

**ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΩΤΗ
ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ**

(Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ στρογγυλοκαθισμένος στο θρόνο του κοιμάται. Ἡ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ σιδερώνει. Ὁ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ εχει γονατίσει κάτω, μπροστά σ' ενα σωρό βιβλία. Ὁ γέρο-αυλικός ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ πάει απ' τόν ενα στόν άλλο, προσπαθώντας νά πείσει κάποιον νά τόν ἀκούσει).

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Υψηλότατε μπορώ νά σάς διακόψω;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Κληρονομικό, Συνταγματικό, Αστικό...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ὁ Πρωθυπουργός, υψηλότατε, περιμένει ἀκρόασιν ...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: ... Πού εἶναι τό Ρωμαϊκό δίκαιο; Λεῖπει τό Ρωμαϊκό δίκαιο...

(Ψάχνει).

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Περιμένει, μεγαλειότητα, καί υβρίζει ως καραγωγούς!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ποῖός πήρε τό Ρωμαϊκό δίκαιο;...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Θά ἐρωτήσω τή μαγείρισσαν.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Γιά ρίξε δώ μιὰ ματιά! **(Του πετά ενα βιβλίο που μεταχειριζόταν στο σιδέρωμα).**

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πάλι εσύ; Δέ σ' ἔχω παρακαλέσει νά μη μού παίρνεις τά βιβλία μου;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Μά δέν τό χάλασα! Τό βάζω ἔτσι ἀπό κάτω καί σιδερώνω τούς ὤμους.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Υψηλότατε, ὁ Πρωθυπουργός περιμένει ...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Πολύκαρπε, ἔλα δώ πού σέ θέλω ...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Εὐχαρίστως, μεγαλειότητα, ἀλλά ... ;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Πρόσεξε, πατάς μέσ στό ταγί ... Κράτα αὐτή τήν κορδέλα ως κάτω-κάτω.

Δέν εἶναι ὠραῖο βερυκοκί;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ἐκτακτον, ἀλλά πρέπει νά ζυπνήσομεν τόν μι γαλειότατον...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τεντωμένη τήν κορδέλα, Πολύκαρπε, καί ἴσια ...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: **(Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ).** Νομίζω, υψηλότατε, διτι πρόκειται γιά κάτι ἐπείγον.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Στό ὕψος τοῦ ποδόγυρου βάλε τώρα αὐτή τήν καρφίτσα **ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ:** Πού εἶναι;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: **(Τού δείχνει στό τραπέζι).** Ἐδῶ! Ποτέ χέρι-χέρι οἱ καρφίτσες, εἶναι γρουσουζιά! Ὁραία!... Πάρε τώρα τό ψαλίδι... **(Ψάχνει)** Πού εἶναι τό ψαλίδι Πολύκαρπε;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Θά ἐρωτήσω... τήν καθαρίστριαν.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: **(Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ).** Πήρες εσύ τό ψαλίδι;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ποῖό;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Ἐέρω πού εἶναι. **(Πάει νευριασμένη καί ταρακουνάει τόν κοιμισμένο βασιλιά).** Εὐπνα πιά ... σήκω ... ζύπνα σέ παρακαλώ !

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ. Δυνατότερα, μεγαλειότητα, διότι ὁ Πρωθυπουργός ἦτο εἰς ἀθλίαν κατάστασιν...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: **(Τσιρίζει).** Εὐπνα!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Καλημέρα σέ ὄλους...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Σήκω νά δώ ἀπό κάτω...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: **(Σηκώνεται, τεντώνεται).** Ὅλα πολύ ὠραία, ἔτσι Πολύκαρπε, ἔτσι γιε μου, ἔτσι...;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: **(Κρατώντας τό ψαλίδι).** Τί εἶν' αὐτό; Ψαλίδι δέν εἶναι;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ψαλίδι...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τότε γιατί λές ὅτι δέν τό εἶχες σύ;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μά δέν τό εἶχα!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ : Τό εἶχες! Καί πρὶν νά κοιμηθεῖς ἔκοβες χελιδονάκια!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Χθες!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Σήμερα.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Χθες.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: **(Ἐτοιμη νά βάλει τά κλάματα).** Ὅριστε... πάει πάλι νά με βγάλει ψεῦτρα!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Αὐτή πάει νά μέ βγάλει τρελό!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Ἀπ' τόν πολύ ὕπνο ἔχεις χάσει τούς καλοῦς σου τρόπους!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ξυπνώ μέ λαχτάρα νά σάς ξαναδώ κι έσείς μοϋ φέρεστε σά νά ήμουν ξύπνιος.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: (Κλαίει). Δέ θά τό άνθέξω νά μοϋ φέρεστε όλοι σας έτσι σκληρά!... *(Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ εχει πάρει υπό μάλης τά βιβλία καί δρασκελά τό παράθυρο γιά νά φύγει).*

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πού πάς μέ τά βιβλία;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Θά φύγω..

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ορίστε τρόπος άπ' τό διάδοχο τού θρόνου! Έσύ τί στέκεις άπό πάνω μου σάν τό χάρο;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: (Επίσημα). Μεγαλειότατε...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έξω! Καί μάθε νά 'ρχεσαι όταν σε φωνάζουν.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Λόγω εκτάκτου...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άμα σε χρειαστώ θά σε φωνάξω.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: ... άνάγκης...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δέ βλέπεις διτ σήμερα είμαι πνιγμένος; Ό,τι καί νά 'ναι φύλαξε το νά μοϋ τό πεις αύριο! Τώρα τό προτιμότερο είναι νά φάμε!

MARIA: Θά προσπαθήσω... **(Βγαίνει).**

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Σεργιανά εκνευρισμένος). Θά δούμε καί χειρότερα!!! Γιατί αν είναι ποτέ δυνατόν μέ τέτοιους άνίκανους αύλικούς - καί τέτοιο διάδοχο - νά πάει ό τόπος μπροστά! Ό άλλος πάλι ό προκομμένος **(στη ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ)** τό άνιψάκι σου, πήγε νά διαπραγματευθεί μιά οικονομική βοήθεια, καί λείπει έξι χρόνια! Ό Θεός έπλασε τόν κόσμο σε έξι μέρες κι αύτός ό άνίκανος σε έξι χρόνια, δέν έφερε ούτε ένα δάνειο!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Στείλαμε τόν Θεόδωρο γιατί είναι τίμιος!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Λάθος! Αν είχαμε στείλει ένα κλέφτη θά είχε φέρει τού κόσμου τά λεφτά!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Στείλαμε τόν Θεόδωρο γιατί είναι τίμιος!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Λάθος! 'Αν είχαμε στείλει ένα κλέφτη θά είχε φέρει τού κόσμου τά λεφτά!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ : Θα μας έκλεβε τα μισά!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Νάί, αλλά θά 'φερνε τά άλλα μισά, καί τώρα θά 'μασταν άγαπημένοι! Διότι όλη αυτή ή γκρίνια είναι λόγω τής φτώχειας! Όμως μήν απελπίζεστε... είδα στόν ύπνο μου ότι έτρωγα καπνιστό σολομό καί ζαμπόν μέ άνανά, πράγμα πού είναι πολύ καλό σημάδι!... Πάω στοίχημα πώς ή οικονομική βοήθεια έρχεται!... Πού είναι τά κιάλια μου;... Έ, λοιπόν άς έρθει καί θά δείτε τί τάξη θά μπει στό Βασίλειο! Θά βάλουμε τζάμια στά παράθυρα, θά φυτέψουμε φράουλες!... (Στό γιό του αυστηρά). Γι' αυτό βάλε μυαλό καί άναλογίσου τίς ευθύνες σου!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τι νά κάνω;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έργα!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Έργα...;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έργα όχι λόγια! Διότι είσαι πολυλογάς!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Δέν είμαι...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Είσαι λιγομίλητος γιατί είσαι τεμπέλης!... αλλά κατά βάθος είσαι πολυλογάς κι άς φαίνεσαι λιγομίλητος! Αυτά δέν επιτρέπονται σ' ένα διάδοχο!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Θά...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ...Πρέπει κι έγώ νά ξεκουραστώ κάποτε. Νά 'ξερεις πώς περιμένω τήν ώρα, πού ή κορόνα αυτή...

(Φέρνει τό χέρι στό χωρίς κορόνα κεφάλι του).

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Ποιά κορόνα... **(Βάζει τά κλάματα).**

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Στή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ). 'Ας πούμε!... **(Συνεχίζει).** Τήν ώρα πού ή ... **(άποφεύγει νά τό ξαναπει)** θά φύγει απ' τόν πατέρα γιά νά 'ρθει στό γιό!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: (Κλαίει μέ λυγμούς).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Όχι κλάματα!...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Συγκινήθηκα!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ...Αυτή είναι μιά ευτυχισμένη στιγμή καί πεινάω! Είναι αδύνατο, λοιπόν, να ευτυχίσω χωρίς να με κόψει η πείνα !

(μπαίνει ο Πολύκαρπος)

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τι τρώμε;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Κάτι δυσάρεστο μεγαλειότατε!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άσε το για μετά το φαΐ ...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Δεν υπάρχει φαΐ ...

Νεκρική σιωπή

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Μάγειρος και παραμάγειρος σηκώσανε μαχαιροπίρουνα , μπακίρια και γίνανε άφαντοι! Όσον δε δια το κελάρι δεν έχει ούτε ψίχουλον...

(Κι άλλη σιωπή)

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δε μπορεί να βρεθεί τίποτε πρόχειρον;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ : Δεν είναι εύκολον μεγαλειώτε...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άμα θέλεις εσύ!

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Οι χωρικοί μόλις με βλέπουν , ανοίγει η γη και τους καταπίνει! Και μόνον κάτι φωνές ακούγονται... «ουκ αν λάβης παρά του μη έχοντος».

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Είναι αίσχος! Ένας ολόκληρος λαός δε μπορεί να θρέψει μια Βασιλική οικογένεια!

Ντροπή για ένα λαό με τέτοιο ένδοξο παρελθόν!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μα πως κάνεις έτσι για το φαΐ!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Για το φαΐ;...Εγώ;... Μη με προσβάλεις κι εσύ...Δεν πρόκειται για το φαΐ ! Το χάλι του λαού με πληγώνει...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Αν δεν αλλάξεις κουβέντα θα λιποθυμήσω!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δεν έχω καμία αντίρρηση!

Νεκρική σιωπή

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Και τι να λέω δηλαδή; **(Παύση)** Πολύκαρπε κάτι ήθελες να μου πεις!...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ο Πρωθυπουργός ,μεγαλειότατε, περίμενε από χθες ακρόασιν!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Και γιατί δε μου το 'πες;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Έκανα παν ό,τι ήτο ανθρωπίνως δυνατόν!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Να περάσει αμέσως!

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ : Ανεχώρησε!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ : Απολύεται!

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ : Εκράυγασε «Παραιτούμαι» και ανεχώρησε!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ : Τότε παραιτούμαι κι εγώ και αναχωρώ!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ : Ζωρζ!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ : Είναι τόπος αυτός;... Για μου, άκουσε τον μπαμπά σου, φύγε τώρα που είσαι νέος!

ΠΡΙΓΚΗΠΑΣ : Να πάω, πού;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ : Κουφός είσαι; Ούτε ψίχουλο! Δεν τ'άκουσες; Φεύγουμε κι εμείς! Μεταναστεύουμε. Παίρνω τη μαμάκα σου και πάμε στου ξαδέλφου μας! Εκεί θα τρώμε τουλάχιστον ένα κομμάτι ψωμί! Ο σώζων εαυτόν σωθήτω!

ΠΡΙΓΚΗΠΑΣ : Μα εσύ έλεγες ότι το δάνειο έρχεται !

ΒΑΣΙΛΙΑΣ : Τίποτα δεν έρχεται! Τρελοί είναι να μας δώσουν δανεικά κι αγύριστα: **(στη βασίλισσα)** Σουζάνα, η Βασιλεία μας έληξε... Ένα μόνο ας μας παρηγορεί... ότι εκάναμε τα πάντα για να μη φθάσουμε τόσο γρήγορα ως εδώ!...Πολύκαρπε, σε χάνω!

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Θα 'ρθω μαζί σας Μεγαλειότατε!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ : **(Συγκινημένος)** Πολύκαρπε, σε διορίζω Πρωθυπουργό! Είναι βέβαια λίγο αργά, αλλά...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ : Ποτέ δεν είναι αργά Ζωρζ! Θα τον θάψουν με τιμές Πρωθυπουργού!...Πολύκαρπε, χρυσέ μου, σε συγχαίρω μ' όλη μου την καρδιά!...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ευχαριστώ! Και τώρα επιτρέψτε μου. Πρέπει να ετοιμάσω τις βαλίτσες!

(Βγαίνει)

ΒΑΣΙΛΙΑΣ : **(στο γιο τους)** Μπορείς να μου πεις, γιατί όλες τις σωστές αποφάσεις μου, τις παίρνω μετά εορτήν;

(στο παράθυρο παρουσιάζεται η ΜΑΡΙΑ. Είναι λαχανιασμένη απ' τον ανήφορο κι από φούρια)

ΜΑΡΙΑ : Χαίρετε!...

(όλοι ξαφνιάζονται βλέποντάς την)

ΜΑΡΙΑ : Πού είναι το παλάτι, ξέρετε;

(Η άναπάντεχη ερώτηση τούς μπερδεύει και κοιτάζονται μεταξύ τους)

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ). Έδώ δέν είναι;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Έμενα ρωτάς;

ΜΑΡΙΑ: Κι ή πόρτα πού είναι;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ποιά πόρτα;

ΜΑΡΙΑ: Για νά μπό!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Στούς γονιούς του). Πού είναι ή πόρτα;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Έχω τόσα πολλά χρόνια νά βγώ!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Έγώ από δώ μπαινοβγαίνω. (Εννοεί τό παράθυρο. Ή ΜΑΡΙΑ κάνει νά μπει).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Στάσου γιε μου! Μάθε πρώτα ποιά είναι και τί θέλει;

ΜΑΡΙΑ: Πρέπει νά μιλήσω στό Βασιλιά!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Γιατί πράμα;

ΜΑΡΙΑ: Μόνο στόν ίδιο θά τό πώ! Μπορεί κι εσείς νά 'στε καλοί άνθρωποι, αλλά ή θειά μου είπε νά προσέχω, γιατί έδώ πάνω έχει πολλά κουμάσια!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μάταια όλα! Ό καημένος ό Βασιλιάς πήρε τή Βασίλισσά του και φύγανε.

ΜΑΡΙΑ: Φύγανε;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Κάνοντας γροθιά τό δεξι χέρι τό χτυπά με πείσμα στην παλάμη του αριστερού). Δέν έχετε πιά Βασιλιά!

ΜΑΡΙΑ: Ω, Θεέ μου, τί θά κάνω τώρα;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Νά πάτε νά βρείτε άλλον, άχάριστε λαέ!...

ΜΑΡΙΑ: Έγώ δέν είμαι άχάριστος λαός!... Νά ορίστε... (Σηκώνει ενα καλάθι πού είχε αφήσει κάτω) ... του 'φερα και πεσκέσι. Έγώ δέν ξέρω άπ' αυτά, αλλά ή θειά μου είπε, «πού πάς για ρουσφέτι μέ άδεια χέρια; Κι ό φουκαράς ό Βασιλιάς άνθρωπος είναι!...»

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ...Ποιά είναι ή θειά σου;

ΜΑΡΙΑ: Η καυγατζού πού τή φωνάζουσε φτωχομάνα...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Κοιτάζοντας πότε τή Βασίλισσα, πότε τό καλάθι, πότε τό γιό του). Τώρα, τί κάνουμε;

ΜΑΡΙΑ: Έγώ μιά φορά πρέπει νά τρέξω, πρέπει νά βρώ να λαδώσω άλλονε... (Κάνει νά φύγει).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Στάσου!... (Η ΜΑΡΙΑ στέκει). Επειδή ή θειά σου κι εσύ είστε άνώτεροι άνθρωποι, θά σου έμπιστευθώ ένα μυστικό. Ό Βασιλιάς δέν έφυγε!

ΜΑΡΙΑ: ... Αλήθεια λες;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έφυγε μόνο για τούς άχάριστους, για τούς καλούς είναι δώ!...

ΜΑΡΙΑ: (Ρωτώντας και τούς άλλους). Αλήθεια λέει;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Αλήθεια!

ΜΑΡΙΑ: Νά μείνω δηλαδή;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έλα μέσα!

ΜΑΡΙΑ: (Δρασκελά τό παράθυρο). Θά τόν δώ δηλαδή;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Γι' αυτό δέν ήρθες;

ΜΑΡΙΑ: (Καταχαρούμενη άνοιγει τό καλάθι της). Πάρτε ένα κουλουράκι... (Προσφέρει στό ΒΑΣΙΛΙΑ). Και σεις για τό Βασιλιά έχετε' έρθει;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Άχ, Θεέ μου, αυτή είναι χαριτωμένη.

ΜΑΡΙΑ: (Προσφέρει στη ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ). Εσείς τού φέρατε τίποτα;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Ζώρζ, τά κουλουράκια είναι μουστοκούλουρα!

ΜΑΡΙΑ: Έσύ παππούλη πώς τόν άνέβηκες τέτοιο άνήφορο;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Όταν τόν άνέβηκα ήμουνά νέος!

ΜΑΡΙΑ : (Ανήσυχη)Και περιμένεις ακόμα;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ; Ακόμα...

ΜΑΡΙΑ: (Προσφέρει στον Πρίγκιπα, ενώ ρωτά τη Βασίλισσα) Ο μικρός είναι γιος σας;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Και μονάκριβος!

ΜΑΡΙΑ; Να τον χαίρεστε! (Στον Πρίγκιπα που δε παίρνει κουλούρι) Δε θέλεις;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Δεν πεινώ!

ΜΑΡΙΑ: Έχει και σπανακόπιτα!(Βγάζει ένα κομμάτι)

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Αφού δεν πεινώ!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Έξω φρένων). Πάρ' τη καί φά' τη αμέσως!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μά...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Κατακόκκινος από θυμό). Σέ διατάσσω!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μέ τό ζόρι;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Είσαι ένας ανεπρόκοπος! Ένας ανίκανος νά θρέψει τον εαυτό του! Ένας άκαμάτης πού όλη μέρα ταΐζει ποντίκια... Πάρε τη σπανακόπιτα καί φά' τη!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Δέν την παίρνει).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ποιος διατάζει εδώ μέσα;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Στη ΜΑΡΙΑ, έτοιμος νά κλάψει). Βλέπεις τι κάνεις;

ΜΑΡΙΑ: (Τά 'χει χαμένα). Έεεε;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άσ' τον. Έλα δώ σέ μένα! Δέν ήρθες γιά νά δεις τό Βασιλιά; Έγώ είμαι ό Βασιλιάς! Νά καί ό θρόνος μου! **(Πάει καί κάθεται).** Νά καί ή Βασίλισσά μου, νά καί ή κορόνα μου... **(Ψάχνει τις τσέπες του).** Πού διάβολο πήγε ή άπόδειξη... τέλος πάντων, κάπου θά 'ναι! Πώς σέ λένε;

ΜΑΡΙΑ: Μαρία...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τής Παναγίας τό όνομα! Καί τί ωραία μαλλάκια!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Λέγε τώρα τί θέλεις, κι ο,τι νά 'ναι θά γίνει γιά νά μάθουνε μερικοί-μερικοί, ποιος διατάζει εδώ μέσα!...

ΜΑΡΙΑ: Θέλω νά σώσεις τόν πατέρα μου!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μπορώ νά 'χω λίγη σπανακόπιτα!

ΜΑΡΙΑ: Τόν είχανε φυλακή καί σήμερα τόν δικάζουνε!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ποιός τόν δικάζει;

ΜΑΡΙΑ: Ό δικαστής!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μή σέ νοιάζει, έγώ είμαι ανώτερος από το δικαστή!

ΜΑΡΙΑ: Ό φουκαράς ό πατέρας μου είναι εντάξει! Τις κότες, τό χοιρομέρι καί τή μαυροδάφνη του τα 'δωσε ό περιβολάρης πού τού χρώσταγε! Καί κι πού γύριζε σπίτι, τόν άπαντά ένας άψηλός μέ στολή καί του λέει «πού τά βούτηξες αυτά βρε ληστή;» Του καθίζει καί μία κατακέφαλη μ'ένα σιδερικό, αρπάζει τά πράματα καί γίνεται άφαντος... Πάει ό πατέρας μου στόν άστυνόμο νά παραπονεθεί κι αυτός τόν πιάνει καί τόν χώνει μέσα... Λέει νά φωνάζουνε γιά μάρτυρα τόν περιβολάρη, μ' αυτός τά γύρισε κι ορκίστηκε στό Ευαγγέλιο ότι ό πατέρας μου τόν έκλεψε...

(ΒΑΣΙΛΙΑΣ καί ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ άπ' τήν στιγμή πού άκοϋνε γιά κότες, χοιρομέρι, μαυροδάφνη τούς κόβει κρύος ιδρώτας. Κοιτάζονται άνήσυχoi καί μέ τό τέλος ό ΒΑΣΙΛΙΑΣ λέει στή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ πού άερίζεται νευρικά μέ μία ρημαγμένη βεντάλια).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί έχεις κυρά μου;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Ταχυπαλμίες!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έλα νά σέ πάω μιά βόλτα.

ΜΑΡΙΑ: (Στό ΒΑΣΙΛΙΑ). Φεύγεις;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πολύ μπερδεμένη ιστορία, μαλλί-κουβάρη, πονοκέφαλος, έλα κυρά μου!

ΜΑΡΙΑ: Δέ θά μέ βοηθήσεις;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Καί τί είμαι γώ; ... Βασιλιάς-Βασιλιάς, αλλά... συνταγματικός Βασιλιάς! Μέχρις ενός ορίου δηλαδή! **(Στή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ).** Πάμε κυρά μου!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μά συ τής είπες...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ποτέ δέν είπα δι τή άνακατευτώ στό ιερό έργο τής δικαιοσύνης... Ντροπή σου, σπουδάξεις καί Νομικά!

(Βγαίνει μέ τή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ).

ΜΑΡΙΑ: (Στρέφει στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ καί φωνάζει). Δέν είναι κλέφτης ό πατέρας μου!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πού τό ξέρεις;

ΜΑΡΙΑ: Τό ξέρω!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Επειδή είναι πατέρας σου;

ΜΑΡΙΑ: Δέ σου φτάνει;

(Βάζει τά κλάματα καί φεύγει άπ' τό παράθυρο, ξεχνώντας τό καλάθι της).

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Τό βλέπει, τό σηκώνει καί κάνει νά τρέξει πίσω της). Το καλάθι σου...(Η φωνή του ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ πού μπαίνει τόν σταματά).

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Αφέντη... γιά όνομα τού Θεού!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τί συμβαίνει;
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ξεχάστε τα όλα!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ποιά;
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ενοώ θυμηθείτε τί φάγαμε την Τρίτη τό μεσημέρι! Κότες, χοιρομέρι...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: ...Τί;...
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ήτο ήμερα των γενεθλίων σας καί ό Βασιλιάς διέταξε τόν άρχικελαρτζή νά βρεί κάτι έκλεκτό! Αλλά πού νά τό φανταστεί ή καημένη ή Μεγαλειότης του...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Μπαίνει μέ τη ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ). Πού νά τό φαντασθούμε!...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Καί ποιός θά πάει νά πει ότι ό πατέρας της δέν είναι κλέφτης;
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Δέ λέγονται αυτά τά πράγματα υψηλότατε!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Γιατί;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δέν άκουσες;... δέ λέγονται αυτά τά πράγματα!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Γιατί;;;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δέ λέγονται διότι δέ λέγονται! (Ό πρίγκιπας κρατώντας τό καλάθι τρέχει έξω πηδώντας απ' τό παράθυρο)... Πολύκαρπε είσαι Πρωθυπουργός, σέ καθιστώ υπεύθυνο!...
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: (Πρός τό παράθυρο). Υψηλότατε, σάς άπαγορεύω!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πιό δυνατά!
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: (Απ' τό σφίξιμο ή φωνή του βγαίνει παράτονη). Υψηλότατε σάς άπαγορεύω!
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: (Στόν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟ μέ φωνή υστερική). Έξω, άμέσως, άναιδέστατε!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Σουζάνα!!!
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Δέν άκούς πώς μιλάει στό διάδοχο;

ΣΚΟΤΑΔΙ

(Τό τραγούδι τού ΣΙΑΕΡΑ πού ακολουθεί, οτήνεται καί τραγουδιέται κατά τήν κρίση τού σκηνοθέτη, κατά τρόπο πού νά βοηθά τό πέραςμα στή Β' εικόνα τον έργου, καί νά προωθεί τήν εξέλιξή του).

ΤΟΥ ΣΙΑΕΡΑ

"Ωρα κακή, στό σιδερά,
κακό εστησε καρτέρι
κι ό μάστορης, τό δίκιο του φωνάζει
κι άς τό ξέρει,
κάλλιο τό χέρι νά χτυπάς σέ δίκικοπο μαχαίρι.
Άχ, είναι δύσκολο πολύ
νά βγει ή αλήθεια στό κλαρί
καί νά λαλει, καί νά λαλει
σάν πρωτοπέταχτο πουλί
άχ, είναι δύσκολο πολύ
καί νά λαλει καί νά λαλει

ΕΙΚΟΝΑ ΔΕΥΤΕΡΗ Η ΔΙΚΗ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ

(Δικάζεται ο ΣΙΔΕΡΑΣ, ο πατέρας της ΜΑΡΙΑΣ. Στέκει άριστερά με τὰ χέρια δεμένα. Στο κέντρο ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ όρθιος, πίσω απ' την έδρα του. Τη δίκη παρακολουθούν, η ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ, αδερφή του ΣΙΔΕΡΑ, ο ΜΙΧΑΛΗΣ, ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ, Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ, κι άλλος λαός. Με το τέλος του τραγουδιού, παρακολουθούμε τη συνέχεια της δίκης)

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Ορκίζεσαι ότι είπες την αλήθεια;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Αυτήν έλεγε σ' όλη του τη ζωή, δεν το βλέπεις απ' το χάλι του;

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Είναι κανείς που θέλει να παρουσιαστεί ως μάρτυς;

(Παύση)

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Μη χασομεράς, χριστιανέ μου, προχώρει στην καταδίκη!

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Κανείς;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Κανείς. Σου το λέω γω.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Θα πάψεις;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Μα δεν το βλέπεις χαρτί και καλαμάρι στο κούτελο ολονών; Ορίστε!
«Κορόιδο είμαι να ανακατευτώ;»

(Το πλήθος γελά)

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Τι γελάτε, βρε χάχηδες, δεν κοιτάτε το χάλι σας!

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Θα μ' αφήσεις να κάνω τη δουλειά μου;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Αμ αν είναι δουλειά αυτή που κάνεις κι εσύ!...

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Άλλο ένα τέτοιο καρφί και σε κλείνω να του κάνεις παρέα.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Μακάρι, αδερφός μου είναι. Έλα κι εσύ, Μαρία παιδί μου...μας αναλαβαίνει το κράτος.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Δεν έχω καιρό για αστεία!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Μα ανακατεύτηκα εγώ στη δουλειά σου; Εσύ δικάζεις αυτόν και γω δικάζω αυτούς.

(Το πλήθος γελά)

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ : Και πότε θα 'βγει η απόφαση;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Αμ έχει βγει, κακομοίρηδες!

ΣΠΥΡΟΣ : Δε μας τη λες γιατί δεν την ξέρουμε!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Αν είχατε τόση δα τσίπα, θα την ξέρατε. Αλλά πού τώρα πιά. Νά το, βρε, τό χάλι σας! Δικάζουνε

Μπροστά σας έναν άθώο και τό ξέρετε πώς είναι άθώος...Κι όμως μού μασάτε μαστίχα αντί νά σάς πνίξει τό δίκιο και να τα κάνετε λίμπα εδώ πέρα.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Σκασμός!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Μην ανάβεις! Εντάξει, παραφέρθηκα, τό παραδέχομαι! Κάν' τή δουλειά σου.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Ορκίζεσαι ότι είπες την αλήθεια;

ΣΙΔΕΡΑΣ : Πού ζεις, κύριε δικαστή μου, πού ζεις;

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Γιατί;

ΣΙΔΕΡΑΣ : Δεν τόν ξέρεις καθόλου τόν άνθρωπο και μου κάνεις κι αυτή την περίπλοκη δουλειά;

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Μά τί γίνεται, πού νά πάρει ο διάολος! εγώ δικάζω εσένα, αυτή αυτούς και τώρα εσύ έμένα;

ΣΙΔΕΡΑΣ : Μά ρωτάς κάτι πράγματα!

δικαστηΣ: Είναι τυπική νομική έρώτησις!

ΣΙΔΕΡΑΣ : Αύτά πού σου ειπα, χριστιανέ μου, δέν ήταν λόγια, ήτανε αιμα και σύ μέ ρωτάς άν ήτανε αλήθεια;

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Τέλος!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Τ' άκούσατε; Είπε τέλος. Τώρα θά βγάλει και την απόφαση και πάει...

Τέλος και για σάς δηλαδή. (Μπαίνει η ΜΑΡΙΑ λαχανιασμένη).

ΔΙΚΑΣΤΗΣ : Ησυχία!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Φχαριστώ. Λοιπόν, εγώ φεύγω τώρα, αλλά πριν νά φύγω θά σάς κάνω νά

γελάσετε άλλη μία φορά... για να μη σάς αφήσω κακοκαρδισμένους. Σάς μιλά μία γυναίκα που 'μεινε άνυπαντρη και χωρίς παιδιά, με τό έτσι θέλω. Καταλαβαίνετε τί πάει να πει αυτό; Κι ήμουν αωραία και λιμπιστή... Θά τό θυμάστε οί συνομήλικοι. Έ, λοιπόν, εγώ σάς λέω ότι γι' αυτό πεινάτε και κακομοιριάζετε και σωτηρία δέν έχετε. Γιατί χάσατε τή μπέσα και τή ζωηράδα σας. Και δέν υπάρχει χαρά στή ζωή χωρίς ζωηράδα και μπέσα. Όχι, δέν υπάρχει, κλα ψομούρηδες!... Μή βιάζεσαι, κύριε Δικαστή!... Στάσου να φύγω πρώτα. Διάβασε καθαρά τήν απόφαση να τήν ακούσουνε. Κι αν κάνεις κάνα σκόντο, κάν' το γι' αυτούς, όχι για μάς. Εμάς μή μάς λυπάσαι, μάς φτάνει που 'μαστε καθαροί. Πάμε Μαρία... Γειά σου Χρύσανθε!

ΣΙΔΕΡΑΣ: Γειά σου... Γειά σου Μαρία.

ΜΑΡΙΑ: *(Πάει να κλάψει μά ή θεία της τή σταματά μ' ενα τράβηγμα).*

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τί σου είπα;

(Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ τούς κλείνει τό δρόμο).

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: *(Μπαίνει κρατώντας τό καλάθι της).* Μή φεύγεις.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: **(Στή ΜΑΡΙΑ).** ' Εσένα τό λέει;

ΜΑΡΙΑ: Σέ μένα.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Και ποιός είν' αυτός, να 'χουμε καλό ρώτημα;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: **(Στή ΜΑΡΙΑ).** Μήν τό μαρτυρήσεις.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Δέν είμαστε καλά που θά 'χει τώρα και μυστικά από μένα!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μαρία, σε γύρευα.

ΜΑΡΙΑ: Τί να μέ κάνεις!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Βρέ παιδάκι μου, εδώ καιγόμαστε, έρωτοδου λειές θά κοιτάμε;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Είχες δίκιο για τόν πατέρα σου. Γι' αυτό σε γύρευα, για να σου τό πώ.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Νά σε χαρώ. Άμ αυτό, νεαρέ μου, εμείς τό ξέρουμε. Αν σου βαστά ανέβα κει πάνω να τό φωνάζεις. **(Παύση)** Πολλά γυρεύω έ;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ναί.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πάμε *(Τήν τραβά).*

ΜΑΡΙΑ: Τουλάχιστο χαίρομαι που τό πιστεύεις.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Αυτός είναι ό γιός του φαρμακοποιού;

ΜΑΡΙΑ: Όχι, τό βασιλόπουλο.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τί;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Προς Θεού, ας μείνει μεταξύ μας!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έ, όχι! ε όχι μεταξύ μας αφού με μία σου κουβεντούλα άθωώνεται ενας νοικοκύρης άνθρωπος. Αυτό είναι άδικο άφέντη μου.

ΜΑΡΙΑ: Άσ' τονε θεία!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Δέν έχει δικαίωμα να σωπαίνει.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Έχεις μία γλώσσα!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έχω. Και μετανιώνω που κατηγορήσα αυτούς τούς ρεμπεσκέδες. Άδικο είναι να τούς θέλω καλύτερους από τήν ύψηλότητά σου.

(Θόρυβος. Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ρίχνει μία ματιά θυμού στή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ και πλησιάζει στήν έδρα).

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ένας μάρτυρας!

ΦΩΝΕΣ: Νά έξετασθεϊ!... να έξετασθεϊ!

ΣΙΔΕΡΑΣ: 'Ωραία, περνάμε, έτσι;

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Λυπούμαι, κύριε μάρτυς, αλλά ή διαδικασία έληξε. Τώρα διαβάζω τήν απόφαση.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Αφού δέ διαβάστηκε ακόμη, έχω δικαίωμα να καταθέσω.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Μάρτυς υπερασπίσεως ή κατηγορίας;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Υπερασπίσεως.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Περιέργο! Όρκίζεσαι να πεις τήν αλήθεια;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Όρκίζομαι.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Όνομα;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Θά φανερώσω ποιός είμαι, αλλά μόνο στό δικαστήριο.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Η δίκη είναι δημόσια, μυστικοί μάρτυρες δέν επιτρέπονται.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ο Σιδεράς είναι άθώος.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Μιλάς στον άερα, ή μαρτυρία σου δέν πιάνεται.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μά είναι αλήθεια ό,τι σάς είπε!
ΣΙΔΕΡΑΣ: Μήν τόν πιέζεις, λεβέντη μου! Μπορεϊ μαζί νά φάγανε τίς κότες καί τή γλώσσα!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Όχι, δέν τά φάγανε αύτοί!
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τότε γιατί τά κουκουλώνει;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Άλλους θέλει νά κρύψει.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Καί θά τήν πληρώσουμε μείς;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πολύ φωνάζεις, κυρά μου.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τότε πές του ποιός είσαι, άλλιώς δέν πετυχαίνεις τίποτα!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Στόν ΔΙΚΑΣΤΗ). Θά 'ρθω νά σέ βρω σπίτι σου καί θά σου πώ ποιός είμαι κι όλα τ' άλλα.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Νά μάς ζήσει ό γιός του Βασιλιά!
(*Θόρυβος καί μετά νεκρική ησυχία*).
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έρχεται καί μάς λέει πώς έχουμε δίκιο... αλλά νά μάς δώσει δίκιο ούτε κι αυτός δέν τολμάει. Τάλε κουάλε άφέντης του συναφιού του. Ψέματα;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Πλησιάζει τρέμοντας τόν ΔΙΚΑΣΤΗ). Ορκίζομαι νά πώ τήν αλήθεια.
ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Τί πάς νά κάνεις, αφέντη μου!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ο άρχικελαρτζής του παλατιού χτύπησε τόν Σιδερά, τού πήρε τά πράγματα, καί τά 'φερε στό παλάτι...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Κύριε έλέησον!...
ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Υψηλότατε, τό ξέρει ό κηδεμών σας ότι ήρθατε δώ;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Δείχνει τόν ΣΙΔΕΡΑ). Γιατί τόν έχετε δεμένο; Δέν είναι κλέφτης!...
ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Υψηλότατε, σάς βεβαιώ έξ' ίδιας πείρας, ότι όποιος άνακατεύεται μέ τά πίτουρα, τόν τρώνε οί κότες!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Παραζαλισμένος όπως είναι, πιάνει μόνο μιά «λέξη») ... Τήν κότα καί τό χοιρομέρι τά ψάγαμε ό μπαμπάς μου, ή μαμά μου, έγώ καί ...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: (Σ' όλους). Τ' άκούτε...;
ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Καί τί μ' αύτό; Μιά κότα ύπάρχει στόν κόσμο; (στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ). Για πέστε μου, υψηλότατε, πώς ξέρετε ότι ή κότα πού έφάγατε, ήταν ή ίδια με τήν έν λόγω κότα;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Γιατί ήταν μαζί μέ τό χοιρομέρι!...
ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Θά πάμε καί στό χοιρομέρι!
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: (Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ). Ήπιατε καί μαυροδάφνη;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: ...Έγώ δέν πίνω, ό μπαμπάς μου ήπιε...
ΔΙΚΑΣΤΗΣ: (Στή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ). Μά τέλος πάντων... (Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ). Σάς παρακαλώ, υψηλότατε, πώς ήταν αύτή ή κότα; Είχε τίποτα στή γεύση πού νά άποδεικνύει ότι άνετράφη σέ περιβόλι...;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: ... Ήταν πολύ νόστιμη...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Χωριάτικη καλοθρεμμένη κότα!
ΔΙΚΑΣΤΗΣ: (Έξω φρένων). Ποιός τή μαγείρεψε υψηλότατε, είναι καλός μάγειρας;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Δέν ξέρω... (Κοιτάζει έντρομος γύρω του κι υστέρα παίρνει δρόμο καί φεύγει...)
ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Καί πώς θά συνεχίσω τώρα έγώ... έεε; (Μαζεύει τή δικογραφία, τ' άλλα χαρτιά, τό σφυράκι τον). Διακοπή, διακόπτω, ή συνεδρίαση διακόπτεται, διακόπτομεν... (Φεύγει. Τό ακροατήριο τόν γιουχάρει).

(*Η φτωχομανα κι ή ΜΑΡΙΑ τρέχουν κοντά στόν ΣΙΔΕΡΑ καί σχεδόν ταυτόχρονα ό ΚΟΥΜΠΑΡΟΣ πού «κάτι» τόν έχει φέρει πολύ μπροστά στό προσκήνιο, — μακριά απ' τούς άλλους, φωνάζει...*)

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Για σωπάστε όλοι!... Για σωπάστε...
ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τί τρέχει;
ΜΑΡΙΑ: Τί άκούς... (Στους άλλους πού πλησιάζουν). Τί άκούτε...;
ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Ταμπούρλο;
ΜΑΡΙΑ: Ταμπούρλο βέβαια!...
ΣΠΥΡΟΣ: Καί καμπάνες!
ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τί νά τρέχει;

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Πυρκαϊά θά 'ναι!...
ΜΙΧΑΛΗΣ: Καί πού 'ν ό καπνός;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Άκούονται φωνές έκει κάτω!
ΜΑΡΙΑ: Ναι, ναι, από κεί!...
ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Μυστήριο πράμα!...
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Τί καθόμαστε δώ, άντε πάμε νά δούμε!
ΦΙΛΙΠΠΟΣ: (Μπαίνει φουριόζος). Κι εσείς εκεί πάτε;
ΦΩΝΕΣ: Ναί!...
ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Πάμ' όλοι μαζί...
ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τί νά 'ναι, άκουσες;
ΦΙΛΙΠΠΟΣ: (Στέκει, τούς κοιτάζει μ' άπορία). Έεεε;... Δέν εχετε ιδέα;
ΦΩΝΕΣ: Όχι!...
ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Ήρθε ή βοήθεια!
ΦΩΝΕΣ: ... ; ... Ποιά βοήθεια;
(Στέκουν μιά στιγμή νά τό συνειδητοποιήσουν και ύστερα ξεσπάνε σέ ζήτω, χοροπηδάνε, άγκαλιάζονται, φιλιούνται. Όλοι εκτός άπ' τόν μιχαλη πού τούς κοιτάζει και κουνά τό κεφάλι οϊκτίροντάς τους).
ΜΙΧΑΛΗΣ: Τρίχες!
ΦΩΝΕΣ: (Στόν ΦΙΛΙΠΠΟ). Έσύ πού τό 'μαθες; Ποιός σοϋ τό 'πε;
ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Όλοι τό λένε!
ΜΙΧΑΛΗΣ: Κουραφέξαλα!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Άντε πάμε...
ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Πάμε... έλα Μιχάλη!...
ΜΙΧΑΛΗΣ: Άλλη φορά...
ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Ήρθε τό δάνειο!!!
ΜΙΧΑΛΗΣ: Δές το πρώτα κι ύστερα...!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Άι φάε τή γλώσσα σου παλιογρουσουζη, τζαναμπέτη άνθρωπε!...
ΜΙΧΑΛΗΣ: Κάνε πέρα!...
ΣΠΥΡΟΣ: Ρέ Μιχάλη, δέ χαίρεσαι; Ήρθε σοϋ λένε!
ΜΙΧΑΛΗΣ: Τό 'δες!
ΣΠΥΡΟΣ: Βάρα του μιά νά σκάσει, ώς εδώ μ' έχει φέρει!
ΜΙΧΑΛΗΣ: Για βάρα...
ΣΠΥΡΟΣ: (Πάει και τόν άρπάζει άπ' τό πονκάμισο). Άκου δώ ρε παλιόστομα!
ΜΙΧΑΛΗΣ: (Τόν σπρώχνει). Κάτω τά ξερά σου.
ΣΠΥΡΟΣ: (Τόν πετάει κάτω). Κάτω τά δικά σου ξερά...
(Αρπάζονται στό ξύλο, πέφτουν κι οι άλλοι για νά τούς χωρίσουν, γίνεται μέγας σαματάς).
ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Άντε λοιπόν σταματάτε, δέ θά προλάβουμε...
(Σταματάνε τόν καθένα και φεύγουνε αφήνοντας τόν ξυλοδαρμένο ΜΙΧΑΛΗ καταγής. Ό ΣΙΔΕΡΑΣ — μέ λυμένα χέρια — ή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ κι ή ΜΑΡΙΑ είναι ακόμη εδώ και έρχονται νά βοηθήσουν τόν ΜΙΧΑΛΗ, νά σηκωθεί. Μέ τό τραγούδι του ΜΙΧΑΛΗ πού ακολουθεί τελειώνει ή εικόνα και κάνουμε πέρασμα στην επόμενη).

ΤΟΥΜΙΧΑΛΗ

Ασπρισε ή κούτρα σου Μιχάλη
άλλά μυαλό δέ λέει νά βάλει
Μωρ' λένε όχι στους πολλούς
τά βάνουνε μέ τούς τρελούς
Μιχάλη μου, κύριε Μιχάλη μου!
Ξεχνάς τί λέγαν οί παλιοί,
πού 'χανε γνώση πίο πολλή!
Κείνο πού θέλουν οί πολλοί
σκύβ' ό ούρανός και τό φιλεί
Μιχάλη μου, κύριε Μιχάλη μου!
Κράτα τό στόμα σου κλειστόκράτα για σένα τό σωστό,

*κι άσε με μένα τόν κουτό κατá
πώς θέλω νά γλεντώ τό χάλι μου, κύριε Μιχάλη μου...*

ΕΙΚΟΝΑ ΤΡΙΤΗ
ΕΞΩ ΑΠ' ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ

(Ο ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ έχει κρεμάσει ένα Βασιλικό διάγγελμα, δίπλα ένα ενοικιαστήριο κι ετοιμάζεται νά ξαναμπεϊ μέσα, αλλά τόν προλαβαίνει ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ πού γυρίζει από τή δίκη. Τό μάτι του πάει άμέσως στά μηνύματα πού κρέμασε ο Πολύκαρπος).

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πολύκαρπε...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ελάτε υψηλότατε... έσάς περιμένουμε γιά νά ξεκινήσουμε.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τί είν' αυτά Πολύκαρπε;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Τό διάγγελμα ότι ο βασιλεύς παραιτείται καί άναχωρεί καί ότι τό σπίτι ενοικιάζεται.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Φεύγουμε...;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ήρθε ο δικαστής καί τού είπε ότι τά ομολογήσατε όλα. Έτσι επήρε την απόφαση νά φύγουμε προτού μάς έπιτεθεί ο όχλος.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Σάν κλέφτες...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Έβγαλα καί τό καλό μας αμάξι απ' τό αμαξοστάσιο, τό ξεσκόνισα, τό 'πλυνα!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μά είναι σαράβαλο!

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Δέν έχετε δίκιο, άδειο μπορεί καί τσουλάει.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τί μάς χρειάζεται άδειο...;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Μά και χωρίς αμάξι πάλι...;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Καί ποιός θα τό σέρνει;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Επέτυχα ένα ωραιότατο άλογο πού τό επήγαι ναν δια σκότωμα λόγω γήρατος καί τό επήρα.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Είπες ότι φεύγουμε;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Λέξιν: Τούς έδωσα δυό καρέκλες, μία σκάφη, ένα παραθυρόφυλλο καί μου τό έδωσαν προθυμότητα!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Καί τί θά σύρει, ένα ετοιμοθάνατο αλογο;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Φαίνεται εύγενέστατο ζων!... Θα τό βοηθήσω κι εγώ...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πού είναι ο πατέρας μου κι ή μητέρα μου;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Περιμένουν μέσα υψηλότατε

(Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ κι ο ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ μπαίνουνε στό σπίτι, Σέ λίγο εμφανίζονται λαχανιασμένοι ο ταβερνιάρης κι ο πρωτομάστορας. Τόσο αυτοί όσο κι οι άλλοι πού θά 'ρθουν μετά, μόλις βρεθούν εδώ πάνω, νιώθουν κάτι σά δέος καί συγκίνηση).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Έχει; Ξανανέβει δώ πάνω;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Πρίν από είκοσι τέσσερα χρόνια... Τότε πού τότε στέψανε βασιλιά...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Έγώ ούτε καί τότε... Ήμουνα στό κρεβάτι μέ μαγουλίθρες καί θυμάμαι πού είχα σκάσει από τή στεναχώρια μου!

(Μπαίνουν ο Σπύρος καί άλλοι).

ΣΠΥΡΟΣ: Αμάν, άμάν!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Σπύρο μου!

ΣΠΥΡΟΣ: Πά, πάααα!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Αναμνήσεις, έ;

ΣΠΥΡΟΣ: Άσ' τα καλύτερα!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Μαζί είχαμ' έρθει τό θυμάσαι;

ΣΠΥΡΟΣ: Πέρασες άπ' τό σπίτι καί μέ πήρες, χαράματα άκόμη, γιά νά πιάσουμε θέση.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Θυμάσαι τότε τι λέγαμε;

ΣΠΥΡΟΣ: Οτι κερδίσαμε τόν πόλεμο, διτ ή ειρήνη κι ή έλευθερία σιγουρευτήκανε, ότι έχουμε νέο βασιλιά... ότι ο τόπος τώρα θά ρέει μέλι καί γάλα!

Άμ' τό άλλο, βρε... άμ' τό άλλο; «Τρίτη διλοχία! Ένα βήμα εμπρός! Έεεετ!»

(Μπαίνουν κι άλλοι. Τό ταμπούρλο άκούγεται).

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Στή γιορτή τής Νίκης!

ΣΠΥΡΟΣ: Ναί μωρέ... «Διά τόν άπαράμιλλον ηρωισμόν καί τήν αύτοθυσίαν των εις τήν σωτηρίαν διά τό Έθνος, μάχην τού Σαρανταβρύσου, άπονέμεται εις όλους άνεξαιρέτως τούς άνδρας τής Τρίτης διλοχίας άκροβολι στών ο άργυρούς Σταυρός».

ΣΠΥΡΟΣ: Νά το! (Σηκώνει τό μπατζάκι του). Σπαθιά πού κόντευε νά μού κόψει τό πόδι στά δύο!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: (Σηκώνει τό μανίκι). Τό χέρι μου, δέν έμεινε μισερό(Οί περισσότεροι άπ' τό πλήθος μισογόνονται και δείχνει ό ένας στόν άλλον παλιά πολεμικά τραύματα. Τό ταμπούρλο άκούγεται αρκετά κοντά).

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Έγώ τί νά πώ! Εμένα κοιτάχτε, εμένα κοι τάχτε!

Β'-Γ'-Δ' ΑΝΤΡΕΣ: Ετούτο τό είδες... Έδώ δέτε... Κόφτε σημάδι...

ΣΠΥΡΟΣ: Όποιος δέν ήτανε στό Καρφί είναι τυχερός!

(Στήν πόρτα τού παλατιού εμφανίζονται ό ΒΑΣΙΛΙΑΣ, ή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ, ό ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ κι ό ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ μέ μπογαλάκια στά χέρια. Βλέποντας ξαφνικά τόσους άγνωστους και μισόγδοντες, τούς πιάνει τρόμος).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ποιοί είν' όλοι αύτοί;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Καλέ, γδύνονται!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τούς ξέρω, ήτανε στή δίκη!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Βλέπεις τί κάνεις, γιά νά μήν άκούς...;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Άν δέν άπομακρυνθούν πρώτα, έγώ δέ φεύγω (Κάποιοι άπ' τό λαό τούς βλέπουν).

ΦΩΝΕΣ: Ό Βασιλιάς... ό Βασιλιάς!... Ντυθείτε βρέ!

(Ο λαός τακτοποιεί τα ντύσιμό του).

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Σάμπως νά θύμωσε πού ήρθαμε...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Κάντε πιό πίσω, κάντε πιό πίσω!

(Τραβιούνται λίγο πίσω).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κρύφτε τά μπογαλάκια... μέ τρόπο...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ίσως νά εδιάβασαν τό διάγγελμα!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ήταν ανάγκη νά τό κρεμάσεις;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Μεγαλειότατε, εσείς διατάξατε...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: "Άς τό κρεμούσες μέσα! Έδώ έξω φαίνεται!

(Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ προσπαθεί νά τό κρύψει).

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Θά φάμε βρίσιμο, δέν τό γλιτώνουμε.

ΣΠΥΡΟΣ: Σταθείτε όμορφα, ρέ παιδιά, βασιλιάς είναι. (Παίρνουνε ευπρεπείς στάσεις).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κάτι μαγειρεύουνε αύτοί οί άνθρωποι... Γιατί δέ μιλάνε, γιατί δέ σαλεύουνε;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Μπορεί νά ήρθαν νά μάς άποχαιρετήσουν...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ). Άμυαλε, πήγες και είπες ότι φεύγουμε;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ιδέα δέν είχα ότι φεύγουμε...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έρχονται κι άλλοι μέ ταμπούρλα... Τώρα πώς θά φύγουμε; Πολύκαρπε, είσαι Πρωθυπουργός, σέ καθιστώ υπεύθυνο...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: (Βάζει όλη του τή δύναμη). Προσοχή!... Έχω νά σάς αναγγείλω κάτι πολύ σημαντικό!...

ΦΩΝΕΣ: Τό ξέρουμε... Γι' αύτό ήρθαμε!... Τό ξέρουμε...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τό ξέρουν, Πολύκαρπε!...

ΦΩΝΕΣ: Τούς είδαμε... Έρχονται... Ήρθανε!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ποιοί ήρθανε...;

ΦΩΝΕΣ: Η βοήθεια!... Τό δάνειο!...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Θά λιποθυμήσω!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Η βοήθεια!... Ποιά βοήθεια...; Δέ βλέπω τίποτα... Τί λένε κυρά μου; Δέν καταλαβαίνω...

ΣΠΥΡΟΣ: Ζήτω ό βασιλιάς! Ζήτω ή οικονομική βοήθεια!

ΦΩΝΕΣ: Ζήτω... Ζήτω...

(Μπαίνουν, ό ΘΕΟΔΩΡΟΣ και όνό άλλοι πού σηκώνουν ενα πολυτελές κιβώτιο. Ό ΒΑΣΙΛΙΑΣ, ή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ, ό ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ, ό ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ, υπόόέχονται τόν ΘΕΟΔΩΡΟ. Οί κουβέντες καλύπτονται άπό ζητωκραυγές και μουσική. Ωστόσο ό ΘΕΟΔΩΡΟΣ δέ δείχνει χαρούμενος).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δέν σάς έλεγα νά μήν άπελπίζεστε;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: (Στόν ΘΕΟΔΩΡΟ). Πάχυνες λιγάκι... Τό ξέρεις;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ο Θεός σ' έστειλε! Έλα, λοιπόν, λέγε τί έφερεις;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Έδώ, έξω μεγαλειότατε;

ΦΩΝΕΣ: Έδώ, εδώ!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Έδώ, Βασιλιά μου, εδώ!... Ο λαός σου έχει τήν ίδια πρεμούρα μέ σένα! Γιατί νά μή χαρεί κι αυτός ό καημένος...;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έχει δίκιο ο μάστορης! Πώς σέ λένε, σύντεκνε;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Αργύρη! Μά μέ φωνάζουν Πρωτομάστορα.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πώς έτσι; Πρώτη φορά σέ βλέπω εσένα.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Μή τά ρωτάς, αφέντη, έχω και γώ νά σέ δώ!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Νά, λοιπόν, πού βρεθήκαμε πάλι δλοι μαζί σά μιá οικογένεια πού πρέπει νά 'μαστε! Ελάτε πιό κοντά, ελάτε!

ΣΠΥΡΟΣ : Ζήτω ό Βασιλιάς...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Είμαι πολύ συγκινημένος τώρα. Έλα, λοιπόν, Θεόδωρε, πές μας, δείξε μας...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Βασιλιά μου, πολύ λίγα έχω νά σου πώ γιατί και ό Βασιλιάς ό θειος σου πολύ λίγα είπε σέ μένα! Μοϋ έδωσε μόνο αυίό τό γράμμα και τό κλειδί γιά τό κιβώτιο!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Θεόδωρε, πού 'ναι τό κλειδί;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Η επιθυμία του θείου σου, είναι νά διαβάσεις πρώτα τό γράμμα!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ό,τι θέλει ό θειος!.. Αυτός ό λαμπρός συγγενής! ... Δώσ' μου τό γράμμα...

(Τό παίρνει απ' τά χέρια του ΘΕΟΔΩΡΟΥ και προσπαθεί νά τό άνοιξει).

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Πρόσεξε μήν το σκίσεις.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άνοιξέ το, έσύ πού έχεις λεπτά χεράκια!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: *(Τό παίρνει, τό ανοίγει).* Τί ώραίος γραφικός χα ρακτήρ!

ΦΩΝΕΣ: Άντε, λοιπόν, **Μεγαλειότατε... Διάβαζε... Διάβαζε...**

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: *(Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ).* Λιάβασέ το έσύ, έγώ δέν...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Μέ τή φωνή του Βασιλέως πρέπει ν' άκουσθει!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έχει στεγνώσει τό στόμα μου και νιώθω ένα κόμπο εδώ νά!...

ΣΠΥΡΟΣ: Δέν πειράζει... Όλοι τό ίδιο έχουμε πάθει.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΩΝΕΣ: *(Γελαστά)* Όλοι αφέντη!... Όλοι!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έτσι, έ; Γούστο έχουμε.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Προσοχή! Προσοχή! Η Αυτού Μεγαλειότης ό Βασιλεύς όμιλει!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: *(Διαβάζει δυνατά).*

«Αγαπητέ μου άνιπιέ,

Τήν επιστολήν σου έλαβον και έχάρην διά τήν υγείαν σου καθώς και ημείς δόξα τώ Θεό υγιαίνομεν. Μά τί γίνεται μέ έσάς, βρέ ανιπιέ; Μοϋ ζητείς δανεικά διά δε κάτην φοράν! Άλλά τί έγινε μέ τά τόσα δάνεια, πού σοϋ έκαμα, διά νά σωθείτε όριστικώς, καθώς μοϋ έγραφες κάθε φορά; Τά έφάγατε και εύρίσκεσθε πάλι εις τήν αυτήν άθλίαν κατάστασιν; Και τί νομίζετε διά εμάς; Ότι μαζεύουμε τά λεφτά εις τόν δρόμον; Επειδή, λοιπόν, αν σάς στείλω χρήματα θά τά φάτε και αυτά και θά γίνετε χειρότεροι και θά γυρεύετε κι άλλα, εκάθισα και έσκέ φθηκα τί μπορεί νά σάς σώσει μιá και καλή διά νά γλιτώσω κι έγώ κι εσείς. Νομίζω ότι βρήκα τή λύση και σου τή στέλνω μέσα σέ ένα κιβώτιο μαζί μέ τίς εύχές μου».

ΦΩΝΕΣ: Ζήτωωωωω!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: «Σέ φιλώ και λοιπά και λοιπά...» *(Στόν ΘΕΟΔΩΡΟ).* Άνοιξε το!...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Η επιθυμία τού θείου σου, Μεγαλειότατε... είναι νά τ' άνοιξεις έσύ!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κατάλαβα!... *(Παίρνει τό κλειδί απ' τό χέρι του ΘΕΟΔΩΡΟΥ).*

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Δώσ' το τού παιδιού, άσε και τό παιδί νά κάνει κάτι...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έλα, μπράβο, γέ μου...

(Τού δίνει τό κλειδί. 'Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ τό παίρνει και μέ καμάρι γιά τήν έντολή πάει ν' ανοίξει τό κιβώτιο. Τό ξεκλειδώνει και μόλις ανοίξει τό σκέπασμα, μιá γαϊδουροκεφαλή στερεωμένη σέ ελατήριο τινάζεται από μέσα. Ταλαντεύεται και γκαρίζει δυνατά. 'Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ τρομάζει και πέφτει πίσω. Απ' όλα τά στόματα βγαίνει μιá λαχταρισμένη φωνή. Μετά από μικρή σιωπή και παγωμάρα, ό ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ σηκώνεται και παίρνει ενα άλλο γράμμα πού κρέμεται απ' τό στόμα τής γαϊδουροκεφα λής...).

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Κι άλλο γράμμα...

Ό στρατός μου κι ό στόλος μου έρχονται νά σέ βοηθήσουν! Παραδοθειτε

άμαχητί κι εγώ θά λύσω τό οικονομικό σας πρόβλημα άπαξ διά παντός!
Όσο για τή στρατιωτική κατάληψη τής χώρας σου άπό τό στρατό μου, θά βρούμε μιά άλλη ονομασία για νά μή σάς κακοφανεί!... Έρχομαι!... Σέ φιλώ, ό θειος σου και προστάτης σου και λοιπά και λοι...»

(Τό γράμμα τού φεύγει άπ' τό χέρι και πέφτει. Ο ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ ξεσπά σέ τρανταχτά γέλια, και πιάνοντας τήν κοιλιά του βγαίνει, ενώ οί άλλοι παρακολουθούν θλιμμένοι).

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Διαλυθείτε, παρακαλώ, άλλως θά άναγκασθώ νά μεταχειριστώ βίαν!..

(Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ παίρνει άπ' τό χέρι τή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ και μπαίνουν βιαστικά στό παλάτι! Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ τρέχει πίσω τους. Ο ΘΕΟΔΩΡΟΣ άκολουθεϊ τόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ. Ο ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ κάτι γυρεύει).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Πάλι μονάχους μάς άφήσανε!

ΣΠΥΡΟΣ: Όχι δά! Δέ βλέπεις; **(Ζυγώνοντας στή γαιδουροκεφαλή).** Μάς τήν άφήσανε δλη δίκιά μας!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ : Δηλαδή, τί πάει νά πει αυτό, βρέ παιδιά, δέν έχω άκόμα καταλάβει...

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Πόλεμος...

ΣΠΥΡΟΣ : Τί πάει νά πει πόλεμος, ποιός θά πολεμήσει...;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ : Για δές εκεί και μεις περιμέναμε οικονομική βοήθεια.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ : Τώρα τί κάνουμε, μου λέτε τί κάνουμε;

ΣΠΥΡΟΣ: Ό,τι καταλαβαίνεις κάνε. Όσο για μένα, σκασίλα μου. (φεύγει).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Στάσου Σπύρο, έρχομαι κι εγώ...

ΣΠΥΡΟΣ: Άντε πάμε κι έμεις κάτω, τί καθόμαστε κι ακούγονται καμπάνες.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΝΤΡΟΠΗΣ

Άχ, τί ντροπή, τέτοια ντροπή,

μάνα μου και πώς βγαίνει!

Μηδέ κι αν τρέξει ό ποταμός

μάνα μου δέν τήν πλένει.

Τί νά μου κάνουν δάκρυα δυό,

και στεναγμοί σαράντα δυό,

μανούλα μου.

Κλαίω και τό μάτι μου στεγνό

βουβό τό στόμα και πικρό

μανούλα μου.

Και τρέχω κάποιον για νά βρώ

νά μέ ρωτά, νά τόν ρωτώ

τί θά γενεί, τί θά γενεί

ποιός θά τό βρει, ποιός θά τό πει

μανούλα μου.

(Στή διάρκεια του τραγουδιού ό λαός σκορπά και φεύγει, ο πρίγκηπας παίρνει τη γαιδουροκεφαλή στα χέρια του, ό ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ τραβά τό κιβώτιο μες στό παλάτι).

ΕΙΚΟΝΑ ΤΕΤΑΡΤΗ
ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΩΝΑ

(Μιά ρημαγμένη Πύλη στρατώνας. Στο πλάι της μια ταμπέλα που γράφει: «ΚΟΥΡΕΙΟΝ ΑΙ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙ» Από κάτω μιά πολυθρόνα όπου κάθεται ο ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ — παλιός ναυτικός και τόν ξυρίζει ο κουτσος — παλιός στρατιώτης. Παίρνει σαπουνάδα από μιά σάλπιγγα κρεμασμένη στην πολυθρόνα. Κάπου υπάρχει κι ένα βάζο από άγαλμα πού έχει εξαφανιστεί. Μπαίνουν ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ, ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ, ο ΘΕΟΔΩΓΟΣ μ' ένα κοφίνι στον ώμο πού τ' αφήνει κάτω. Αφού αρχίσει ο διάλογος έρχεται κι ο ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ. Ταυτόχρονα μιά γυναίκα, ένας άντρας κι ένας νέος, όλοι φορτωμένοι μπόγους και τουομ πλέκια σπιτιού διασχίζουν τή σκηνή. Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ τούς φωνάζει...)

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μά γιατί φεύγετε...;

ΓΥΝΑΙΚΑ: Από πού σέ φέρανε...; Φύγετε κι εσείς τό καλό πού σάς θέλω... όλοι θα φύγουνε...

ΝΕΟΣ: Άντε μάνα, μή στέκεσαι...!

(Συνεχίζουν τό δρόμο τους).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Νά καθίσω, Πολύκαρπε, νά καθίσω... τρέμουν τά πόδια μου, λυγίζω...!

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Έδώ αφέντη μου... (Τόν φέρνει πρός τό βάζο).

ΚΟΥΤΣΟΣ: Καθίστε, καθίστε, αν είναι γιά κανένα ξυρισματάκι δέν άργώ, τόν κύριο εχω και τελειώνω...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τό σπίτι μας φαίνεται καθόλου από δώ;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ιδού, έκεϊ ψηλά...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Από κεί πάνω ήρθαμε...;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Έτσι φαίνεται.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Καί πώς θα γυρίσουμε πίσω;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Μακάρι νά ήξευρα.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πάει, δέ βλέπω νά ξαναγυρίσουμε πίσω. (Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ). Καί γιατί, βρέ παιδί μου, δέν άφησες νά πάρουμε και τή μαμά σου... Νά φύγουμε μιά και καλή όλοι μαζί...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Σ' τό είπα, έμεις δέ θα φύγουμε...! Έλα Θεόδωρε (Οι δυό νέοι μπαίνουν στη στρατώνα).

ΚΟΥΤΣΟΣ: (Στό ΒΑΣΙΛΙΑ). Ξένοι είστε;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ντόποιοι αλλά από αλλού...

ΚΟΥΤΣΟΣ: Έάν θέτε και ξενάγηση, μαζί μέ τό ξύρισμα, ερχε ται πιό φτηνά!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έδώ μένεις εσύ;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Έδώ! (Αφήνει τό ξύρισμα και πλησιάζει). Αυτό τό μνημείον πού καθόσαστε πάνω, είναι τό βάζο του άνδριάντος του Βασιλέως Στεφάνου του Έθνοσωτήρος!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Καί τί έγινε από δώ τό άγαλμα;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Ένα πρωί ξυπνήσαμε και βρήκαμε μόνο τό άλογο. Ο βασιλιάς είχε γίνει άφαντος! Ο Κώτσος ο ταβερνιάρης, λέει ότι ο βασιλεύς έγινε τετζερέδια και μαχαιροπίρουνα! Άλλά ο κύριος πού ξυρίζω λέει ότι ο βασιλεύς ξεπέζεψε και κρύφτηκε γιατί δέν του 'κανε πιά κέφι νά μάς βλέπει.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Καί τό άλογο;

ΚΟΥΤΣΟΣ: "Ένα άλλο πρωί ξαναξυπνήσαμε και δέν είδαμε ούτε τό άλογο. Ο κύριος πού ξυρίζω επιμένει πώς ούτε τό ζών άντεχε πιά νά μάς βλέπει και άκολούθησε τόν αφέντη του. Άλλά ο ταβερνιάρης ο Κώτσος λέει ότι τό άλογο γίνηκε λυχνάρια και πόμολα...

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Τί θα γίνει, γενναίε μου; Η σαπουνάδα στεγνώσε!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Μή φεύγετε... Τόν ξεπετάω, γιατί είναι ιδιότροπος άνθρωπος κι έρχομαι πάλι... (Τόν σταματά ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ πού βγαίνει άπ' τή στρατώνα μέ τόν ΘΕΟΔΩΡΟ).

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Είναι άδεια ή στρατώνα;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Όχι τελείως! Ποίονε γυρεύεις;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Υπάρχει σαλπικτής έδώ;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Άπ' όλα έχουμε, ποιός τότε θέλει;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Ο Βασιλιάς διατάζει προσκλητήριο!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Προσκλητήριο, μάλιστα!... (Παγώνει). Ο Βασιλιάς;... Ποιός Βασιλιάς;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: *(Δείχνει τόν πατέρα τον πού προσπαθεί νά ξαναβρεί μιά βασιλική στάση κι έκφραση). Νά ό Βασιλιάς!...*

ΚΟΥΤΣΟΣ: *(Σάν σέ πανικό). Διατάζτε!*

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Προσκλητήριο!

(Ξεκρεμά τή σάλπιγγα από τή ράχη τής πολυθρόνας, άόειάζει τή σαπουνάδα και προσπαθεί μάταια νά σαλπίσει. Ο ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ άνακάθεται και παρακολουθεί περίεργος άλλά άτάραχος).

ΚΟΥΤΣΟΣ: (Πανικόβλητος). Έφραξε πιά, άφέντη μου! “Όργανο είναι... τί νά προλάβει!

Πέστε μου τί θέτε, μπορεί νά γίνεται και χωρίς σάλπιγγα.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Νά συνταχθεί άμέσως έδώ μπροστά ό στρατός μου!

ΚΟΥΤΣΟΣ: *Ο στρατός! Μάλιστα... (Τρέχει μέσα στη στρατώνα).*

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: (Στόν ΘΕΟΔΩΡΟ). Άκουσα καλά, ό Βασιλιάς;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Ο Βασιλιάς!...

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Γιά φαντάσου!...

(Από τή στρατώνα βγαίνει ό ΚΟΥΤΣΟΣ μέ στρατιωτικό βήμα και νφος. Φορεϊ ένα τρισάθλιο κράνος, κρατά ένα παλιό όπλο. Κάνει μιά βόλτα κι ύστερα στέκει προσοχή μπρός στό ΒΑΣΙΛΙΑ).

ΚΟΥΤΣΟΣ: Λαμβάνω τήν τιμή ν’ άναφέρω, στρατός παρών.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί πράμα;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Στρατός παρών, μεγαλειότητα!

(Τώρα μόλις μπαίνει ό Πολύκαρπος).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μά τί λέει;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Λέει, στρατός παρών.

ΚΟΥΤΣΟΣ: Παρών!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Γιά έλα πίο κοντά, στρατιώτη!

ΚΟΥΤΣΟΣ: *(Πλησιάζει).*

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ξέρεις τί μαύρες μέρες περνάμε;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Τό ξέρω και χύνω μαύρο δάκρυ, μάρτυς μου ό Θεός!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Στρατιώτη, ό βασιλιάς σου είναι πολύ φαρμακωμένος.

ΚΟΥΤΣΟΣ: Τό ίδιο κι ό παρών στρατός σου, άφέντη!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Η τρελός είναι ή τόν τρελό κάνει. Τί κάθεστε, πηγαίνετε και βγάλτε τό στρατό έξω!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Κι έγώ τί είμαι;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έσύ είσαι στρατιωτικός κουρέας!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Είμαι ό στρατός.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μά γιατί έπιμένεις σά μουλάρι;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Είμαι τριάντα χρόνια στρατιώτης! Έκανα κάθε λο γής δουλειά, τόν κουρέα, τό δραγουμάνο, τόν ψάλτη για νά μπορώ νά ζώ και νά μείνω στό πόστο μου και στό καθήκον μου!... Καί. τώρα έρχεστε σεις και δέ μέ παραδέχεστε...;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί νά σου παραδεχθώ;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Έγώ γιατί παραδέχτηκα άμέσως ότι είσαι σύ ό βασιλιάς;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Σιωπή!... Αυθάδη! Ιδού ό βασιλιάς, ιδού ό γιός του, ιδού ό Πρωθυπουργός!...

ΚΟΥΤΣΟΣ: Σύμφωνοι! Έ, λοιπόν, ιδού ό στρατός του, ιδού ή φρουρά του, ιδού τό Ιππικό του, ιδού τό πυροβολικό του!

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Απολύεσαι!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πάμε σπίτι, γιε μου, ή μαμά θά στενοχωριέται ολομόναχη!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πάρ’ τόν Πολύκαρπο και. φύγετε! (Στόν ΚΟΥΤΣΟ). Τό ξέρεις ότι ό στρατός τού θεϊου μας έρχεται;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Άς τολμήσει!

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Ως πρός αυτό, εύγε!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Θά πολεμήσεις;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Άρχισα κιόλας γυμνάσια!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Και τί θά κάνεις μόνος σου;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Είμαι στρατιώτης, υψηλότητα! () εχθρός πρέπει νά περάσει πάνω από τό πτώμα

μου.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Καί πάλι εύγε!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Πού μπορούμε νά βρούμε κι άλλους σάν και σένα;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Δώστε τό καλό παράδειγμα και θά βρείτε!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έγώ παίρνω τόν Πρωθυπουργό μου και φεύγω... είμαι νηστικός, κουρασμένος!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Δέ θά πάμε στό Ναύσταθμο... μεγαλειότητα;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Λυπηθείτε με, έβγαλα κάλους! (Στόν ΚΟΥΤΣΟ). Πού λυμηνίζει ό στόλος, εδώ κοντά;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Ό στόλος;...

(Ό ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ, σηκώνεται άπ' τήν πολυθρόνα, παίρνει ενα κουπί πού είχε αφήσει πλάι τον, έρχεται κοντά στόν ΚΟΥΤΣΟ και λέει μέ τουπέ και ζινίλα μαζί).

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Στρατός και Στόλος παρών.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άλλος τρελός και μέ παράσημο αυτός!

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Ταξιάρχης τών ιπποτών!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Καί πού είναι ό Στόλαρχος, οί ναύτες, ό στόλος;!...

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Παρών, παρών!... Όσο για τό στόλο, φαίνεται κι από δώ!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δέ βλέπω τίποτα!

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Μέ λίγη καλή θέληση θά διακρίνετε στό βάθος δυό βαρκούλες!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Βαρκούλες;!...

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: «Τρομάρα» και «Αντάρα». Ή τραπεζαρία μου δεξιά, κι άριστερά ή κρεβατοκάμαρά μου...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δέν είχαμε και πλοία;

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Όσα δέν έφαγε τό ποτάμι, τά 'φαγε ή σκουριά, όσα δέν έφαγε ή σκουριά τά 'φαγε ή ερημιά κι όσα δέν έφαγε ή ερημιά, τά 'φαγαν οί υπεύθυνοι κι όσα δέν έφαγαν οί υπεύθυνοι αυτοκτόνησαν.

(Τούς αφήνει και γυρίζει στη θέση του).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πάμε, ή μαμά περιμένει.

(Έχουν μπει ό ΣΙΔΕΡΑΣ, ή ΜΑΡΙΑ κι ή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ. Ό ΣΙΔΕΡΑΣ κρατά ενα καλαμίδι, ή ΜΑΡΙΑ έχει τήν ποδιά γεμάτη χόρτα κι ή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ βαστά μιά άγκαλιά ζύλα. Ό ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ τούς βλέπει).

ΣΙΔΕΡΑΣ: Καλησπέρα...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Φεύγετε και σεις;

ΣΙΔΕΡΑΣ: Όχι, γυρίζουμε σπίτι. Είχαμε πάει στό ποτάμι. Έγώ ψάρευα χέλια, οί γυναίκες μαζέψανε χόρτα και προσάναμμα.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: *(Γνωρίζει τή ΜΑΡΙΑ κι άνησχεί. Κρυφοκουβεντιά ζει μέ τόν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟ). Τί θέλει τώρα και πιάνει κουβέντα!...*

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μένετε εδώ κοντά;

ΣΙΔΕΡΑΣ: Βλέπεις εκεί τήν καμινάδα;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τόσο κοντά στό ποτάμι και δέν φοβάστε;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Κάναμε ένα-δυό φορές νά φύγουμε, μά δέ μάς πάει ή καρδιά... "Όπως και νά τό κάνεις, είναι ωραίος ό βρωμότοπος.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ναι, μά είναι σύνορα εδώ!

ΣΙΔΕΡΑΣ: Λέω στις γυναίκες νά φύγουμε, αλλά μπάαα! Είμαι κι ένας, βλέπεις, μ' έχουνε βάλει στη μέση...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Δέν τό 'ξερα πού θά παρατήσω τό νοικοκυριό μου, νά τρέχω σά χεσμένη κότα...

ΜΑΡΙΑ: Θεία!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Μέ συμπαθάτε!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Μακάρι νά 'χανε όλοι τέτοιο θάρρος!

ΣΙΔΕΡΑΣ: Είναι κι άλλοι, αλλά πού τούς βρίσκεις;!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Σιδερά, έλα δώ νά δεις... *(Στη ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ και στη ΜΑΡΙΑ). Έλάτε κι έσεις... Έλα κι εσύ στρατιώτη!... (Βγάζει τή γαϊδουροκεφαλή άπ' τό κοφίνι και τους δείχνει).*

ΣΙΔΕΡΑΣ: (Συγκλονισμένος)... Ά τό σκύλο! Αυτό δέν πρέπει νά μείνει άπλήρωτο!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τό ίδιο λέει κι ό Θεόδωρος, τό ίδιο λέω κι εγώ!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Κι εγώ!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Είμαστε κιόλας τρείς!
ΣΙΔΕΡΑΣ: Κι εγώ τέσσερις...
ΚΟΥΤΣΟΣ: Κι ο στόλος πέντε!
ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Λάθος!
ΣΙΔΕΡΑΣ: Ναύαρχε!
ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Έγώ δέν είμαι της στεριάς.
ΣΙΔΕΡΑΣ: Ναί, μά έχεις φιλότιμο...
ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Γιά ό,τι μου κάνει κέφι...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Αύτή εδώ δέ σέ κάνει νά ντρέπεσαι;
ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Προηγούνται άλλοι!... (Στόν ΚΟΥΤΣΟ). Φώναξέ με όταν άπομακρυνθούν... (Φεύγει).
ΣΙΔΕΡΑΣ: Λοιπόν, είμαστε τέσσερις!
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πάμε Μαρία.
ΣΙΔΕΡΑΣ: Σπίτι πάς;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Όχι, γιά βαρκάδα... μέ τό φεγγάρι.
ΣΙΔΕΡΑΣ: Όχ, τήν πιάσανε! Έσύ δέ θές νά πεις τή γνώμη σου... δέ θά βοηθήσεις;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έμείς είμαστε γυναίκες, δέ μάς έχετε ανάγκη! Αλλιώς θά μάς μετρούσατε κι εμάς...
ΣΙΔΕΡΑΣ: Τό παρεξήγησες...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έτσι γίνεται πάντα! Μάς αφήνετε έξω άπ' όλα και μάς θυμάστε άμα σάς συμφέρει.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έλα γιέ μου, πές καληνύχτα και πάμε!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Μέ ένθουσιασμό). Γίναμε κιόλας έξι!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Είστε μέ τά καλά σας; Τί θά κάνετε μιά χούφτα άνθρωποι...;
ΣΙΔΕΡΑΣ: Ή μιά χούφτα, θά γίνει δυό, οι δυό τέσσερις-κι οί τέσσερις δέκα. Οί δέκα πιά γίνονται εύκολα εκατό και χίλιες.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ν' άρχίσετε άπ' τίς ταβέρνες. Έκεί μαζεύονται όλοι και περιμένουνε άπ' τά κρασοβάρελα τήν έξ ουρα νού βοήθεια.
ΣΙΔΕΡΑΣ: Δίκιο έχει. Μπρός πάμε στίς ταβέρνες... Άν και φοβάμαι ότι εκεί θά φάμε ξύλο!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άν τό μάθει ό θεός, χαθήκαμε.
ΣΙΔΕΡΑΣ: Πού είν' ή γαϊδουροκεφαλή;
ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Έδώ!
ΣΙΔΕΡΑΣ: Φέρ' τη δώ. (Τήν παίρνει. Στόν ΚΟΥΤΣΟ). Κι έσύ, κατέβασε τό κοντάρι σου. Πιό χαμηλά! (Στήνει τή γαϊδουροκεφαλή πάνω στό κοντάρι και τό παίρνει στά χέρια κρατώντας το σά σημαία). Πάμε!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί είν' αυτό;
ΣΙΔΕΡΑΣ: Ή σημαία μας.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πρός Θεού! θά βρούμε τόν μελά μας.
ΣΙΔΕΡΑΣ: Αφέντες μου, άν δέν πονέσουνε μέ τούτο τό «Ξύπνα, πατριώτη, κι έλα» έ, τότε δέν τούς ξεκουνάς μέ τίποτα.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Λές;
ΣΙΔΕΡΑΣ: Τήν ξέρω τήν ψυχολογία τους. Πάμε!... Ό βασιλιάς δεξιά μου, κι άριστερά μου ο πρίγκιπας.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μα γιατί βιάζεται αυτός!
ΣΙΔΕΡΑΣ: Άν τα φοβάστε όλα έτσι...τοτε, αφέντες, καθίστε καλύτερα στ' αυγά σας. Εδώ θα τα πάμε όλα για όλα.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Στάσου, ντε, που πήρες αμέσως φωτιά!...
ΣΙΔΕΡΑΣ: Μα την πίστη μου, αφέντες, κι αν δεν έρθετε σεις δε με νοιάζει. Εγώ μια φορά θα πάω και μόνος μου.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Όχι, όλοι μαζί θα πάμε.
ΣΙΔΕΡΑΣ: Ε, τότε ελάτε.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πάμε.
ΣΙΔΕΡΑΣ: (Στη φτωχομάνα) Θα 'ρθεις;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ναι, θα 'ρθω. Στόμα θα 'χω και μιλά δε θα 'χω!

**ΕΙΚΟΝΑ ΠΕΜΠΤΗ
ΣΤΗΝ ΤΑΒΕΡΝΑ**

(ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑ, ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ, ο ΜΙΧΑΛΗΣ, ο ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗΣ, ο ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ κι άλλος λαός, είναι μαζεμένοι εδώ και πίνουν)

ΣΠΥΡΟΣ: (Μπαίνοντας) Παίδες! Πάτε χαμένοι όλοι σας !

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Τι τρέχει;

ΣΠΥΡΟΣ : Γενική Επιστράτευση!

(Γέλια ξεκαρδιστικά)

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Χαρά στο κέφι σας!

ΣΠΥΡΟΣ: Αν δεν με πιστεύεις, ρίξε μια ματιά στην ταβέρνα του Μάνθου!...Ο βασιλιάς είναι κει και ζητιανεύει στρατιώτες!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τι στο καλό να τους κάνει!

ΣΠΥΡΟΣ: Θα τους αραδιάσει, λέει, στα σύνορα, να κάνουνε όλοι μαζί «Ξουτ βρε» να φοβηθεί ο εχθρός και να υποχωρήσει.

(Γέλια)

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Βρέθηκε κάνας λωλός νά πει πάμε;

ΣΠΥΡΟΣ: Οί τρεις πού έχουμε είναι κιόλας από κοντά!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Κάντε γούστο πού θά 'ρθουνε κι εδώ.

ΣΠΥΡΟΣ: Άς έρθουνε καί θά καλόπεράσουνε!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Τί μου στενοχωριέσαι, πρωτομάστορη, τά πράματα είναι ξεκάθαρα από τώρα.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τί ξεκάθαρα δηλαδή;

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Δέν τά ξέρεις τά ευχάριστα;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τίποτα δέν ξέρω.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Έ, λοιπόν, άκου τα!... Σαράντα τάγματα πεζικό καί δέκα ιππικό είναι έτοιμα νά μπούνε στά καράβια τού θείου καί νά μάς έρθουνε, πού καλώς νά 'ρθουνε νά τελειώνουμε μιάν ώρα άρχύτερα!

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Αμήν! Αμήν!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Στό Θεό σας!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Γιατί; Αυτό πάει νά πει πώς ή κατάληψη μας θά γίνει χωρίς ν' άνοιξει ρουθούνι. Άσκημα είναι;

ΦΩΝΕΣ: Καλώς νά 'ρθουνε!

ΣΠΥΡΟΣ: Βρέ, έγώ πάντα σάς τό 'λεγα! Εύλογάτε τό Θεό πού σάς έδωσε γιά βασιλιά έναν επιτάφιο. Σκεφθείτε φουκαράδες μου νά είχατε κανένα δυναμικό ψορονταή πού νά σάς έσερνε τώρα διά τής βίας εις τό καθήκον! Αγαπάτε τό βασιλιά σας! Κανένα δέν ενοχλεί, κανένα δέν ξέρει καί κανείς δέν τόν ξέρει. Αυτό θά πεί άνώτατος άρχων. Νά 'σαι τόσο άνω, πού ούτε σύ νά σκοτίζεσαι κάνει εκεί άνω, ούτε αυτός νά ενδιαφέρεται τί κάνεις έσύ εδώ κάτω.

(Γέλια)

ΣΠΥΡΟΣ: Θά μου πείτε τώρα, βγήκε γιά στρατολογία! Ναί, άλλα πώς; Μέ τό δίσκο τής έκκλησίας!...

(Γέλια).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Παίδες! Επειδή ή κατάσταση πάει πρίμα, τό κατάσταση κερνάει όλους από ένα κατοσταράκι.

ΦΩΝΕΣ: Μπράβο. Γειά στά βαρέλια σου!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Έγώ δέ θέλω.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Έσύ μήν τό πεις. Σταμάτη, κρασί στόν κόσμο! Γιατί τά παίρνεις επί πόνου, πρωτομάστορη; Χούς εϊ καί εις χούν... τής έκκλησίας κουβέντες...

ΜΙΧΑΛΗΣ: Βγήκαν άπ' τού Μάνθου, παιδιά!

ΚΟΥΜΠΑΡΟΣ: Μαζέψανε κανένα;

ΜΙΧΑΛΗΣ: Έφτά ήρθανε, έφτά φεύγουνε.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Καλορίζικα, έρχονται δώ!

Κάντε πώς δέν τούς ξέρετε, είναι τό καλύτερο άπ' όλ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Σύμφωνοι! Ποιοί είναι, τί θένε - τό κορόιδο!

ΣΠΥΡΟΣ: Κι όποιον τόν πιάσουνε οί πατριωτικοί ενθουσιασμοί νά τό ξέρει πώς θά 'ναι προδότης!

Στή θέση σας όλοι, καί άλύγιστοι!

(Μπαίνουν ό ΒΑΣΙΛΙΑΣ καί οί άλλοι μέ τό ΣΙΔΕΡΑ έπικε φαλής που μέ τή γαιδουροκεφαλή κάνει ενα γύρω στό μαγαζί γιά νά τή δούνε όλοι).

ΣΙΔΕΡΑΣ: Γειά σου, Σπύρο...

ΣΠΥΡΟΣ: Γειά σου.

(Παραπέρα).

ΣΙΔΕΡΑΣ: Τί γίνεται, Μιχάλη;

ΜΙΧΑΛΗΣ: Τί νά γίνει...

(Σ' άλλη παρέα).

ΣΙΔΕΡΑΣ: Καλησπέρα, Φίλιππε.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Καλησπέρα.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Σταμάτη, καθάρισε ενα τραπέζι γιά τά παιδιά. Πόσοι είστε, Χρύσανθε;

(Ο ΣΙΔΕΡΑΣ γυρίζει στή συντροφιιά).

ΣΙΔΕΡΑΣ: Αμέτρητοι.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Καί δέ σας φαίνεται. Σταμάτη, κόλλησε δυό τραπέζια γιά τήν παρέα!

ΣΙΔΕΡΑΣ: Δέ θά καθίσουμε.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Γιατί όχι; Έδώ έχουμε ησυχία, ασφάλεια κι έχουμε καί καλά νέα... έτσι, παΐδες;

ΦΩΝΕΣ: Έτσι!

ΣΙΔΕΡΑΣ: Καί καλά νέα, έ; Για πέσ τα καί σέ μάς νά χαρούμε...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Δέν πρόκειται νά γίνει καμιά αντίσταση εναντίον του θείου. Δέ θ' άνοίξει μύτη.

ΣΙΔΕΡΑΣ: Μπράβο ...θείε!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Ετοίμασε τέτοιο λεφούσι, πού θ' αλλάξει ό Μανολιός νά τά βάλει άλλιώς, χωρίς νά ξηλωθεί κουμπότρυπα.

ΣΙΔΕΡΑΣ: Τί λές, βρέ παιδί μου! (Δίνει τήν γαιδουροκεφαλή στόν ΚΟΥΤΣΟ).

ΣΠΥΡΟΣ: Γι' αυτό σας λέμε!... Καθίστε τώρα ήσυχα-ήσυχα! Είστε καί τυχεροί! Έρθατε πάνω πού κερνά τό κατάστημα!...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Μπράβο, μπράβο! (Χτυπά φιλικά τόν ώμο του ΣΠΥΡΟΥ, αλλά ζαφνικά αλλάζει καί χιμά νά τόν πνίξει). Δέ μου λές ρέ φίλε...; Πού τό πάς;

(Φωνές, σαματάς).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Έξω άπ' τό μαγαζί μου!

ΦΩΝΕΣ: Έξω!... Έξω!...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Εσείς, τί φωνάζετε; Δικό σας είν' τό μαγαζί;

ΦΩΝΕΣ: Έξω!... Έξω!...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Δέν επιτρέπω καβγάδες εδώ μέσα!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Μπά; Κι άπό πότε; Εσένα τό μαγαζί σου, μέ τούς καβγάδες έγινε στέκι!

Απάνω τους Χρύσανθε!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Στό ΣΙΔΕΡΑ). Γιατί τούς άγριεύεις έτσι;

ΣΙΔΕΡΑΣ: (Εκπληκτος). γώ τούς άγριεύω;

ΣΠΥΡΟΣ: (Ξεφεύγει απ' τά χέρια τον ΣΙΔΕΡΑ). ...Έξω... έξω!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πού μάς φέραν, τί άκριβώς είναι δώ;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΙΟΣ: Οίνοπωλείον, Χαμαιτυπείον!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Σίδερά ή φεύγετε με τό καλό ή άλλιώς... (Σάν διαταγή) Παΐδες!...

(Μερικοί σηκώνονν άπειλητικά τά σκαμνιά).

ΣΙΔΕΡΑΣ: (Βουτάει κι αυτός ένα σκαμνί). Σύμφωνοι, όποιος είναι άντρας άς κοπιάσει ή όποιος θέλει άς κάνει όπι φεύγει!... (Κανείς δε σαλεύει, γίνεται νεκρική ησυχία. Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ).

Λέγε τώρα!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ : Πιο καλά να φύγουμε!

ΦΙΥΧΟΜΑΝΑ: Ποτέ! Εμάς τώρα μας έχει πιάσει το πείσμα μας!

ΣΙΔΕΡΑΣ- ΚΟΥΤΣΟΣ: Σσσοοτ!...

ΣΙΔΕΡΑΣ: (Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ). Λέγε !

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μά μπορώ με τέτοια κατάσταση;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Νέκρα είναι, τι έχει;
ΣΙΔΕΡΑΣ: Έλα, μπράβο, πρίν ξαναπάρουνε θάρρος!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πολίτες! Ξέρετε τι είναι κι από πού μας ήρθε αυτή η ...γαϊδουροκεφαλή;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Είναι ή βοήθεια που περιμέναμε για νά σωθούμε!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Καί δέ σάς καίει μιά τέτοια προσβολή;
(Παύση)

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Μιλάει, ό άνθρωπος!
ΣΠΥΡΟΣ: Τι να πω;...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Καλά δε νοιάζεστε για την τιμή τής πατρίδας καί την τιμή τών όπλων;
ΣΠΥΡΟΣ: Τώρα τή θυμηθήκατε τήν τιμή τής πατρίδας; Κι όσο για τήν τιμή τών όπλων ... δείξε μου πρώτα τά όπλα κι ύστερα σου λέω για τήν τιμή τους.
ΦΩΝΕΣ: Μπράβο! (Γέλια).
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Άντε, Σταμάτη! Φέρνε κρασί!
(Γέλια).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Καλά διαβασμένος αυτός!
ΣΙΔΕΡΑΣ: Δέ γίνεται τίποτα έτσι, θά μάς κολλάνε διαρκώς στόν τοίχο.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Έχουνε δίκιο.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τά κουβεντιάζουνε όλη μέρα, βλέπεις, έχουνε γίνει άτσίδες!
ΣΙΔΕΡΑΣ: Ναι, αλλά φταίει κι ό πρίγκιπας. Δέν είσαι πραχτικός άνθρωπος. Λές κουραφέξαλα!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έγώ λέω νά φύγουμε!
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ποτέ! Εμένα μ' έχει πιάσει τό πείσμα μου τώρα!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τί θές δηλαδή νά κάνω;
ΣΙΔΕΡΑΣ: Τούς λές, άς πούμε, νά πολεμήσουνε για τήν τιμή τής πατρίδας!... Σά νά τούς λές δηλαδή «πέσε στό γκρεμό νά σέ πώ παλικάρι!» Έ, όχι, ούτε γώ δέν πέφτω!
πρίγκιπας: Τί άλλο νά πώ;
ΣΙΔΕΡΑΣ: Αλήθειες. Ότι ό εχθρός θά βάλει φόρους άσήκω τους, ότι θά τούς πάρει τά χωράφια τους, τά παιδιά τους.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Δέν μπορεί νά μήν τά φαντάζονται...
ΣΙΔΕΡΑΣ: Έχουνε κι αυτοί μιά πεθαμένη φαντασία, δέν λέω, αλλά καί σύ, μέ τό συμπάθειο, είσαι πολύ τού γραφείου! Πάς νά ψαρέψεις σκυλόψαρα μέ άπόχη για πεταλούδες!
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Γερό άγκίστρι καί χορτάτο δόλωμα! κατάλαβες;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Νά ξαναδοκιμάσω;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Απάνω τους!
ΣΙΔΕΡΑΣ: Σπύρο!
ΣΠΥΡΟΣ: Τί τρέχει...;
ΣΙΔΕΡΑΣ: Άκου...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ξεχάστε τήν τιμή τών όπλων... Σκεφτείτε όμως πώς ό εχθρός δέ θά 'ρθει μέ τό σταυρό στό χέρι αλλά μέ τό σπαθί καί μέ τό δικαίωμα τού νικητή νά σφάζει καί ν' αρπάξει. Θά μάς έχει μέ τό βούρδουλα κι ό,τι βγάξει ή τέχνη μας, ή γή μας, τό ποτάμι μας θά τά λείει δικά του. Θά 'μαστε ζωντανοί, δσο τό θέλει αυτός. Θά πεθαίνουμε, άμα θέλει αυτός. Καί για νά 'ναι σίγουρος για τή σκλαβιά μας, θά μάς βαστά μέρα καί νύχτα - άκόμα καί τή σκέψη μας - μέ τό φόβο, μέ τήν πείνα, μέ τόν άφανι- σμό! Δυστυχάτε καί τώρα, μά είστε έλεύθεροι. Σάν έρθει θά χάσετε κι ό,τι σάς άπόμεινε... Αύτά δέν είναι πολυτέλειες είναι ή ζωή ή θάνατος...!

(Παύση).

ΣΠΥΡΟΣ: Τώρα παρά λίγο νά τά πεις σωστά! Δέν ξέρεις όμως πώς έμεις δέν έχουμε πιά τίποτα για νά μάς πάρει. Κι όσοι έχουνε άκόμα κάτι, μονάχοι τους τό 'χουνε, μονάχοι τους άς τό σώσουνε. Μού λές για φόβο καί γι' άφα νισμό! Σύμφωνοι! Άλλ' άμα δέν πατήσεις τό φίδι στην ούρά δέ γυρίζει νά σέ δαγκώσει. Έγώ δέ θά τοϋ πατήσω τήν ούρά...! Τέλος.

(Φωνές, θόρυβος).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έ, όχι καί νά μάς φάει ό Σπύρος, θά σκάσω!
ΣΙΔΕΡΑΣ: Πάμε σπίτι νά τό σκεφτούμε, δέν είν' έτσι εύκολο φαίνεται.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Θά περάσει αυτόνων δηλαδή...;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μέ άποστομώνουνε...

ΣΙΔΕΡΑΣ: (Φωνάζει). Άκούτε δώ εμείς φεύγουμε... Όμως ένα πράμα νά ξέρετε, έμείς ή πέντε ή δέκα θά πολεμήσουμε.

ΣΠΥΡΟΣ: Ωρα σας καλή...!

ΣΙΔΕΡΑΣ: Καί μά τό Θεό, γιά όσα λέτε δέ σάς ρίχνω άδικο, τά 'λεγα κι εγώ... Μόνο πού άπόψε σάς ξέφυγε κάτι!... Πότε άλλοτε ήρθανε δώ κάτω ό Βασιλιάς κι ό γιός του; Πότε ξανάχαμε τήν ευκαιρία νά 'χουμε κι έμείς ενα λόγο;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ποτέ!

ΣΙΔΕΡΑΣ: Νά, γιατί έμείς σηκωθήκαμε! Γιατί μπορεί νά 'ρθε ή ώρα νά 'χουμε πιά ενα λόγο καί γιά σήμερα καί γι' αύριο καί γιά μεθαύριο.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Αυτό είναι ή σωτηρία σας κι όχι νά κάθεστε στίς ταβέρνες καί νά πίνετε.

ΣΠΥΡΟΣ: 'Άα τό θρασίμι...

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: (Δυνατά). Σκασμός...! (Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ). Έτσι λές έλόγου σου αμούστακε...; Γιά ρώτα όμως τί γινόταν άλλοτε...;

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Πάντα έτσι ήτανε.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τόν κακό σου τόν καιρό. Ερχόμασταν μόνο γιά καμιά ώρα μετά τή δουλειά.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Καί τί σέ κάνει τώρα νά 'ρχεσαι μέ τό μεροκάματο;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: 'Η άναδουλειά, ή ερημιά, ή στεναχώρια! Άλλοτε ό τεχνίτης ήτανε υπόθεση. Είχε τό νού του στή δουλειά του καί στήν προκοπή του. Τ' όνειρό του τό 'φιαχνε μέ τά χέρια του, τό 'βλεπε καί τό καμάρωνε, δέν τό γύρευε μες στά κρασοβάρελα... Όχι.

ΣΙΔΕΡΑΣ: Δίκιο έχεις άνάθεμά σε, δίκιο.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πρωτομάστορα, άφού φαίνεσαι τόσο μυαλωμένος γιατί άφησες νά χαλάσει ή δουλειά σου;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Εμένα κατηγοράς;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Γιέ μου, πάμε νά φύγουμε άπό δώ...!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Λές ότι μπορούσα νά τή σώσω καί τήν άφησα; Πώς;... άφού όλο τό καράβι έτριξε καί βούλιαξε! Μέ δόντια καί μέ νύχια άγωνίστηκα ώσπου τσάκισα νά πασκίζω άσκοπα κι άσκοπα...

πρίγκιπας: Τί δουλειά κάνεις;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Ξυλουργός.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πρωτομάστορας!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πρωτομάστορα, έλα, ξαναπάσε δουλειά, κι όχι άσκοπα ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Δήλωσε πρώτα γιά ποιό λόγο ή γιά ποιά κέρδος κι ύστερα τά λέμε.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Γιά τόν ίδιο λόγο πού είπαμε «ναί» ό άδερφός μου κι εγώ... έλα παρέα μας, έμείς πάντα συμφωνούσαμε...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Γιά ενα σκοπό θές νά δουλέψεις ή γιά ένα κέρδος...;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τό ίδιο μού κάνει ά θά τό λένε σκοπό ή κέρδος... Τί νόημα θά 'χει νά ξαναπάσω τά εργαλεία, μπορείς νά μου τό βρεις...;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Γιά νά ξαναγίνεις όπως άλλοτε.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τώρα πιά...;

ΣΙΔΕΡΑΣ: 'Η τώρα ή ποτέ πιά...! Γιατί, στο καλό, δέν τό βλέπετε ότι άπόψε κάτι πού δέν ξανάγινε πάει νά γίνει...

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: ...Ναί μά ένας κούκο; δέ φέρνει τήν άνοιξη...!

ΣΙΔΕΡΑΣ: Λάλησε πρώτος νά λαλήσουν κι άλλοι!

(Παύση).

ΣΠΥΡΟΣ: Γιά βάστα, τί μάς τσαμπουνάτε; Τί μάς τραβάτε μέ τό τίποτα στό τίποτα...; Πού είν' το ψωμί, πού είν' ή πατρίδα, πού είν' ό στρατός, πού είν' ό άρχηγός...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Άσε βρέ Σπύρο!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πατρίδα είν' δσα δέν είχατε κι άν πολεμήσετε γι'. αυτά θά τά 'χετε, στρατός είστε σείς, άρχηγός όποιος θά λείι τό πίο σωστό καί ψωμί... ό πατέρας μου δίνει τήν κορόνα του ν' άγοράσουμε σάρι. (Στόν πατέρα τον μέ φωνή πού δέ σηκώνει Αντίρρηση). Δώσ' μου τη... (Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ βγάζει απ' τήν τσέπη τον τήν απόδειξη απ' τήν ύποθήκη τής κορόνας καί τού τή δίνει).

(Παύση).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί θές νά κάνεις;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Νά φτιάξουμε όπλα, ψωμί...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Είναι οικογενειακό κειμήλιο!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Μπράβο πριγκιπάκι!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: *(Δίνοντας τήν απόδειξη στόν ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑ)*. Θές νά 'σαι σύ ό Ταμίας; Θά πάρουμε πίσω τήν κορόνα, θά τήν πουλήσουμε καί θά 'χουμε τά πρώτα μας λεφτά...

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: *(Παίρνοντας τό χαρτί καί βλέποντάς το)*. Δέ μείνανε καί πολλά!... Μά δέν πειράζει! *(Δίνοντας τό χαρτί στη ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ)*. Πάρ 'το! Έσύ νά 'σαι Ταμίας... Άς δοκιμάσουμε λοιπόν!...

(Ο ΣΙΔΕΡΑΣ τόν αγκαλιάζει...)

ΣΠΥΡΟΣ: Άς πάει στον κόρακα... Κι εγώ...

ΣΠΥΡΟΣ: Στο κάτω-κάτω, τί έχουμε νά χάσουμε;...

ΦΩΝΕΣ: Όλοι... Όλοι!... Κι ό,τι θέλει άς γίνει...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Δέ σάς τό 'λεγα εγώ;... Είμαστε άκαλλιέργητος λαός, αλλά έχουμε αισθήματα!...

ΦΩΝΕΣ: Ζήτωωω!...

(ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ κι ό ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ, λίαν άνήσυχοι με τίς φωνές καί τή χαρά του πλήθους έχουν φτάσει στην έξοδο της Ταβέρνας. Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ τούς βλέπει καί πάει κοντά).

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πού πάτε...;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Θέλει καί ρώτημα...; Έδώ μέσα, γιέ μου, κινδυνεύουμε!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: ...; Δέν άκουσες πού φωνάζανε ζήτω;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Καί τί μ' αυτό;... δέ βλέπεις τί ένθουσιασμένοι πού είναι;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μαζί σου είναι ένθουσιασμένοι!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μαζί μου ξεμαζί μου, τέτοιοι ένθουσιασμοί, νά λείπουνε!...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Πάν μέτρον άριστον!

(Οί άλλοι πού δέν άκοϋν, μέσ στόν ένθουσιασμό τους, όρμάνε, σηκώνουν στά χέρια τό ΒΑΣΙΛΙΑ καί φωνάζουν)

ΦΩΝΕΣ: ... Μίλησέ μας!... Δυό λόγια!... Έλα!...

(Ησυχία).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Καί τώρα επειδή είναι άργά, προτείνω νά διαλυθούμε ήσυχα-ήσυχα καί νά γυρίσουμε στά σπίτια μας...

ΦΩΝΕΣ: ... Όχι στά σπίτια μας!... Στο ποτάμι!... Στά σύνορα!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ... Στά σπίτια μας!...

ΦΩΝΕΣ: Στο ποτάμι!... Στά σύνορα!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Σπίτια μας!...

ΦΩΝΕΣ: ... Στά σύνορα!... Στο ποτάμι!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: **(Μετά από σύντομη σιωπή)**. *Λαέ μου!... παιδιά μου!... σήμερα... (ξεσπάει σε κλάματα καί κρύβει τό πρόσωπο μέσα στά χέρια).*

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΕΙΚΟΝΑ ΕΚΤΗ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΙΑ ΜΕ ΗΛΙΟ

(Στό βάθος μιά σειρά ξύλινοι στύλοι, άλλοι ψηλοί, άλλοι κοντοί, φαγωμένοι και μαυρισμένοι. 'Ανάμεσα στους στύλους μιά βάρκα άραγμένη και στην κουβέρτα της μισοξαπλωμένος ό ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ με μιά μπουκάλα στό χέρι. Εμπρός στη σκηνή ό ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ και δύο άλλοι πλάι του μέ φτυάρια στόν ώμο. Δυό άλλοι διασχίζουν τη σκηνή κουβαλώντας ενα δοκάρι στους ώμους. Φορούν στό κεφάλι γιά κράνος τενεκέδες, πιασμένους μέ κορδόνι κάτω άπ' τό σαγόνι).

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Κουβαλήστε καμιά τριανταριά κομμάτια ακόμα και φτάνει... Και μην τ' αφήνετε όλα σ' ενα σωρό... Τό ενα καμιά δεκαριά βήματα απ' τ' άλλο... Και ... πού είστε;... άμα τελειώσετε, ρωτήστε με πάλι νά σάς πώ τί θά κάνετε... Άντε μπράβο, παιδιά!...

(Οί κουβαλητές συνεχίζουν τό δρόμο τους).

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: *(Σ' αυτούς μέ τά φτυάρια)*. Ελάτε νά σάς δείξω πού νά σκάψετε...

(Καθώς φεύγουν συναντιόνται μέ τόν ΣΙΔΕΡΑ πού ερχεται αντίθετα).

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Κατέβηκες κάτω;

ΣΙΔΕΡΑΣ: Θά σου πώ...

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: *(Σ' αυτούς μέ τά φτυάρια)*. Προχωράτε κι έρχομαι.

ΣΙΔΕΡΑΣ: Κατέβηκα πού λες... αλλά τό ορυχείο είναι ρημάδι. Οί στοές πέφτουνε σάν τραπουλόχαρτα. Όποιος κατέβει νά δουλέψει δέ θά προφτάσει ν' άνέβει!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Και τώρα μέ τί σίδηρο δουλεύεις;

ΣΙΔΕΡΑΣ: Κουβαλάνε κρεβάτια, κάγκελα, κλειδιά, κλειδαριές, δ,τι σιδηρικό είχανε στά σπίτια τους τό φέρανε δλο.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Δούλευε μ' αυτό και βλέπουμε...

(Κάνουν νά χωρίσουν αλλά τούς σταματά ό ΜΙΧΑΛΗΣ πού κουβαλά ενα σωρό τενεκέδες).

ΜΙΧΑΛΗΣ: Άλτ! Αύστηρή διαταγή ούδεις νά κυκλοφορεί άκά λυπτος.

ΣΙΔΕΡΑΣ: *(Παίρνει ενα τενεκέ)*. Πλένετέ τους τουλάχιστον, βρομάνε σαρδέλα!...

ΜΙΧΑΛΗΣ: Δέν πειράζει, κάνει καλό στά μαλλιά...

(Γελάνε. 'Ο ΜΙΧΑΛΗΣ φεύγει. 'Ο ΣΙΔΕΡΑΣ φορά τόν άδειο τενεκέ. 'Η ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ, μπαίνει άπανωτά κρατώντας μιά μακριά κουτάλα και πάει προς τόν ΜΟΝΟΧΕΡΗ).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ναύαρχε!... *(Βλέπει τόν ΣΙΔΕΡΑ και τόν ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑ)*.

Έσεεις τί γελάτε, αύγά σάς καθαρίζουνε; *(Ερχεται κοντά και τούς λέει μέ τρόπο)*. Τί θά κάνουμε γιά άλεύρι...;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τελειώνει κι αυτό;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Από μεθαύριο δέ θά 'χει ψίχουλο...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Δέ θέμε μόνο άλεύρι, θέμε και μπαρούτι.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Πώς θά τά φέρουμε; Τό ποτάμι είναι ζωσμένο, δέν περνά ρουθούνι!...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Πετώντας, κολυμπώντας, δέν ξέρω!... Μιά φορά πρέπει νά περάσουμε!...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Άντε λοιπόν βγάλτε φτερά, τί κάθεστε;

(Τούς αφήνει και πάει στόν ΝΑΥΑΡΧΟ ενώ ό ΣΙΔΕΡΑΣ κι ό ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ φεύγουν).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ναύαρχε, μήπως σου βρίσκεται λίγο αλάτι...;

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: *(Τής δίνει ένα σακούλι)*. Πάρε και τήν καρδιά μου άν θέλεις

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ναύαρχε, δε βαριέσαι νά κάθεσαι όλη μέρα στον ήλιο και να πίνεις!

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Δεν κάθομαι. Σκέφτομαι.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πώς μπορείς να βλέπεις τούς άλλους νά λιώνουνε στα πόδια τους κι εσύ να ρεμβάζεις...;

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Δουλεύουνε για την εποχή τους... Η δικιά μου πέρασε, γλυκιά μου κυρία!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έτσι μου 'ρχεται να σε αλατίσω!...*(Φεύγει)*

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Διατήρησέ με με την αγάπη σου. **(Πίνει)** Εις υγείαν, κόρη του ποταμού!...
(Βγαίνει η ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ)

(Μπαίνει ο κουτσός λαχανιασμένος)

ΚΟΥΤΣΟΣ: Λοιπόν, άκου τώρα. Έρχομαι από πάνω. Λαός και λαός αναγνωρίζει τό βασιλιά
ώς πρώτης τάξεως άρχηγό και κείνος κλαίει κι ή στρατολογία συνεχίζεται!

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Όχλοκρατία, άσυδοσία και άσυναρτησία!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Μεγαλεία, σου λέω! Τώρα έρχονται 'δώ ό βασιλιάς, τό βασιλόπουλο κι άλλοι
γιά νά κουβεντιάσουμε μέ σένα!

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Δέν έχουμε νά κουβεντιάσουμε τίποτα...

ΚΟΥΤΣΟΣ: Έχετε! Έχουνε, λέει, νά αναθέσουνε σπουδαία καθήκοντα στό στόλο. Έμενα μέ
στείλανε πρώτο άν λά χαινε και δέν ήσουνε εδώ νά ψάξω νά σέ βρώ γιά νά 'σαι λέει ύπ'
άτμόν.

**(Μπαίνουν ένας-ενας ό ΣΠΥΡΟΣ, ό ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ...τραβώντας ενα σκοινί. Αυτό
πού τραβούν δέ φαίνεται μά άπ' τό ζόρι δείχνει νά 'ναι πολύ βαρύ).**

ΚΟΥΤΣΟΣ: Περί πλέον θά στρατοπεδεύσω λέει εδώ, γιά νά φρουρώ τό ναύσταθμο.

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: **(Σηκώνεται νευριασμένος)**. Έ! Όχι, πάει πολύ! Δέ θέλω πάρε-δώσε μέ
πεζικάριους.

ΚΟΥΤΣΟΣ: Τί ιδιότροπος άνθρωπος! Και τί νά τούς πώ πού θά σέ γυρεύουνε;

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Ότι ο στόλος έστασίασε!

**(Κανονιές. Μπαίνει ό ΔΑΣΚΑΛΟΣ μ' ενα ταγάρι στόν ώμο και ξυπόλητος. Η
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ καταχαρούμενη πού τόν βλέπει, τόν πλησιάζει).**

ΚΟΥΤΣΟΙ: Κανόνια! Θεούλη μου, ό πόλεμος άρχισε!

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: 'Απ'τα γλυκά χαράματα... Μάς έστειλαν και γαλέτες με το

ρέμα... αν πεινάς, φάε. Τις άπλωσα να στεγνώσουν. **(Φεύγει αργά)**

ΚΟΥΤΣΟΣ: Μη φεύγεις, Ναύαρχε! Αφού γιά σένα έρχονται!

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Ο ενθουσιασμός σας με ενοχλεί.

ΚΟΥΤΣΟΣ: Τι μελαγχολικός άνθρωπος! Δάσαλε-Δάσκαλε, πες του κι εσύ
ένα λόγο!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Χαίρε ξεπεσούρα.

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Χαίρε, ξιπόλητη διανόηση!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Χαίρε μπέκρα, σκουριασμένο παράσημο.

ΜΟΝΟΧΕΡΗΣ: Τι ξυπόλητος άνθρωπος! **(Χάνεται).**

ΚΟΥΤΣΟΣ: Έπρεπε να του πεις να μείνει.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Συσσίτιον!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Και το 'λεγα... λείπει ό Δάσκαλος!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ : Μπα; Εδώ κι εσύ;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ : Πού αλλού;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Εμ, βέβαια, λείπει ο Μάρτης απ'τη Σαρακοστή.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Κι ο Λάζαρος απ' την Ανάσταση.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ. Α, όχι γελιέσαι, εγώ δεν την αφήνω τήν ερημιά μου.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Κρίμα...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: 'Όστε εδώ φτιάχνεται η εθνική κιβωτός;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Όπως θες πες το !

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Καλό ταξίδι! Εγώ δεν μπαίνω μέσα.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Κακό δικό σου, εσύ θα πνιγείς!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Το ίδιο κι εσείς που θα 'στε μέσα! Γιατί τα περιστέρια τα
φάγαμε όλα. (Στον ΚΟΥΤΣΟ). Δε μου λες, σε παρακαλώ, πού είναι ο

βασιλιάς κι ο γιός του;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Συσσίτιον.

ΚΟΥΤΣΟΣ: Τί τους θες;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Έγώ, δέ θέλω κανένα, αυτοί μέ θέλουνε!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Και σένα, έ; Λοιπόν, θά γίνει κολοσσιαία συνάθροιση σήμερα εδώ πέρα...

Κόσμο και ντουσιά έχουνε ειδοποιήσει.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Και πού είναι τότε;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Φτάνουνε από στιγμή σέ στιγμή! Κάνε πίο κει, εμποδίζεις τούς ανθρώπους.
(Εννοεί αυτούς πού τραβάνε τό σκοινί).

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Μά τί τραβάνε;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Γίνονται θάματα εδώ!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Θά περιμένουμε δηλαδή κι από πάνω;... Τρεις ανθρώπους στείλανε γιά νά μέ καταφέρουνε καί τώρα... κάτσε περίμενε...!... Έ, όχι...

ΚΟΥΤΣΟΣ: Μή μέ στενοχωράς καί συ!... Δέ βλέπεις τί τραβάω μέ τό στόλο;

(Ο ΜΙΧΑΛΗΣ έχει μπει μέ τούς ντενεκέδες. Καπελώνει μ' ένα τενεκέ τό ΔΑΣΚΑΛΟ).

ΜΙΧΑΛΗΣ: Μήν πεις όχι. Είναι διαταγή. Κι είναι γιά τό καλό σας, δέν είναι γιά τό θεαθήναι.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Συσσίτιον!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: **(Πού έχει μείνει άλαλος από τό κακό του, βγάζει τόν ντενεκέ τόν πετά κάτω).**

ΜΙΧΑΛΗΣ: Δάσκαλε, θά βρεις τόν μπελά σου!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέ φορώ ντενεκέδες! Κατάλαβες;

ΜΙΧΑΛΗΣ: Άντε, διάλεξε ένα τού γούστου σου! Άλλά νά μή μάς δούνε γιατί θά λένε ότι άρχισανε πάλι νά περνάνε τά μέσα. **(Αφήνει τούς ντενεκέδες μπρός στό ΔΑΣΚΑΛΟ).**

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέ φταίτε σεις, έγώ φταίω πού ήρθα! **(Κάνει νά φύγει).**

ΚΟΥΤΣΟΣ: Προσοχή!... Έρχονται ό βασιλιάς καί οί άλλοι. **(Στό ΔΑΣΚΑΛΟ).** Κι έλόγου σου, βάλε κάνα παπούτσι... Δέν είναι σωστό νά σέ δούνε ξιπόλητο!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Άν δέν τούς άρέσει άς μου στείλουν ένα ζευγάρι... Φορώ σαράντα δύο νούμερο.

ΚΟΥΤΣΟΣ: *Κι αυτά στό ταγάρι σου τί είναι;* ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ο,τι θέλω είναι!... **(Βροντά κάτω τό ταγάρι βγάζει άπό μέσα τά παπούτσια τον καί τά φορά).** Γεμίσαμε κιάλας σπιούνους...

(Μπαίνουν βιαστικοί, ό ΒΑΣΙΛΙΑΣ, ό ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ, ο ΘΕΟΔΩΡΟΣ κι ό ΣΙΔΕΡΑΣ).

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Συσσίτιον!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Καλώς τους!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: **(Έχει αφομοιωθεί με τή γενική κινητοποίηση καί φαίνεται νά χαίρεται πού κάτι κάνει κι αυτός. Φωνάζει στη ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ).** Σουζάνα τά καταφέραμε... **(Σηκώνει ψηλά καί τής δείχνει ένα δέμα πού κρατά).** Τό ένεχειρο- δανειστήριο ύπεχώρησε καί μάς τήν έδωσε!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Σιγά πατέρα, μή φωνάζεις!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: **(Στη ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ, επίσης φωναχτά).** Δέν μπορώ νά σου πώ άλλα, είναι κρατικό μυστικό!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: **(Στόν ΚΟΥΤΣΟ).** Πού είν' ό ναύαρχος;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Λαμβάνω τήν τιμήν ν' αναφέρω, ό ναύαρχος έστα σίασε κι έφυγε!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Καί πού πήγε; **(Βηματίζοντας προς τό βάθος).**

ΚΟΥΤΣΟΣ: Νά εκεί είναι! **(Δείχνει προς τή μεριά πού 'φυγε ό Ναύαρχος).** Έχει άνεβεί πάνω στό φανάρι καί βρίζει!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Νά μήν ξαναπατήσει εδώ! Δέν τόν θέλω! Δέν καταλαβαίνω ποτέ τί θέλει νά πει!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ: **(Φωνάζει από τό βάθος).** Ευτυχώς οί βάρκες είναι δώ!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: **(Στόν ΚΟΥΤΣΟ).** Νά καταληφθούν άμέσως απ' τό πεζικό. Θά πάω ό ίδιος γιά τά έφόδια. Ποιός άλλος έρχεται μαζί μου;

ΣΙΔΕΡΑΣ: Στάσου Βασιλιά μου, τό πέραςμα αντίκρυ δέν είναι παιχνίδι, κι άν χαθεί ή κορόνα πώς θ' αγοράσουμε αλεύρι καί μπαρούτι;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μά έγώ από παιδί, ειχα μανία μέ τό ναυτικό!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μήν επιμένεις, δέν μπορείς!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πάψε νά λές όλη τήν ώρα ότι δέ μπορώ!...

ΣΙΔΕΡΑΣ: **(Εκνευρισμένος).** Κάθε κατεργάρης στόν πάγκο του! Άστε τά λόγια καί πάμε νά καλοπιάσουμε τό ναύαρχο!...

(Φεύγει προς τά κεί πού ' δείξε πριν ό ΚΟΥΤΣΟΣ. Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ, ό ΘΕΟΔΩΡΟΣ καί τελευταίος ό ΒΑΣΙΛΙΑΣ τόν άκολουθάνε).

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: **(Πού περίμενε, απ' τόν ΒΑΣΙΛΙΑ καί τόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ, νά**

προσέξουν δι τι είναι δώ) ... Δέ μέ είδανε;... γιά μέ είδανε καί κάνανε πώς δέ μέ είδανε;
(Κάθεται κάτω καί βγάξει τά παπούτσια του).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Θά τρυπήσουν οί σόλες μέ τό βάνε-βγάλε!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Είναι τρύπιες.

(Αρχίζουν νά μπαίνουν οί μαστόροι από δεξιά κι άρι- στερά, μέ πιάτα καί караβάνες καί νά παίρνουν συσσίτιο).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ελάτε μπράβο, ελάτε λεβέντες μου... Δάσκαλε, εσύ δέν πεινάς;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Έχω φάει θαυμάσια!...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: (*Σ' αυτούς που παίρνουν συσσίτιο*). Έλάτε κι από δώ νά σάς δίνω ψωμάκι. Έχω νά σάς πώ καί κάτι ευχάριστο! Απόψε θά στείλουμε κρυφά τήν κορόνα στόν έξ- άδελφο γιά νά αγοράσουμε μπαρουτάκι καί άλευράκι. Αλλά νά μήν τό πείτε σέ κανένα γιατί είναι μυστικό τού Κράτους!

(Ο Ταβερνιάρης, κοιτάζει μισοαστεΐα, μισοσοβαρά τό ψωμί που πήρε).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Αυτό τώρα τί είναι αντίδωρο ή δόλωμα γιά ψάρεμα;

(Γέλια).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Αντίδωρο γιά νά συχωρεθούν οί άμαρτίες σου!

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Ναί, αλλά εγώ πάω στήν έκκλησία κάθε Κυριακή!...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έσύ νά κάνεις δίαιτα, δέ βλέπεις πώς κρέμασε ή στομάχα σου;

(Γέλια).

ΣΠΥΡΟΣ: (Στη ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ). Μία ερώτηση παρακαλώ... Τό ψωμί είναι καί γιά τό βράδυ;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τρώτε Ελεύτερα, τό βράδυ θά σάς δώσουμε άλλο!...

ΣΠΥΡΟΣ: Καταλαβαίνετε, επειδή τό είδα τόσο πολύ!...

(Γέλια. Ταυτόχρονα κάθονται ένα γύρω καί τρώνε). ΣΠΥΡΟΣ: Βρε, παιδιά, μήν το τρώτε όλο, θα γίνουμε ρεζίλι! Μπορεί νά μας, βλέπει κι ο εχθρός... καί τί ιδέα θά σχηματίσει γιά μάς;

(ΓΕΛΙΑ)

ΣΠΥΡΟΣ : Δεν είπαμε να διορθωθούμε τώρα που κάνουμε παρέα μέ αριστοκρατία; Φέρτε δω άμέσως τό ψωμάκι σας όλοι! ο καλός, ο κόσμος δέν τρώει ψωμί!

(ΓΕΛΙΑ)

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Να μια ιδέα για να πετύχουμε την αφθονία! Όποιος κόβει το φαΐ, όχι μόνο δεν έχει έλλειψη αλλά έχει και περίσσεμα!

(Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ βλέπει τον ΠΡΙΓΚΙΠΑ να'ρχεται κατά δω, σηκώνεται και του κλείνει το δρόμο. Στη διάρκεια της κουβέντας του με τον ΠΡΙΓΚΙΠΑ, οι άλλοι, τελειώνουν δυο-δυο, ένας- ένας το φαί τους και φεύγουν)

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Εσύ 'σαι ο Πρίγκιπας;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: (Ξαφνιασμένος) Εγώ...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ : Χαίρω πολύ, κι εγώ είμαι ο Δάσκαλος!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Περίμενέ με, Δάσκαλε...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέν περιμένω κανένα, είμαι δώ άπ' τό πρωί!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Πρέπει νά βρώ τόν Πρωτομάστορα!...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: (Στούς άλλους). Ποιός μπορεί νά πάει νά βρει τόν πρωτομάστορα;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πάω εγώ έννοια σου!

(Βγαίνει μέ τή ΜΑΡΙΑ καί τή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ κουβαλώντας τή χύτρα καί τό καλάθι).

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ! (Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ). Σέ άκούω παιδί μου.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Δάσκαλε, πόσες ώρες σου περισσεύουν άπ' τό σχολείο;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Όλες! Άπ' τήν αυγή τού Θεού ως τήν εσπέρα τού Κυρίου...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Δέν έρχονται τά παιδιά σχολείο;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Όποιο τολμά άς μήν έρθει.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τότε;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέν τά διδάσκω πιά τίποτα!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Δέν είναι δυνατόν!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Κι αφού έρχονται τά παιδιά σχολείο, Δάσκαλε, τί κάνουνε;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τά εκμεταλλεύομαι.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Δηλαδή...;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Σκαλίζουνε το περιβόλι, το ποτίζουνε, πηγαίνουν στο δάσος και μου φέρνουν ξύλα, χόρτα, σαλιγκάρια, μανιτάρια! Και τα τρώγω.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Κοροϊδεύεις το κράτος;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Αλληλοκοροϊδευόμεθα!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: ...;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Αλλά αυτό άρχισε από τότε που το κράτος ξέχασε ότι είμαι άνθρωπος, ότι έχω ανάγκη, ότι πρέπει να φάω, να ντυθώ... Τι θέλατε να κάμω, να ζω στην έρημο και να τρώγω ακρίδες και άγριο μέλι;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Και σου αρέσει αυτό που κάνεις;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Είναι εγκληματικό! Αλλά απ' την κεφαλή αρχίζει να βρομάει το ψάρι.
ΜΑΡΙΑ: Δάσκαλε, γιατί του λες ψέματα; Εσύ δε μας έμαθες γράμματα;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ίδια η θειά της!!!
ΜΑΡΙΑ: Εγώ από ποιον τα μάθα;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δεν είναι αυτά που ήθελα να μάθετε. Πασαλείμματα είναι αυτά που ξέρετε. Μηδέν.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ : Δάσκαλε, σε χρειαζόμαστε. Όλοι εδώ είμαστε αγράμματοι.
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Κατάλαβα. Και θα μου ξεφουρνίσετε γι' άλλη μια φορά, ότι η ανάσταση του Έθνους και η Παιδεία πάνε μαζί και τα τοιαύτα. Τα ξέρω, αλλά δε θα μπορέσω, δυστυχώς.
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Σ' έχουμε ανάγκη...
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Είμαι τόσο πικραμένος που είμαι άχρηστος πια. Κάνετε λάθος που πιστεύετε σε μένα. Μεγάλο λάθος...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Θεε να μιλήσεις και με τους άλλους;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ : Μάταιος κόπος ! Είμαι μουλάρι. ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Δεν είσαι !...
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Είμαι... Κι εσύ πάψε να μοιάζεις της θειάς σου για το καλό σου! Σας χαιρετώ.
(Φεύγει)
ΜΑΡΙΑ: Το ξύλο που 'χουμε φάει απ' αυτόν!... **(Μπαίνουν η ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ κι ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ πριν καλά-καλά φύγει ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ)**
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πού πάει ό Δάσκαλος...;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Φεύγει...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Δέ φεύγει, νομίζει ότι φεύγει... Πηγαίνετε σεις στή δουλειά σας καί κάντε πώς δέν τού δίνετε σημασία! **(Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ κι ό ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ βγαίνουν).**

(Η ΜΑΡΙΑ, φεύγει. Η ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ μένει μόνη. Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ, μπαίνει βιαστικός κάνοντας τόν περαστικό. Νά σου κι ό ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ, λαχανιασμένος).
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: **(Στό ΔΑΣΚΑΛΟ).** Μήπως πέρασε από δώ ό Με-γαλειότατος;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Θά τόν βρείτε στό βάθος!...
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Τόν έχω χάσει απ' τό πρωί...
(Ξεκινά πρός τά κει).
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: **(Στό ΔΑΣΚΑΛΟ).** Άκουσα ότι έφυγες...
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Αυτό κάνω...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ξέρεις, τί ώραία πού περνάμε δώ;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τό βλέπω!...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έσύ δέ στενοχωριέσαι εκεί στήν ερημιά...;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέν είν' ερημιά, περνώ χαρά θεού μόνος μου!...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έμ βέβαια, τέτοιος έγwisτής καί φαντασμένος, - πού νά νιώσεις τήν ανάγκη τού άλλου!
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Από πότε σου 'γινε σεκλέτι ή μοναξιά μου;... Μή στεναχωριέσαι κοπέλα μου, τώρα συνήθισα πιά!...
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέν πηγαίνεις πιά στό κεφαλόβρυσο νά πλένεις;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πηγαίνω...
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέν περνάς απ' τό δρόμο μας, δέ σέ βλέπω πιά...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Άλλαξα δρόμο, δέ μπορούσα πιά είκοσι χρόνια αυτό τό μαρτύριο...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ποιός φταίει;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ρωτάς κι από πάνω...;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Φταίω εγώ;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Όχι εγώ...!
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ακόμα επιμένεις;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Καί θά επιμένω!
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τί ξεροκέφαλη...!
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τέλος πάντων, περασμένα ξεχασμένα. Άς μή χαλάμε τίς καρδιές μας γέροι άνθρωποι πιά...!
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Σωστά! Έγώ πού λές, φεύγω...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Γειά σου.
(Τούς διακόπτει ό ΝΑΥΑΡΧΟΣ πού εχει δει από μακριά τό ΔΑΣΚΑΛΟ και μόλις μπει άρχίζει).
ΝΑΥΑΡΧΟΣ: Χαίρε, ανόητη γνώση, ξεθυμασμένο μελάني, κάλαθε τών άχρήστων!...
(Μπαίνει ό ΚΟΥΤΣΟΣ).
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Χαίρε, ξεπεσουρά, ρεμάλι του ποταμού, σάπια μαούνα!...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Σταμάτα Δάσκαλε, ντροπή.
ΝΑΥΑΡΧΟΣ: Χαίρε, ποντικοφαγωμένη εγκυκλοπαίδεια, ποίηση κολοβή, άκάθαρτε μαυροπίνακα.
(Μπαίνει ό ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ κι ό ΘΕΟΔΩΡΟΣ).
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Χαίρε, θλιβερό ναυάγιο, ξεδοντιασμένη άγκυρα, γλάρε ξεπουπουλιασμένε, μαδημένη καραμπογιά!...
ΚΟΥΤΣΟΣ: Έπρεπε νά 'μουνα άνώτερος και θά σάς έδειχνα και τών δυονώ! Δέν έχετε στάλα πατριωτισμό!...
(Μπαίνει ο ΣΙΔΕΡΑΣ κι ό ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ).
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ναύαρχε, σου πάει η καρδιά να μας αφήσεις χωρίς μπαρούτι, και χωρίς αλεύρι.
(Μπαίνει η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ και η ΜΑΡΙΑ)
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Αυτόν θέτε να στείλετε;... Ε, είστε όλοι για δέσιμο... Αυτός δεν ξέρει ούτε κουπί να τραβήξει... Αυτός άμα φυσάει βοριάς τον παίρνει για σορόκο... Κι όσο για τ'άστρα μπερδεύει τον Πολικό Αστέρα με το φανάρι του μώλου!
ΝΑΥΑΡΧΟΣ: Ποιος τον κάλεσε αυτόν εδώ;..
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: **(Στο ΔΑΣΚΑΛΟ)** Συγγνώμη...
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Βρείτε άλλον να στείλετε, αυτός ό σβησμένος φάρος δέν κάνει ούτε για λιμενοφύλακας!
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Συγγνώμη, εσείς είστε ό Λάσκαλος;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Εεε;,
ΝΑΥΑΡΧΟΣ: Σέ μένα μιλά έτσι αυτός ό ανιστόρητος;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Σέ σένα! Κι αν λέω ψέματα **κόπιασε** νά με **διαψεύσεις!**
ΝΑΥΑΡΧΟΣ: Είπα ποτέ ότι σε θα πάω;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Μπαρκάρισε λοιπόν άν σου βαστά;!
ΝΑΥΑΡΧΟΣ: Πού είναι ο νεαρός που θέλει νά πνιγούμε παρέα;
ΘΕΟΔΩΡΟΣ: Εδώ! **(Κρατά το δέμα με την κορόνα)**
ΝΑΥΑΡΧΟΣ: Πάμε... **(Τραβά τσαντισμένος προς το βάθος)**
Ο Χ αγωνιστής: Ναύαρχε, προστάτη μας, βοήθησέ μας...
ΝΑΥΑΡΧΟΣ: Έλα από Δευτέρα...
Ο Χ αγωνιστής: Πιάσαμε αιχμαλώτους, ναύαρχε, κι είμαστε σε δύσκολη θέση...
ΝΑΥΑΡΧΟΣ: Κάνε καλά με το πεζικό, εγώ είμαι ο στόλος!!
(Συνεχίζει τό δρόμο του ενώ άλλοι πάνε πίσω του κι άλλοι ρωτούν τον αγωνιστή)
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Συγγνώμη, Δάσκαλε, θέλω νά μέ διδάξετε λαϊκούς χορούς...
ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: **(Στον Χ αγωνιστή).** Πού είναι;
Ο Χ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: Έδώ από πίσω στό λιβάδι, στά βούρλα!...
ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: **(Στόν ΚΟΥΤΣΟ).** Πάρε μιά δεκαριά οπλισμένους και τρέχα φέρ'

τους!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Θα πάω μαζί...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: (Στό γιό της). Νά τούς πεις πρώτα ποιός είσαι!

ΚΟΥΤΣΟΣ: (Στον χ αγωνιστή). Έλα... (Βγαίνουν).

ΣΙΔΕΡΑΣ: (Χαρούμενος). Νά τα μας! Έχουμε και στρατιωτικές επιτυχίες!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Καλή άρχή!...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Βλέπεις τί θά 'χανες άν έφευγες;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Καί ποιός σου λέει πώς δέ θά φύγω;

ΣΙΔΕΡΑΣ: Έ, όχι Δάσκαλε, έσύ δέν έκαμες τώρα δά τό ναύαρχο νά μπαρκάρει!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Όχι καί Δάσκαλος πού δίδασκε!!! Έσύ;!

(Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ σωπαίνει. Νιώθει νά πιάστηκε σέ παγίδα πού έβαλε ό ίδιος. Παγίδα όμως πού στό βάθος πήγαινε γυρεύοντάς την. Διέξοδο στην αμηχανία τον, τού δίνει ή είσοδος τού ΒΑΣΙΛΙΑ και τού ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πού είναι ό στόλος;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Έλήφθη απόφασις άμετάκλητος. Διά τά έφό δια θά υπάγει ό Βασιλεύς εις τόν οποίον άνήκει πάσα πρωτοβουλία...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Όποιος ένοχλήσει τό ναύαρχο, θά 'χει νά κάνει μαζί μου!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Αύτός δέ σέβεται κανέναν...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Σεβάστηκε τόν εαυτό του καί μπαρκάρησε.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ...Μπάααα;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: **(Ξεσπάει)**. Μά τί θαρρείς Μεγαλειότατε; Πώς ήταν πάντα χαλασμένοι οι άνθρωποι; Είμαστε όμως άνθρωποι... Αδύνατοι, κοινοί άνθρωποι κι ή άδιαφορία, είναι πιό βολική άπ' τήν αυτοθυσία!... Οι ήρωες κι οι μάρτυρες θένε ιδέες για νά γεννηθούνε!... Πώς; ... Πώς;... Όταν ένα καί μοναδικό τροπάρι άκούγεται άπ' τό παλάτι ως τήν τελευταία καλύβα, «ό σώζων εαυτόν σωθήτω»!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κι άλλος δυσνόητος!!!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Νάι, αλλά είμαι άδιόρθωτος! Δυό παχιά λόγια μου 'πανε καί τά ξεχασα όλα... «εμπρός είπα, εμπρός ήγέτη τής ερημιάς»... κι έβαλα τά καλά μου παπούτσια καί ήρθα...

(Διαπιστώνει ότι δέν τά φορά καί σταματά κάνοντας τούς άλλους νά ξεσπάσουν σέ γέλια. Μιά φωνή άπ' τό βάθος επεμβαίνει).

ΦΩΝΗ: Οί βάρκες φεύγουνε...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: **(Χαρούμενα)**. Οί βάρκες πάνε για τ' άλεύρι!...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Καί για μπαρούτι!...

(Μέ φωνές κι ενχές «Καλό ταξίδι»... «Στό καλό ναύαρχε»... «στό καλό Θόδωρε»... παρακολουθούν τίς βάρκες πού υποτίθεται ότι περνούν άπ' τό βάθος απ' άριστερά κι ύστερα άπ' τή μεριά τών θεατών. Μέσα άπ' τίς ενχές άρχίζει τό τραγούδι τού «Γερο-Ναύτη»)

ΤΟΥ ΓΕΡΟ-ΝΑΥΤΗ

Άσπρο περιστέρι, πάρε τά όνειρά μου κι άμε στήν ευχή.

Ναύτη, γερο-ναύτη, σάπιο είμαι καράβι μέ μισό κουπί.

Άπρο περιστέρι, μ' άσημένιο ξάρτι καί χρυσό κουπί, τίς ελπίδες μου όλες φόρτωσα σέ σένα κι ώρα σου καλή, κι άμε στήν ευχή.

ΕΙΚΟΝΑ ΕΒΔΟΜΗ
ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΙΑ ΜΕ ΒΡΟΧΗ

(*Άπόγεμα μέ συννεφιά καί ψιλή βροχή, πού χειροτερεύει τό πεσμένο ηθικό, τήν απραξία καί τήν ανέχεια του στρατοπέδου. Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ κι ό ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ κάθονται σέ μιάν άκρη σκεπασμένοι μ ένα μουσαμά. Ο ΚΟΥΤΣΟΣ κι ό ΜΙΧΑΛΗΣ σεργιανοῦν πάνω-κάτω καί κουβεντιάζουν. Αντίστροφα άπ' τό δικό τους πήγαιν'- έλα, σεργιανοῦν ό ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ κι ό ΣΠΥΡΟΣ. Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ, έχοντας γιά τραπέζι ένα κασόκι, μιá παλιά όμπρέλα γιά στέγη, γράφει γράμματα στους ξενιτεμένους. "Ορθιες κοντά του ή ΑΝΤΡΙΑΝΑ κι ή ΦΩΤΕΙΝΗ*)

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Τό 'κλεισα τό σπίτι...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: ... «Τό 'κλεισα τό σπίτι»...

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Κι. ήρθα κι εγώ νά βοηθήσω...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: ... «να βοηθήσω»

(*Περνά ό ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ μέ τόν ΣΠΥΡΟ*).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Εχτές τή νύχτα τό σκάσανε καμιά πενηνταριά, κι άπόψε θά φύγουν άλλοι τόσοι...

ΣΠΥΡΟΣ: Πιό σιγά!...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Εγώ, αδελφάκι μου, άρχισα να το σκέφτομαι στα σοβαρά, γιατί, όπως βλέπεις, η κατάσταση πάει κατά διαόλου.

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Τώρα σκέψου το κι εσύ, άντρας είσαι, και κάνε κατά πως σε φωτίσει ο Θεός!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: «κατά πως σε φωτίσει ο Θεός...»

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Καλή κι η ξενιτιά... Μα σα δεν έχεις τόπο δικό σου για να γυρίσεις είναι εξορία του Αδάμ...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Σιγά κυρά μου, μ' έπνιξες... (Γράφει)... «σα δεν έχεις τόπο δικό σου για να γυρίσεις...» Πάρα κάτω...

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Τι άλλο Δάσκαλε, εγώ δεν ξέρω, είμ' άγράμματη!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τίποτ' άλλο, γράψε 'δω τ' όνομά σου ...

(*Περνά ο ΚΟΥΤΣΟΣ με το ΜΙΧΑΛΗ*).

ΚΟΥΤΣΟΣ: Δε θυμάμαι καλά ... ρήγανη βάνουνε στους κεφτέδες, για δεντρολίβανο!

ΜΙΧΑΛΗΣ: Ρήγανη... Δεντρολίβανο βάνουνε στο σιφάδο!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Λάθος... στο σιφάδο δαφνόφυλλα και κανέλα... αλλά κομμάτι ολόκληρο όχι... άχνη...

ΜΙΧΑΛΗΣ: Ναι, βέβαια, άχνη βάνουνε στο ριζόγαλο!...

(*Μπαίνει ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ*)

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: : Έ , ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΗ , γύρισες; (*Σηκώνεται νά ξεμουδιάσει*)

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Ξεθεωθήκαμε! Τώρα παράλαβε ο Σιδεράς με τους άλλους...

ΚΟΥΤΣΟΣ: Φάνηκε τίποτα;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τίποτα... Δάσκαλε, άναψε τουλάχιστο μιá φωτιά κοντά σου, θά ξυλιάσεις!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Καί τί νά ποῦνε κείνοι πού φυλάνε σκοπιά μες στά βοῦρκα;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τί Μάρτης-γδάρτης κι ό φετεινός... "Ως κι ό ουρανός μάς πηγαίνει κόντρα! Πού είν' ό ήλιος, Δάσκαλε, πού τόν έλέγαμε σύντεκνο; Πάει βράδυ κι ούτε ενα γειά σου δέ βγήκε νά πει! Κι ό κοσμάκης περιμένει πάλι μπάς καί φανούν οί βάρκες νά 'ρχονται! Πώς νά φανούνε; Στό ποτάμι επεσ' ομίγλη πού δέ βλέπεις τή μύτη σου! (*Σιγά*). Άδικα περιμένουμε, Δάσκαλε, μά άν τό παραδεχτούμε διαλύσαμε!...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τρελοί είμαστε νά τό παραδεχτούμε!... (*Στίς γυναίκες*). Έλα ή άλλη! (*Γυρίζει στη θέση του*).

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τώρα πρέπει νά βρώ χέρια νά δέσουμε τίς σχεδίες... Έτσι καί πιάσει *αέρας* πάει τόσος κόπος χαμένος...

(*Περνάνε ό ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ κι ό ΣΠΥΡΟΣ*).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: (*Εμπιστευτικά*). Δεύτερο... ό εχθρός δέν είναι ούτε μιá, ούτε δυό φορές πιό πολός άπό μάς, είναι τρεις... καί βάλε! Τρίτο... τήν κορόνα δέν τή στείλανε γιά εφόδια...

τή φυγαδέψανε για νά 'χουνε κάτι στήν μπάντα άμα τό σκάσουνε...

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Είσαι νά πά' νά δέσουμε τίς σχεδίες;

ΣΠΥΡΟΣ: ...Οί δυό μας;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: ...Θεμά σας όλους!

(**Φεύγει μόνος του**).

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: (**Στή ΦΩΤΕΙΝΗ**). Έλα κυρά μου, λέγε... λέγε νά φέρουμε καινούριο αίμα, γιατί εδώ απόμεινε σαπίλα σκέτη!... (*Άγριοκοιτά τόν ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗ και τόν ΣΠΥΡΟ πού συνεχίζουν τό σεργιάνι τους*).

ΦΩΤΕΙΝΗ: Γιέ μου, Νικόλα...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: (*Γράφει*) Γιέ μου Νικόλα...

ΦΩΤΕΙΝΗ: ...δέ θαρρείς ότ' είναι πιά καιρός νά γυρίσεις...;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: ...«ότ' είναι πιά...» (**ΚΟΥΤΣΟΣ και ΜΙΧΑΛΗΣ περνάνε**).

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ύστερα...;

ΦΩΤΕΙΝΗ: ...Βάλε και δικά σου άμα θές...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέ χρειάζονται ψέματα, έγώ είμαι γραφιάς, ... Υπόγραψε...

(**Μπαίνει ή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ, ή ΜΑΡΙΑ κι ή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. Οί δυό πρώτες κουβαλάνε πάλι τό καζάνι μέ τό φαΐ. Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ τίποτα**). **ΦΕΥΓΕΙ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ Η ΦΩΤΕΙΝΗ**

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Δάσκαλε, τί θά γίνει μέ τό φαΐ; Στο κάτω συνεργείο μόνο τρεις τό φάγανε, οί άλλοι τό χύσανε.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Περίεργο, κι είναι κι από χέρι.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ντρέπομαι πού τό μοιράζω.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Νά τίς παρατήσεις τίς ντροπές! Έδώ δέν είναι σπίτι σου, ούτε αυτοί μουσαφιρέοι σου...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Δέ μπορώ νά κοροϊδεύω τόν κόσμο! νά τού λέω κόπιασε φάε και νά 'ναι τέτοια νεροπλυμένη άνοστιά...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: (*Ξεκρεμά τήν караβάνα του*). Βάλε μου... Φωνάξτε και τούς άλλους νά 'ρθουνε...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Συσσίτιον...

ΜΑΡΙΑ: Χορτόσουπα μέ χόρτα τού λιβαδιού διάφορα!...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Καλά θά 'τανε, βέβαια, νά 'χουμε άρνάκι μέ πατάτες στό φούρνο, αλλά...

(**Έχουν πλησιάσει κι οί άλλοι, ό ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ, ό ΣΠΥΡΟΣ, ό ΚΟΥΤΣΟΣ, ό ΜΙΧΑΛΗΣ**)

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: ...είπαμε! εδώ δέν ήρθαμε για νά καρδαμώσουμε σήμερα... αλλά για νά... καρδαμώσουμε αύριο!...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: (**Πού έβαλε μιά κουταλιά από στόμα και τού 'ρθε εμετός, άρπάζει τήν караβάνα τον ΔΑΣΚΑΛΟΥ κι άδειάζει μέσα και τό δικό τον φαΐ**). Νά, πάρε, φάε και τό δικό μου...! Έχουμε και πλάκα από πάνω, κατάλαβες;!...

(**Δυό-τρεις άλλοι πού πάν νά δοκιμάσουν, νιώθουν τήν ίδια άηδία κι έξω άπ' τόν ΚΟΥΤΣΟ και τόν ΜΙΧΑΛΗ, άδειάζουν τό φαΐ τους στό καζάνι. Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ μένει άσάλευτος, νιώθει σάν ξυλιασμένος. 'Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ έχει πλησιάσει τή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ**).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (*Σιγά*). Πάλι τσακώνονται;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Διαρκώς.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ο γιός σου φταίει! Αυτός τούς έδωσε τόσο θάρρος!...

ΦΩΤΕΙΝΗ: (*Μπαίνει τρεχάτη*). Είναι δύο ό Πρωτομάστορας...;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Όχι!...

ΦΩΤΕΙΝΗ: Πού είναι ξέρεις;

ΣΠΥΡΟΣ: Κάτι για τίς σχεδίες έλεγε...

ΦΩΤΕΙΝΗ: Δάσκαλε... κάτι φάνηκε στό ποτάμι...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Και δέν τό λές τόση ώρα;

ΦΩΝΕΣ: Τί φάνηκε... μίλα!...

ΦΩΤΕΙΝΗ: Ο Μεμάς λέει πώς είδε βάρκα νά 'ρχεται... και πώς είν' ή δικιά μας, ή Τρομάρα...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέν ονειρεύεται...;

ΦΩΤΕΙΝΗ: Όχι δάσκαλε... τήν είδε καθαρά, λέει, σέ μιά στιγμή πού ξάνοιξε η ομίχλη...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: *(Φωνάζει)*. Φουρνάρηδες στά όπλα!
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Κατά πού φάνηκαν;
ΦΩΤΕΙΝΗ: Έδώ, ίσια στους "Αη Γιώργηδες!
(Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ό ΚΟΥΤΣΟΣ, ό ΣΠΥΡΟΣ, ή ΜΑΡΙΑ, ό ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ, ή ΑΝΤΡΙΑΝΑ, ή ΦΩΤΕΙΝΗ, ό ΚΟΥΤΣΟΣ τρέχουν για κει)
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: *(Στό ΒΑΣΙΛΙΑ και τόν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟ)*. Έλάτε, πάμε, θέλω νά δώ.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Όχι!... Δέν είδες πώς μου φέρονται! Αντί νά το πουν πρώτα σέ μένα, τό λένε μεταξύ τους! Με αγνοούν!... **Έγώ πάντως δέν πάω! Έτσι Πολύκαρπε;**
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Όρθώς! Θά απέχωμεν έντέχνως, έως ότου τελειώσουν 'ολα κατ' εύχην και τότε θά άποκαταστήσωμεν τά πράγματα εις τήν θέσιν τους!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: *(Στή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ)*. 'Υπομονή!... Έσύ όμως άν θέλεις πήγαινε μέ τρόπο νά δεις κι έλα πάλι μέ τρόπο νά μάς πεις!...
(Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ τού στέλνει ένα φιλί και φεύγει.

(Μπαίνουν ό ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ κι ό ΣΙΔΕΡΑΣ).
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: *(τρέχει στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ)*. Τί έγινες, γιέ μου, άπ' τό πρωί λείπεις!...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Είχα δουλειά!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δουλειά ξεδουλειά νά ειδοποιείς πρώτα! Στό κάτω-κάτω είσαι ακόμα άνήλικος... Απαιτώ νά μου λές πού πάς και τί ώρα θά γυρίσεις... **(Πιό σιγά)**. Ηρθε τό άλεύρι, σου τό 'πανε;
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τό ξέρω, από κει έρχομαι!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Εμένα δέ μου 'πανε τίποτα! Όλα μεταξύ τους τά λένε, μεταξύ τους τά κάνουνε! Πρέπει νά κρυφακούσω για νά μαθαίνω τί γίνεται!...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Σώπα τώρα, δέν είν' ώρα για καβγάδες!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Και γιατί έφυγες από κει; Τό άλεύρι ήρθε! Δέν έπρεπε νά γίνει μιά τελετή και νά 'ναι παρόντες ό Βασιλιάς κι ό διάδοχος;
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Τό άλεύρι πρέπει νά παραληφθει έν επισήμω τελετή παρευρισκομένης τής Βασιλικής οικογενείας, τών μελών τής Κυβερνήσεως, τού Διπλωματικού σώματος, τών...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Άκου Πολύκαρπε...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άκου έσύ πρώτα νά μάθεις. Δέν δέχομαι νά μάς αγνοούν!... Νά πάς άμέσως νά τό παραλάβεις αυτοπροσώπως. Στό κάτω-κάτω δικό μου είναι, έγώ τό πλήρωσα μέ τήν κορόνα μου... Και άν έχουν αντίρρηση νά τούς πεις ότι θά τούς κάνω μήνυση...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Σταμάτα επιτέλους, άδικα θυμώνεις, δέν ήρθε κουκκί άλεύρι, ή βάρκα είν' άδεια!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ...Μά πριν από λίγο όλοι έδώ φωνάζανε ότι...
ΣΙΔΕΡΑΣ: Όποιος πεινά, βλέπει ψωμιά...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ... Θά μέ τρελάνετε! τώρα δά μόλις ήρθε ένας και ειπε...
ΣΙΔΕΡΑΣ: Τά ξέρουμε... Τή βάρκα έμείς τήν είδαμε πρώτοι...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ...μά φύγανε όλοι και πάνε, λέει, στους Άη-Γιώργηδες...
ΣΙΔΕΡΑΣ: Τούς τά 'παμε, αλλά τέτοια ώρα τέτοια λόγια, άμα δέ δούνε μέ τά μάτια τους δέν πιστεύουνε!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δέ σάς τά 'λεγα άπ' τήν αρχή...;
(Φεύγει κατά πώς πού 'φυγαν κι οι άλλοι άκολουθούμενος άπ' τόν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟ 'Ο ΣΙΔΕΡΑΣ εχει πάει στό καζάνι μέ τό φαΐ, μηχανικά εχει πιάσει τήν κουτάλα, μηχανικά τ' άνακατεύει).
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τί θά κάνουμε τώρα;
ΣΙΔΕΡΑΣ: Δέν ξέρω, πρέπει νά βάλουμε τό μυαλό μας κάτω...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μήπως πρέπει νά τά παρατήσουμε...;
ΣΙΔΕΡΑΣ: Μπορεί κι αυτό, δέν είμαι σίγουρος...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ά δέν έρθει ούτε μπαρούτι, πώς θά πολεμήσουμε...;
ΣΙΔΕΡΑΣ: ...Δίκιο έχεις, αλλά είναι άδικο...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Αν πάμε στή μάχη έτσι όπως είμαστε, θά μάς σφάξουν δλους... Και δέν τό λέω γιατί φοβάμαι...
ΣΙΔΕΡΑΣ: Ότι δέ φοβάσαι, τό 'δειξες! Όμως ξέρεις κάτι πριγκιπάκι... άν θές νά γίνεις άρχηγός... τώρα είναι ή ώρα σου!... Θυμάσαι τό βράδυ πού ξεκινήσαμε έμεις κι έμεις, μέ τή

γαϊδουροκεφαλή σημαία;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ποτέ δέν τό ξεχνώ...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Δέν ορκιστήκαμε διτ στήν ανάγκη θά πολεμήσουμε μόνοι μας, κι άς μή μείνει ούτε δαχτυλάκι μας γιά δείγμα;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ναι...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Έγώ πριγκιπάκι, παρ' όλο πού κατέβηκε όλος ό λαός μαζί μας, λέω πώς ό όρκος εκείνος δεν λύθηκε... **ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ:** Όχι, δέ λύθηκε...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Τί άλλο νά κάνουμε; Άς πούμε στό λαό νά φύγει, καί νά μείνουμε μείς... Τά 'χω άπέξω άπέξω κουβεντάσει καί μέ τόν Πρωτομάστορα.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Καί τί λέει;

ΣΙΔΕΡΑΣ: Ούτε κείνος βλέπει άλλη λύση πριγκιπάκι... Πρέπει νά τά παίξουμε όλα γιά όλα...

(Μπαίνει ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ό ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ, ή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ, ό ΚΟΥΤΣΟΣ).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: **(Στό ΣΙΔΕΡΑ).** Γιατί νά χάνουμε τό κουράγιο μας;... Μόνο ή μιά βάρκα ήρθε άδεια... Που ξέρουμε πώς θά 'ρθει ή άλλη;

ΣΙΔΕΡΑΣ: Μή γελιόμαστε! ή πρώτη μαρτυρά τί θά κουβαλά κι ή δεύτερη... Γι' αυτό όποιος θέλει άς μείνει... όποιος θέλει άς φύγει...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τί μελετάτε δηλαδή...;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τί θές νά μελετάμε Δάσκαλε;;; Τόν κοσμάκη πού παρασύραμε δώ πέρα, έχουμε δικαίωμα νά τότε βασανίζουμε άδिका, ή νά τότε στείλουμε νά σφαχτεί σάν πρόβατο;

(Εν τω μεταξύ έχουν έρθει ό ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ, ό ΜΙΧΑΛΗΣ, ό ΣΠΥΡΟΣ, ό ΒΑΣΙΛΙΑΣ, Ο ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ, ΜΑΡΙΑ, ή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ).

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τί ήθελα κι ήρθα; Τί ήθελα καί πίστεψα ό γεροξεκούτης!...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Λοιπόν... αδέρφια... λοιπόν γυναίκες, γυρίστε σπίτια σας!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Γυρίστε σπίτια σας!...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ανάθεμά με, ανάθεμά με ό αδιόρθωτος... Στήν ηλικία μου νά ξαναπιαστώ κορόιδο!..

ΣΙΔΕΡΑΣ: Γυρίστε σπίτια σας... ούτε άλεύρι θά 'ρθει, ούτε μπαρούτι!...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τί μπορούμε νά κάνουμε πεινασμένοι καί άοπλοι...; Γυρίστε σπίτια σας...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Πού είναι τό φαί; Μή σώσει κι έρθει ποτέ άλεύρι... **(Τρέχει από καζάνι κι αρχίζει νά τρώει προσπαθώντας νά τό κατεβάσει παρ' όλο πού του 'ρχεται αναγούλα).** Έγώ θά τρώω από τούτο... Δέν είναι βέβαια αρνάκι ψητό ή φρικασέ!... μά γιατί όχι...; Κι άς προτιμώ ό,τι άλλο κέρατο εκτός από χόρτα... νά **ορίστε!...**

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Θαρρείς ότi έγώ δέ θά σου κάνω παρέα...; **(Βγάζει τό κοντάλι του κι αρχίζει νά τρώει κι αυτός).** Θαρρείς ότi πίνεις μόνος σου όλο τό φαρμάκι...;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ποιός λέει ότi τό φαί δέν είναι τέλειο;

ΣΙΔΕΡΑΣ: **(Τρέχει κι αυτός στό καζάνι κι αρχίζει νά τρώει).** Όχι έμείς βέβαια!... Έμείς ξέρουμε ότi τέτοιες ώρες τρώνε καί ποντίκια καί σκύλους καί γάτες...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: **(Κάνει ό,τι καί οί άλλοι).** Έμείς θά μείνουμε Δάσκαλε... Θά τρώμε καί πέτρες ή δέ θά τρώμε τίποτα... μά οί άλλοι...;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ποιοί άλλοι...; Τί είμαστε μείς δηλαδή...; δέν είμαστε ένα πράμα όλοι εδώ πέρα...; Μιχάλη, έλα, πάρε φαί!... Σπύρο, Άντριάνα, έλάτε... **(Στή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ)**... μοίραζε τό λοιπόν... πεινάει ό κόσμος... Κι ούτε θέλει νά φύγει από βω... πού θά βρει χειρότερα;

(Αυτοί πού ό ΔΑΣΚΑΛΟΣ τούς φώναξε έχουν πλησιάσει καί ή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ τούς μοιράζει φαί σκουπίζοντας τά δάκρυά της μέ τήν άνάστροφη τ' αριστερού χεριού).

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ή όλοι θά μείνουμε ή κανένας... Τέρμα οί εξαιρέσεις... Δέν υπάρχουνε πιά λίγοι καί. πολλοί... Τρώμε τήν ίδια παλιόσουπα καί βλέπουμε τό ίδιο όνειρο!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: **(Στόν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟ).** Τί λένε, τί κάνουμε, εξήγησέ μου...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Θά έρωτήσω ευθύς ώς...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Έ, τότε μή σώσει κι έρθει ούτε. μπαρούτι!... Λέτε νά κάναμε λάθος πού τά περιμέναμε όλα άπ' άλλού...; Λένε νά τά 'χει όλα ό τόπος καί, νά μήν τά 'δαμε γιατί κοιτάζαμε λοξά;

(Η ΜΑΡΙΑ κάποιους βλέπει νά 'ρχονται και λέει)

ΜΑΡΙΑ: Κοιτάξτε...

(Γυρίζουν όλοι κατά τή μεριά εκείνη... 'Ο ΓΙΑΝΝΗΣ, ό ΦΙΛΙΠΠΟΣ, κουβαλάνε σέ φορείο μέ κλαδιά τό σώμα τού ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τό αφήνουν μέ προσοχή κάτω. Αμίλητοι οί άλλοι τριγυρίζουν τό νεκρό).

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Κάτι κρατά...

(Ανοίγει τό χέρι τού νεκρού και παίρνει από κεί ενα σημείωμα. Τό διαβάζει)

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: ... «'Ο ναύαρχος έπεσε χτυπημένος στό ποτάμι. Δέν ξέρω αν προλάβω νά σάς πω... ό εχθρός αύριο...» ... Τίποτ' άλλο...

ΚΟΥΤΣΟΣ: ... ναύαρχε!...

(Από πολύ βαθιά, σχεδόν μουρμουριστά, αρχίζει τό τραγούδι «του παλικαριού» για νά δυναμώσει μετά και νά γίνει ενα εκρηκτικό πεισματικό «όχι» για όλους και τόν καθένα ξεχωριστά).

ΤΟΥ ΠΑΛΙΚΑΡΙΟΥ

Τώρα σημαία μου τό αίμα

και λάβαρο ή λαβωματιά

ρίξε μου τό στερνό σου βλέμμα

αίμα στην άδεια μου καρδιά.

“Όχι δέ φεύγω δέ σ' αφήνω

στρατιώτη μου στην έρημιά

τραγούδι και χορό έγω στήνω

για σέ στην ακροποταμιά.

Τό «σώσον κύριε» θέ νά ψάλω

μέ μύρια τούμπανα κι άσκιά

καινούρια φορεσιά θά βάλω

στρατιώτη εύλογα τά σπαθιά

Στή μάχη πάω και θά γυρίσω

παρέα μ' άμέτρητα πουλιά

μ' άσπρα φτερά θά σ' αναστήσω

ή θά πλαγιάσουμε άγκαλι

**ΕΙΚΟΝΑ ΟΓΔΟΗ
ΣΤΟΝ ΚΑΜΠΟ ΑΠΟΓΕΜΑ**

(Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ άνεβασμένος σ' ενα βράχο, προσπαθεί νά δει μακριά. Μπαίνουν ή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ, ή ΜΑΡΙΑ κι άλλες γυναίκες κουβαλώντας τόν ΚΟΥΤΣΟ).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πληγωμένος είναι...;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Όχι, αφέντη μου, έξαντλημένος!

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Ποιός τότε ξέρει τί τράβηξε. Μισοπεθαμένος φαίνεται!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Φέρτε τον από δώ σέ μένα!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ποϋ τόν βρήκατε;

(Οί γυναίκες τόν αφήνουν κάτω).

ΜΑΡΙΑ: Έδώ, στην πηγή πού πήγαμε νά πάρουμε νερό!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Άχ! Ποϋ έβαλα τό ξίδι... Μήπως είδατε τό ξίδι; Μήπως είδατε τό ξίδι;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ό Κουτσός είναι.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ναι, ναι, ό καημένος ό Στρατός-παρών.**(Ο ΚΟΥΤΣΟΣ καθώς είναι ξαπλωμένος φέρνει τό χέρι σέ στρατιωτικό χαιρετισμό).**

ΜΑΡΙΑ: Χαιρέτησε!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί είναι, γεροστρατιώτη, πώς πάει ή μάχη;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Λαμβάνω τήν τιμή... **(Κόβεται).**

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Άνάσανε λίγο ξίδι, πρώτα...

ΚΟΥΤΣΟΣ: Λαμβάνω τήν τιμή νά αναφέρω... **(Κόβεται).**

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τόν Κουτσό και τά μάτια σας! Κάτι έχει νά μάς πεί για τή μάχη...

ΚΟΥΤΣΟΣ: Λαμβάνω τήν τιμή νά αναφέρω - άγγελιοφόρος άπ' τό μέτωπο...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δέ σάς τό 'πα; Άπ' τό μέτωπο είναι...!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Άς μάθουμε, επιτέλους, κάτι, και τί στόν κόσμο!

ΦΩΤΕΙΝΗ: Ό άντρας μου τί κάνει; Τόν είδες;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Λαμβάνω τήν τιμή νά αναφέρω άγγελιοφόρος άπ' τό μέτωπο! Ό εχθρός άνασυντάξας τίς δυνάμεις του εξανάσπρωξε τάς ήμετέρας ίσαμε τά σιδεροκάμινια.

ΦΩΤΕΙΝΗ: Παναγιά μου! Είδες τόν Αποστόλη, πές μου...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Ρώτησε για τό γιό μας! Ρώτησε για τό παιδί!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Αί ήμετέρας δυνάμεις... δέν έχουνε ακόμα διαλύσει... και βαστάνε ζορι άπεγνωσμένα.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μά γιατί στείλανε ένα μισό άνθρωπο νά φέρει νέα!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Ωστόσο ό Πρίγκιπας...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ζεΐ;

ΚΟΥΤΣΟΣ: ...Λέει ότι πρέπει νά πάτε παραπίσω - εκεί πού είσαστε χτές τό πρωί!..

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άντε, πάλι! Φόρτωνε και κουβάλα!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Άντε, γυναίκες, αρχίστε νά μαζεΰετε!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: (Στόν ΒΑΣΙΛΙΑ πού προοπαθεί νά δει πέρα). Φαίνεται τίποτα;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τίποτα, τίποτα, τίποτα! Πάει νά μοϋ στρίψει...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Μή, να χαρείς! Πρέπει νά δίνεις τό καλό παράδειγμα!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κάπου εκει πέρα παίζονται όλα για όλα κι ήμεις τά μόνα πού βλέπουμε, πού ακούμε και πού μαθαίνουμε είναι αυτά τά πηγαίνετι μπρός, πηγαίνετε πίσω!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Γιατί δέν τούς έλεγεσ νά πολεμάνε εδώ μπροστά, νά βλέπεις κι έσύ.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Γιατί νόμιζα πώς έτσι θα κάνουμε. Αλλιώς τί μέ ντύσανε σάν τόν παππού μου και μέ στήσανε σά σκιάχτρο εδώ πάνω!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πώς πάς στρατηγέ, είσαι καλύτερα;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Πεινάω.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Θα σοϋ δώσω νά βάλεις κάτι στό στόμα σου!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Πρέπει νά πάω πίσω, ή μάχη είναι έν πλήρη εξελίξει...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Φέρε τόν ντουρβά σου. Δυό-τρείς βραστές πατάτες είναι όλες κι όλες, μά είναι μεγαλούτσικες...

(Τοϋ παίρνει τόν ντουρβά και βάζει μέσα τίς πατάτες).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί άλλα, γερο-στρατιώτη;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Κακό πράμα ό πόλεμος, αφέντη.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί γίνεται κεί κάτω;
ΚΟΥΤΣΟΣ: Ξεκίνησα απ' τή νύχτα, άφέντη. Πού θές νά ξέρω;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Σάν έφυγες, πώς ήτανε τά πράματα;
ΚΟΥΤΣΟΣ: Δέν πάμε καλά, άφέντη, δέν πάμε καλά!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί λένε οί, δικοί μας;
ΚΟΥΤΣΟΣ: Λένε, ό Θεός νά βάλει τό χέρι του!...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ Πάρε τό ντουρβά σου...
ΚΟΥΤΣΟΣ: Νά 'σαι, καλά. Καί τώρα, πρέπει νά γυρίσω στή θέση μου.

(Χαιρετά).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Στό καλό καί μέ τήν ευχή μου σέ όλους.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Καί τή δική μου.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ Φιλιά καί χαιρετίσματα σέ όλους.
ΚΟΥΤΣΟΣ; Αντίο κυρά μου, αντίο κοπέλες καί γυναίκες!
ΑΝΤΡΙΑΝΑ Πόσες ώρες θές όσο νά πάς;
ΚΟΥΤΣΟΣ: "Αν θέλει ό Θεός, πρίν νά νυχτώσει. **(Βγαίνει).**
ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Γιά νά κάνουνε τόν Κουτσό μαντατοφόρο, σκέψου σέ τί χάλι θά ναι οί άλλοι.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ Μωρέ, μιά χαρά θά μάς γυρίσουνε όλοι καί θά μας κάνουνε πάλι τό νταή καί τό γόη... Μαρία, πάτε νά μαζέψετε τήν πλύση
ΜΑΡΙΑ: Ναι, θεια.

(Οί γυναίκες βγαίνουνε).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ (Στό ΒΑΣΙΛΙΑ). Βλέπεις τίποτα;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Η καπνός, είναι ή σκόνη.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ. Θά γίνεται μακελειό κεί κάτω. Πληρώνουνε άμαρτίες πού γιά τις πίο πολλές δέν είναι υπαίτιοι. Μή μέ παρεξηγείς, δέν είναι. μπηχτή γιά σένα. Τί φταις κι έσύ, πού δέν ήσουνα τής προκοπής, άφού έτσι έτυχε νά 'σαι! Έμείς γιατί σέ βαστούσαμε τόσα χρόνια καί δέ σ' αλλάξαμε; Νά τώρα! Στή ζωή μου, δέ θέλω νά σέ πικράνω! Κουβεντιάζουμε... έτσι δέν είναι;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: "Έτσι είναι.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Άντε, κατέβα, μαζέψτε καί τά δικά σας... **(Βγαίνει).**
(Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ, κατεβαίνει απ' τό βράχο).
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άντε, τώρα πάλι, μάζευε... κουβάλα...
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Θά 'ναι έτσι ώραϊα καί κεί πού θά πάμε;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δέν ξέρω.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Έδώ είχε νεράκι, είχε λουλουδάκια!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έτσι μου 'ρχεται νά μείνω έδώ πού είμαι καί νά μην πάω πουθενά. Μην φορτώνεσαι έτσι πολύ, κυρά μου. Δώσ' μου εμένα τό σακούλι...
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Μά έσύ έχεις πίο πολλά!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πολλά, ξεπολλά, είμαι καί ό άντρας.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Πόσο μ' άγαποῦσες πάντα!... Δέν έχω κανένα παράπονο.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ούτε γώ.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Καί τί ώραϊος πού ήσουνα καί τί ώραϊα πού χόρευες! Πόσο πολύ χορεύαμε θυμάσαι;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Θυμάμαι.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τρά λά λά λά λά...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μή, κυρά μου, θά πέσεις.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Έχεις δίκιο, ζαλίστηκα κιόλας. Άλλοτε έκανα εκατό στροφές στό βάλς χωρίς νά ζαλιστώ, θυμάσαι;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πώς δέ θυμάμαι. Αυτό νά μή θυμάμαι!
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Ποτέ δέ σου είπα νά κάνουμε κι άνάποδες στροφές γιά νά ξεζαλιστώ. Σου είπα;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ποτέ!
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τώρα... γιατί; Καί τί γυρεύουμε δώ πέρα; Καί γιατί νά φύγει καί τό παιδί, γιατί;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Θά περάσει κι αυτό.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τώρα πρέπει νά φύγουμε πάλι;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έτσι μάς παραγγείλανε.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Οί γόβες μου είναι κουρέλι πιά.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Καί μένα έχουνε πρηστεί τά πόδια μου, αλλά τί νά κάνουμε!
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Καί νά γυρνάμε φορτωμένοι, σάν άτσίγγανοι!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μήν κλαίς κυρά μου, είσαι καί βασίλισσα, δέν κάνει νά σέ δουν οί γυναίκες.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Καί κείνες κλαίνε, τό ξέρεις; Τίς είδα. Άλλά κρυφά ή κάθε μία.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έρχονται, έρχονται! Σκούπισε τά ματάκια σου, γρήγορα! Τί ωραίο μαντιλάκι!
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τό τελευταίο Ζώρζ!...

(Η ΜΑΡΙΑ μπαίνει).

ΜΑΡΙΑ: Άφέντη, κι άλλος.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί κι άλλος!
ΜΑΡΙΑ: Αγγελιοφόρος.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πού είναι;
ΜΑΡΙΑ: Ό Κουτσός τόν βρήκε. Νά, τόν φέρνουνε...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Είπε τίποτα;
ΜΑΡΙΑ: Κι αυτόν μισοπεθαμένο τόν βρήκανε...
(Μπαίνουν ό ΚΟΥΤΣΟΣ κι οί γυναίκες, κουβαλώντας ενα στρατιώτη).
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τό ξίδι! Πού είναι τώρα τό ξίδι;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Φέρτε τον νά κάτσει εδώ, κάντε του άέρα!
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Άέρα; Δέν έχω βεντάλια!...
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Μαρία, δώσ' μου νερό.
ΜΑΡΙΑ: Πάρε νερό θεία.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δικός μας δέν είναι;
ΚΟΥΤΣΟΣ: Δικός μας. Λαλάει. Οί άλλοι γνωρίζονται άπ' τή στολή, έμείς άπ' τό χάλι μας.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Παλικάρι, πιές!... έλα μπράβο!... πιές μία γουλιά!
ΜΑΡΙΑ: Επιτέλους, άνοιξε τά μάτια του.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Κι είναι καί γαλανομάτης.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Άνοιχτε νά μέ δει, κάντε έτσι νά μέ βλέπει... Έλα στρατιώτη, μίλησε τώρα!
ΜΑΡΙΑ: Άχ, δέ θά μιλήσει.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Γιατί;
ΜΑΡΙΑ: Τώρα τόν γνώρισα. Ό μουγκός είναι!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μά τότε τί τόν στείλανε... Μάς κοροϊδεύουνε;
(Ό ΜΟΥΓΚΟΣ σηκώνεται καί βγάξει ενα χαρτί άπ' τήν τσέπη).
ΚΟΥΤΣΟΣ: Όχι, άφαντη. Νά, εδώ... διάβασε!
(Ό ΒΑΣΙΛΙΑΣ παίρνει το χαρτί καί διαβάζει).
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Είναι τά γράμματα του γιοϋ μου.
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Τί λέει ;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τά **γυαλιά μου πού είναι** τά γυαλιά μου;
ΜΑΡΙΑ: Δώσ' μου εμένα, άφέντη. **(Διαβάξει)**. «Μή φύγετε από κει πού βρίσκεστε. Ό έχθρός μάς πιέζει άσυγκράτητα **καί μείς υποχωροϋμε με τάξη**. Δέ θ' άργήσουμε ν' άνταμώνουμε και τότε θ' άποφασίσουμε για όλα»...
(Παύση).

ΚΟΥΤΣΟΣ: Θε νά 'φυγε ύστερα από μένα.

ΦΩΤΕΙΝΗ: Θ' άνταμώνουμε;

(Ό ΒΑΣΙΛΙΑΣ σκαρφαλώνει στό βράχο καί γονατιστός κοιτάζει πάλι πέρα .Οι γυναίκες κάθονται σκεφτικές πάνω στους μπόγους).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πότε , δηλαδή, θά πρέπει ν' άνταμώνουμε;

ΚΟΥΤΣΟΣ: Μά άν είναι όπως τά λέει τό γράμμα...

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Μπορεί κι από ώρα σε ώρα, δηλαδή.

ΚΟΥΤΣΟΣ: Μά, νά σου πω...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Άχ, δόξα τωΘεώ! *(Στόν ΒΑΣΙΛΙΑ)*. Φαίνεται τώρα τίποτα;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ή καπνός είναι ή σκόνη.

ΚΟΥΤΣΟΣ: Στρατιώτη, σήκω!».Εμείς πρέπει νά γυρίσουμε στό καθήκον.

(Βοηθά τόν ΜΟΥΓΚΟ νά σηκωθεί Ταυτόχρονα μπαίνει τρικλίζοντας καί άπαρμητήρητος ό ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ καί πέφτει ξερός πλάι τους. Ολοι τρομάζουν).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κι αυτός δικός μας;
ΚΟΥΤΣΟΣ: Δικός μας και καλός, αφέντη!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Λίγο αν βαστούσε ακόμη...
ΚΟΥΤΣΟΣ: Θα τα πει κι αυτός, τι θα κάνει!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δεν έπρεπε να κρύψω το ζίδι.
ΜΑΡΙΑ: Παρ'το νερό θειά.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Κώτσο!...Κώτσο!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Φέρτε τον εδώ κοντά!...Εδώ κοντά!
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Κώτσο!
ΚΟΥΤΣΟΣ: Έλα, βρε παληκάρη, βάλε λίγη δύναμη!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μα γιατί δε φτάνει κανένας γερός;
ΚΟΥΤΣΟΣ: Αφέντη, ξέρεις πόσος δρόμος είναι;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έλα, βρε Κώτσο.
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ : Πού είμαι;
ΚΟΥΤΣΟΣ: Έφτασες.
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Έφτασα; Πού έφτασα;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Εδώ είμαι, εδώ!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Ααα...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Λέγε, λέγε!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Εδώ είστε ακόμα;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πού να είμαστε;
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Μα γι' αυτό πέθανε ώσπου να 'ρθω. Μαζεύετε τα αμέσως και τρεχάλα πίσω.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πάλι πίσω, Αφού μας γράψατε να σταθούμε!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Πού να σταθείτε; Κανείς δεν μπορεί πια να σταθεί...Το καλό που σας θέλω μαζεύετέ τα κι όσο μπορείτε πιο πίσω...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ε, όχι!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Αφέντη μου !
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Όχι!!!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Μα, ο γιος σου...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δεν μπορώ...
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Είναι κίνδυνος.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Όποιος θέλει ας φύγει...
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Για συλλογίσου...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δεν το κουνάω ρούπι!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Βασιλιά μου!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κι ό,τι θέλει ας γίνει!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Μα από στιγμή σε στιγμή ο εχθρός μπορεί να 'ναι εδώ.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Είπα δεν το κουνάω. Ας πεθάνω εδώ!...
ΚΟΥΤΣΟΣ: **(Πέφτει γονατιστός)** Βασιλιά μου! Γενναίε μου βασιλιά!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Όταν ο βασιλιάς μιλάει έτσι, εγώ πεθαίνω εις το καθήκον!
ΚΟΥΤΣΟΣ: Άξιος ο βασιλιάς μας!
ΟΛΟΙ: Άξιος!
ΚΟΥΤΣΟΣ: Πάμε σαΐτα τώρα να τους τα πούμε!
(Ο ΚΟΥΤΣΟΣ κι ο ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ βγαίνουν τρέχοντας. Οι γυναίκες τους ακολουθούν ως την άκρη της σκηνής)
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κοροϊδεύουνε;
ΒΑΣΙΛΙΑΣΣΑ: Φωνάζουνε άξιος! Τ'άκουσες;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Για να με ρεζιλέψουνε...
ΒΑΣΙΛΙΑΣΣΑ: Πόσα πολλά χρόνια είχα να τ' ακούσω!...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μια φορά εγώ δεν το κουνάω από δω κι ας φωνάζουνε όσα «άξιος» θένε. Προτιμώ να μείνω εδώ να πεθάνω, να γλιτώσω, να ησυχάσω. Μα δε το καταλαβαίνουνε ότι έχουν λιώσει τα γοβάκια σου, ότι έχουν πρηστεί τα πόδια μου, ότι είμαστε γέροι κι αμάθητοι να τρέχουμε μ' ένα μπόγο στη ράχη! Θα μου πεις, αυτοί πολεμάνε...Ναι, αλλά...Δες τώρα πώς τρέχουνε σα δαιμονισμένοι να τα προφτάσουνε

όλα στο γιο μου!... Και θα μας έρθει πάλι με μια μούρη τόση!... Τι να κάνω; Να τους φωνάξω πίσω; (**Φωνάζει**) Κώτσο!...Κώτσο! Κώτσο

(**Η ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ και οι ΓΥΝΑΙΚΕΣ έρχονται προς τα μέσα**)

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Φύγανε;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Μπράβο βασιλιά μου, έτσι μπράβο!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Συμφωνείς κι εσύ να μείνουμε δω και να μη τρέχουμε μπρος πίσω σαν...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τέτοια θέλω να λες... 'Ωρα δεν είναι ν' ανάψουμε φωτιά να βράσουμε εκείνα τα χόρτα;

8^Η ΣΚΗΝΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: (Μπαίνει...) Ευχάριστα νέα Μεγαλειότητα...

(**Γυρίζουν όλοι προς τό μέρος του μέ προσδοκίες**)

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πές τα λοιπόν...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Από κει εις τό βουνό άκούονται ζητωκραυγές υπέρ του Βασιλέως!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (**Θυμωμένος**). Έδώ ζητωκραυγάζουνε, όχι στό βουνό.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Μέ συγχωρείτε... (**Ξαναβγαίνει**).

ΦΩΤΕΙΝΗ: Φαίνονται άσκημα τά πράματα, έ;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πού τό είδες; Εμείς είμαστε γυναίκες, τί καταλαβαίνουμε άπ' αυτά;

Μαρία...

(**Παύση**).

ΜΑΡΙΑ: Τί τό θές τώρα τό φαϊ;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Φέρε λίγα ξύλα άπ' τήν αυλή.

ΜΑΡΙΑ: Ποιάν αυλή, θειά;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Κατέβασε και τό γαλόφι τό λάδι από τό ράφι.

ΜΑΡΙΑ: Τό ράφι;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Χαζή είσαι, ή θές νά σου άστράψω καμιά...

(**Τραβά προς τά έξω**).

ΜΑΡΙΑ: Πού πάς;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Όπου θέλω... πάω...

ΜΑΡΙΑ: Κλαίει! (**Τρέχει πίσω της**) Θειά!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τί είναι;

ΜΑΡΙΑ: Πού πάς από κει;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έχω δουλειά. Δέν μπορώ νά 'χω μιá δουλειά; (**Κάθεται σέ μιάν άκρη και ρίχνει τό πρόσωπο μέσ στα χέρια. Η ΜΑΡΙΑ κι ή ΑΝΤΡΙΑΝΑ πηγαινουν κοντά**).

ΜΑΡΙΑ: Θειά! Θειά!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τί είναι;

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Τί έπαθες;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τίποτα! Βλέπετε νά 'παθα τίποτα; (Σκουπίζει τά μάτια της. Η γυναίκα κάθεται κοντά της).

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Θά 'ναι πέντε ή ώρα, έ;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Θά 'ναϊ.

ΦΩΤΕΙΝΗ: Τουλάχιστο άς γυρίσουνε γεροί.

ΜΑΡΙΑ: Γεροί θά γυρίσουνε.

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Έ, λείι, και νά καθόμαστε τώρα στό σκαλοπάτι του σπιτιού μας!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τί καλά πού θά 'τανε, έ;

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Νά βλέπεις τούς άντρες νά γυρίζουνε από τή δουλειά... «Καλησπέρα μάστρο-Χρύσανθε! Καλησπέρα Αποστόλη!... Καλησπέρα Αντρίκο!»

ΜΑΡΙΑ: «Καλησπέρα!...»

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: «Καλησπέρα, Δάσκαλε!»

ΟΛΟΙ: Άξιος!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Πάμε σαίτα τώρα νά τούς τά πούμε!

('Ο ΚΟΥΤΣΟΣ κι ό ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ βγαίνουν τρέχοντας. Οί γυναίκες τούς ακολουθοϋν ως τήν άκρη τής σκηνής).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κοροϊδεϋουνε;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Φωνάζουνε άξιος! Τ' άκουσες;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Για νά μέ ρεζιλέψουνε...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Πόσα πολλά χρόνια είχα νά τ' άκούσω!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μιά φορά έγώ δέν τό κουνάω από δώ κι άς φωνάζουνε όσα «άξιος» θένε. Προτιμώ νά μείνω έδώ νά πεθάνω, νά γλιτώσω, νά ήσυχάσω. Μά δέν τό καταλαβαίνουνε διτι έχουν λιώσει τά γοβάκια σου, Ότι έχουν πρηστεί τά πόδια μου, ότι είμαστε γέροι κι άμάθητοι νά τρέχουμε μ' ένα μπόγο στή ράχη! Θα μού πεις, αυτοί πολεμάνε... Ναι, αλλά... Δες τώρα πώς τρέχουνε σά δαιμονισμένοι νά τά προφτάσουνε όλα στό γιό μου!... Καί θα μάς έρθει πάλι μέ μία μούρη τότη!... Τι νά κάνιο; Νά τούς φωνάξω πίσω; **(Φωνάζει)** Κώτσο!... Κώτσο! Κώτσο!

(Η ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ κι οί γυναίκες έρχονται πρός τά μέσα).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Φύγανε;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Μπράβο βασιλιά μου! έτσι μπράβο!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Συμφιονείς κι έσύ νά μείνουμε δώ καί νά μή τρέχουμε μπρός πίσω σάν...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τέτοια θέλω νά λές... "Ωρα δέν είναι ν' ανάψουμε φωτιά νά βράσουμε κείνα τά χόρτα;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: *(Μπαίνει...)* Ευχάριστα νέα Μεγαλειότατε...

(Γυρίζουν δλοι πρός τό μέρος του μέ προσδοκίες).

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πές τα λοιπόν...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Από κεί εις τό βουνό άκούονται ζητωκραυγές υπέρ του Βασιλέως!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: *(Θυμωμένος).* Έδώ ζητωκραυγάζουνε, όχι στό βουνό.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Μέ συγχωρέίτε... *(Ξαναβγαίνει).*

ΦΩΤΕΙΝΗ: Φαίνονται άσκημα τά πράματα, έ;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πού τό είδες; Έμείς είμαστε γυναίκες, τί καταλαβαίνουμε άπ' αυτά; Μαρία...

(Παύση).

ΜΑΡΙΑ: Τι τό θές τώρα τό φαί;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Φέρε λίγα ξύλα άπ' τήν αυλή.

ΜΑΡΙΑ: Ποιάν αυλή, θειά;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Κατέβασε καί τό γαλόφι τό λάδι από τό ράφι.

ΜΑΡΙΑ: Τό ράφι;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Χαζή είσαι, ή θές νά σου αστράψω καμιά...

(Τραβά πρός τά έξω).

ΜΑΡΙΑ: Πού πάς;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Όπου θέλω... πάω...

ΜΑΡΙΑ: Κλαίει! **(Τρέχει πίσω της).** Θειά!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τι είναι;

ΜΑΡΙΑ: Πού πάς από κεί;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έχω δουλειά. Δέν μπορώ νά 'χω μά δουλειά; **(Κάθεται σέ μιάν άκρη καί ρίχνει τό πρόσωπο μέσ στά χέρια. Η ΜΑΡΙΑ κι ή ΑΝΤΡΙΑΝΑ πηγαινουν κοντά).**

ΜΑΡΙΑ: Θειά! Θειά!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τι είναι;

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Τι έπαθες;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τίποτα! Βλέπετε νά 'παθα τίποτα; **(Σκουπίζει τά μάτια της. Η γυναίκα κάθεται κοντά της).**

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Θα 'ναι πέντε ή ώρα, έ;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Θα 'ναί.

ΦΩΤΕΙΝΗ: Τουλάχιστο άς γυρίσουνε γεροί.

ΜΑΡΙΑ: Γεροί θα γυρίσουνε.

ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Έ, λέει, καί νά καθόμαστε τώρα στό σκαλοπάτι τοῦ σπιτιοῦ μας!
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τί καλά πού θά ἔτανε, έ;
ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Νά βλέπεις τούς άντρες νά γυρίζουνε ἀπό τή δουλειά... «Καλησπέρα μάστρο-Χρῦσανθε! Καλησπέρα Αποστόλη!... Καλησπέρα Άντρίκο!»
ΜΑΡΙΑ: «Καλησπέρα!...»
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: «Καλησπέρα, Δάσκαλε!»
ΦΩΤΕΙΝΗ: Ωρα τους καλή.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Αμήν.
ΟΛΕΣ: Αμήν...

(Παύση)

ΦΩΤΕΙΝΗ: Άς κάνουμε κάτι, μιά καί θά ξενοχτωθούμε ἐδώ.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τί νά κάνουμε;
ΦΩΤΕΙΝΗ: Είχες δίκιο... Άς βράσουμε κείνα τά χόρτα.
ΜΑΡΙΑ: Νά φέρω ξύλα;
ΦΩΤΕΙΝΗ: Φέρε.

(Η ΜΑΡΙΑ βγαίνει)

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Φωτιά, θ' ανάψω ἐγώ!
ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Τά χόρτα πού είναι;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Νά, ἐκεί στό σακούλι.
(Μπαίνει η Μαρια με τα ξύλα)
ΜΑΡΙΑ: Προσάναμμα έχει;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έχει.
ΜΑΡΙΑ: Τί ήσυχο ἀπόγιομα, ε;
ΑΝΤΡΙΑΝΑ: Ήσυχο, ναί.

(Παύση)

ΜΑΡΙΑ: Έλα, θειά, πες μας τίποτα.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τί νά πω;
ΜΑΡΙΑ: Τί σου ἔλεγε ὁ Δάσκαλος γιά τό πουκάμισο πού ἔραψε μόνος του;
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Μόνος του;
ΜΑΡΙΑ: Ναί.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Δέν ἀλλάζει ὁ άνθρωπος μακάρι τί... Ὅπως το ἐγνώρισα πρὶν εἴκοσι χρόνια, ἐτσι ολόιδιος είναι.
ΦΩΤΕΙΝΗ: Αλήθεια;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Παναγίτσα μου σώσε!
ΜΑΡΙΑ: Κι ὁμως είναι καλός.
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Σκέψου τον τώρα νά πολεμά! Τό Δάσκαλο νά πολεμά!
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Γιατί δέν παντρευτήκατε;
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Χάλασε η| δουλειά στό παρά πέντε. Νά, ένα τέτοιο ήσυχο ἀπόγιομα... Εγώ καθόμουνα στό πάνω σκαλοπάτι, ἐκεῖνος κάθισε στό κάτω... Σέ μιά στιγμή σκύβει, φιλά τό σκαλοπάτι καί. μου λέει: «Εγώ, κοπέλα μου, θά φιλω τό χώμα πού θά πατάς». Τόνε κοίταξα, ἔτοιμη νά τόνε φιλήσω μες στό δρόμο. «Άλλά, μου λέει, πρέπει νά περιμένεις νά γίνω πρῶτα Επιθεωρητής ἐκπαιδύσεως. Ο γάμος θά μου κόψει τή φόρα!» Ἦμουνα ἔτοιμη νά του πω ναί. Ἄλλά κείνος τινάζεται πάνω καί φωνάζει σά λυσσασμένος: «Άκου δώ, εἶσαι υποχρεωμένη νά περιμένεις!... Ἰ υποχρεωμένη; Έ, ὄχι, του λέω κι ἐγώ, οὔτε υποχρεωμένη εἶμαι, οὔτε θά σέ περιμένω καί άντε νά κάνεις αλλοῦ τον ἄγριο. Επὶ τρία χρόνια δέν εἶχαμε οὔτε... **(Ξαφνικά ἀνήσυχη)**. Σά νά ἔκουσα μιά βουή...

(Οι γυναίκες σηκώνονται ὅλες. Στήνουν αὐτή)

ΜΑΡΙΑ: Ὅχι.
ΑΝΤΡΙΑΝΑ: ΤΙΠΟΤΑ
ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ἰδέα μου θα ἔτανε...
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: (στο ΒΑΣΙΛΙΑ) Μήπως εἶδες τίποτα;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ἡ καπνός είναι ἡ σκόνη;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ο Θεός να βάλει το χέρι του.
ΜΑΡΙΑ: Πάει να βραδιάσει πια...

(Πάει πολύ μπροστά στο προσκήνιο και κάθεται μονάχη)

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: (στη ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ) Λοιπόν, δεν ξαναμιλήσατε;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Εε;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Με το δάσκαλο;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ένα βράδυ ξανάρχεται στο σκαλοπάτι και κάθεται πλάι μου χωρίς να μιλά. Άξαφνα βουτάει το κέντημά μου αρχίζει να τό φιλά και να κλαίει. Αρχίζω να κλαίω κι εγώ. Περίμενέ με, μου λέει, να παντρέψω πρώτα την αδερφή μου. Ναί, τού λέω, ναί! Νά περιμένω όσο θές. Έτσι μπράβο, κοπέλα μου, όχι σαν την άλλη φορά πού μου φέρθηκες εγωιστικά. Έγώ εγωιστικά; Έσύ. Καί κανονικά πρέπει να μου ζητήσεις συγγνώμη. Φύγε, Δάσκαλε, και να μη σε ξαναδώ! Πέντε χρόνια έβλεπε ο ένας τόν άλλον κι αλλάζαμε δρόμο.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Πάλι δέ μιλούσατε;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Πάλι.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Κι ύστερα;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Σ' άρέσουνε οί ιστορίες, κυρά μου;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Οί αισθηματικές!...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τήν τρίτη φορά άνταμώνανε στό δάσος. Νόμιζε πώς δέν τότε βλέπει κανείς κι άπλωνε την μπουγάδα στά κλαδιά. Μού 'ρθε να πέσω στά πόδια του και να τού πώ πόσο τόν αγαπώ, αλλά δέν είχα όση τρέλα χρειαζότανε...

(Παύση)

ΦΩΤΕΙΝΗ: Η φωτιά έσβησε.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Φτάνει. Τώρα έχουμe άλλες έννοιες.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: (Ξαναμπαίνει). Εις τό βάθος άκούγεται γνωστόν έμβατήριον...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: (Πάλι νευριασμένος) ...Τίποτα δέν άκούγεται!... Μά πώς σου κόλλησε ότι άκούς καλά...;

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Θά έκαμα λάθος! **(Ξαναβγαίνει).**

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: (Σηκώνεται, κοιτάζει μακριά και λέει)

Κι είπ' ό στρατιώτης δέν πεινάω

Κι είπε στόν πόλεμο θά πάω

Γειά και χαρά

Κι είπε πώς είναι άρματωμένος

και ποδεμένος και ντυμένος

Γειά και χαρά

Κι όσοι βλέπουνε τό χάλι

άργοκουνάνε τό κεφάλι

Γειά και χαρά

Και τώρα πάει τό τρίτο βράδυ

πού 'φυγε πέρα στό λιβάδι

Γειά και χαρά.

(Η ΜΑΡΙΑ αρχίζει να τραγουδά και σε λίγο, μαζί της τραγουδάει ή ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ κι οί άλλες γυναίκες...)

ΕΡΩΤΙΚΟ

Ρίχνω την καρδιά μου στό πηγάδι να γίνει νερό να ξεδιψάσεις Σπέρνω την καρδιά μου στό λιβάδι να γινεί ψωμάκι να χορτάσεις Στή φωτιά τή ρίχνω την καρδιά μου τά χεράκια σου έλα να ζεστάνεις Στόν άγέρα δίνω την καρδιά μου να γινεί δροσούλα ν' ανασάνεις.

ΕΙΚΟΝΑ ΕΝΑΤΗ
ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ ΚΑΜΠΟ ΕΝΑ ΒΡΑΔΥ

(Μπαίνει ο **ΦΙΛΙΠΠΟΣ** τρέχοντας κι αφήνει στά πόδια του **ΒΑΣΙΛΙΑ** μιά άγκαλιά λάφυρα)

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Αφέντη, πώς σου φαίνεται ή σημερινή σοδειά;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Πατριωτάκι, τό χέρι σου είναι πληγωμένο!

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Ώσπου νά παντρευτώ, θά γειάνει.

(Βγαίνει τρέχοντας)

ΣΠΥΡΟΣ: Έδώ τά αφήνουνε αυτά;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έδώ τά αφήσανε κι οί άλλοι.

ΣΠΥΡΟΣ: Φώς φανερό, αφέντη, έδώ είναι ή θέση τους.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έρχεσαι και λόγου σου από κεί;

ΣΠΥΡΟΣ: Από κεί κι ούτε ψύλλος στόν κόρφο μου... Μέ βλέπω ζωντανό, μέ άκούω ζωντανό και δέν μέ πιστεύω...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πές μου τί άπόγινε!...

ΣΠΥΡΟΣ: Έτρεμα σάν τό ψάρι... Πού βρέθηκα γώ από ράφτης, ηρωικός πολεμιστής τού έθνους; Ήμουνα τό ρεζίλι τού συντάγματος! Άλλά μόλις ξεστόμισες «δέν τό κουνάω βήμα, θά πεθάνω έδώ»... Ξεδίψασα, χόρτασα, ντύθηκα, παπουτσώθηκα, άρματώθηκα...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δηλαδή, τί έγινε; Πές μου, μέ μιά λεξούλα, τί έγινε;

ΣΠΥΡΟΣ: **(Στόν ΦΙΛΙΠΠΟ που μπαίνει)**. Σύντεκνε, άκούς; ό Βασιλιάς ρωτάει τί έγινε.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Πά, πά, πά, πάααα!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Από κεί έρχεσαι και σύ;

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Ποιός μέ είδε και δέ μέ φοβήθηκε...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τότε μήν κουνηθείς από κεί πού είσαι, κοίταξέ με κατάματα και πές μου σταράτα: τί έγινε;

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Εμένα μέ βάλανε στή μέση... ένας μπρός, ένας πίσω, ένας ζερβά και ένας δεξιά... 'Οπότε εγώ αρχίζω νά γυρνάω στή φτέρνα μου σά σβούρα κι όποιοι πάρει ό χάρος. Αρπάζει τό λοιπόν μιά σβουριχτή στό σβέρκο ό ζερβός και πάρ' τον κάτω! Μέ τό πού πάει αυτός, έρχονται δυό άλλοι στή θέση του και γίνονται πέντε...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Η μάχη τέλειωσε;

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Τώρα θά δεις... 'Αρπάζω από κάτω άλλη μιά σπάθα... Μέ τό 'να χέρι σπαθοκοπά σβουριχτά και μέ τ' άλλο πανωκατεβατά!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μέ δυό λόγια, χαθήκαμε ή νικήσαμε;

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Μέ τή σειρά!... Μ' αυτό τό κόλπο κόβω τόν μπροστινό σά δαδί από πάνω ως κάτω... και ξαναγίνονται τέσσερις. Αρχίζουνε τότε νά κλείνουνε ό ένας τό μάτι στόν άλλο και νά συνεννοούνται πονηρότατα.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κυρά μου, βλέπεις καμιά πληγή στό κεφάλι του;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Όχι!

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Παλιά άλεπού έγώ, μυρίζομαι τό κόλπο τους και βάνω καινούριο σχέδιο σέ ένέργεια.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κάτι έγινε κεί στό ποτάμι! Κάτι έγινε και δέ βρίσκεται κανείς νά μάς τό πει.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Ακούω τραγουδάκια και σάλπιγγες!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Για πέστε μου, τουλάχιστο, αυτά τά τραγούδια ποιόι τά τραγουδάνε;

ΣΠΥΡΟΣ: Ποιοί; Έγώ... **(Αρχίζει νά τραγουδά)**.

Στρατιώτη, άν θές τή μάχη νά κερδίσεις

μιά κοπελίτσα κοίτα ν' αγαπήσεις

όποιος τό γυρισμό του όρκο δέν κάνει

στρατιώτη μου, τόν πόλεμο τόν χάνει...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: **(Μπαίνει)**. Αύτά λοιπόν...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δάσκαλε... γιατί μάς έγκαταλείψατε έτσι, γιατί δέ μάς στείλατε μιά είδηση;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Είδηση; Αυτοί έδώ οί, δαιμονισμένοι δέ σου λένε τίποτα;

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Αυτοί είναι τρελοί, Δάσκαλε.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Όλοι είμαστε τρελοί σήμερα, ως και σύ, μέ τήν άδειά σου, που περιμένεις ιδιαίτερη είδηση...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μά ούτε και τώρα άκόμα ξέρω τί έγινε.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τί ήθελες νά γίνει; Νικήσαμε!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Έ;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέν τό 'πιασες στόν άέρα; Μύρισε λιγάκι... **(Ανασαίνει)** Νά το! Βάλε έτσι τό χέρι σου στόν ήλιο... Ορίστε, φαίνεται. Νικήσαμε.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Κυρά μου, άκουσες;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Έσύ νά τ' άκούς, που δέν ήθελες νά μέ πιστέψεις. Έγώ ποτέ δέ φαντάστηκα ότι θά σέ νικούσε ό άντρας τής Μέλπως...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Δάσκαλε, σοβαρολογείς;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Καλά τό κατάφερες! Αργησες νά τό πεις, άλλά τό 'πες.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί είπα;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Και τώρα η| σειρά μου. Δώστε μου τόν λαό νά τόν μορφώσω»!...

(Η ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ μπαίνει και κοιτάζει τό ΔΑΣΚΑΛΟ μέ χαρά που την κάνει νά φέγγει σά μικρό κορίτσι).

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Δάσκαλε!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τι τρέχει;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: ΓΥΡΙΣΕΣ!!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Γιατί, ήθελες νά μή γυρίσω;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Μήπως λαβώθηκες;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ε; Άρπαξα μιά κλοτσιά στό καλάμι...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Σε πονάει;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Πονάει, άλλά ώσπου νά παντρευτώ θά γειάνει!...

Αν και δε θά άργήσω πιά νά παντρευτώ.

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Και ποια τρελή σε παίρνει εσένα;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: ΞΕΡΩ ΜΙΑ πού πάει γυρεύοντας!...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ωστε έτσι!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Λέγε, ναι ή όχι;

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Ναι!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: ΝΑΙ, ΝΙΚΗΣΑΜΕ... γενικώς, βασιλιά μου, γενι κώς!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ναι, άλλά πώς...;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Μέ πονάει μωρέ!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Έλα, νά σου τό δέσω...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δέσε με, φάσκιωσέ με, άλυσόδεσέ με...

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Δάσκαλε...

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Κύριε, επίβλεπον έξ ουρανού και εύλόγησον τήν άμπελον ταύτην.

(Μπαίνει τρέχοντας ή ΜΑΡΙΑ κι όλο χαρά).

ΜΑΡΙΑ: Θειά!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Τί τρέχει;

ΜΑΡΙΑ: Μέ φίλησε!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Σέ φίλησε; Κι έσύ τί έκανες;

ΜΑΡΙΑ: Τού 'δωσα μιά ξανάστροφη...

(Μπαίνει ό ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ, άγκαλιάζει τή μητέρα τον, κι ύστερά τόν πατέρα τον).

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: **(Στόν πατέρα τον)** ... Σκέψου, λέει, νά 'σουνα και μαζί μας!...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ...έεεε;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Σκέψου νά τά 'κουγε όλος ό στρατός από τό στόμα σου.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ναι, βέβαια...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Νά 'ξερεις πόσο καμαρώνω τώρα για σένα...

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Έτσι κάνουν τά καλά παιδιά!

ΦΤΩΧΟΜΑΝΑ: Καλώς γύρισες, πρίγκιπα!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μέ χαστούκισε!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Μήν άνησυχείς, είναι οικογενειακό τους. Όταν θένε νά σου πούνέ σ' αγαπώ σέ σπάνε στό ξύλο ή σέ στολίζουν με βρισιές!

(Ακούγονται τραγούδια πού πλησιάζουν).

Από τό Τρωικό κάστρο ή Ανδρομάχη
στόν Έκτορα πού κίναε γιά τή μάχη
φώναξε μέ φωνή φαρμακωμένη:
Στρατιώτη μου τή μάχη θά κερδίσει
όποιος πολύ τό λαχταρά νά ζήσει.
Οποιος στή μάχη πάει γιά νά πεθάνει
Στρατιώτη μου γιά πόλεμο δέν κάνει.
Έτσι καί μένα ή κόρη τού Γαβρίλη
σάν έφευγα στίς είκοσι τού Απρίλη
μού φώναξε ψηλά από τό μπαλκόνι:
Στρατιώτη άν θές τή μάχη νά κερδίσεις
μιά κοπελίτσα κοίτα ν' άγαπήσεις.
Όποιος τό γυρισμό του όρκο δέν κάνει
Στρατιώτη μου τόν πόλεμο τόν χάνει

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Αύτά τά τραγούδια, Δάσκαλε, δικά μας είναι;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Δικά μας.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: **(Μπαίνει)**. Υποβάλλω τήν παραίτησίν μου!

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Πές μου πρώτα τί έγινε...; .... τί ξέρεις;... τί έμαθες;... Όλοι αύτοί, ώς καί ο γιός μου...

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ: Φωνασκούν, τραγουδούν, χορεύουν, δέν είναι λαός αύτός, είναι όχλος!
Υποβάλλω τήν παραίτησίν μου...

(Εισβάλλει όλος ό λαός τραγουδώντας τούς τελευταίους στίχους)

ΚΟΥΤΣΟΣ: Κυρ-Βασιλιά μου, οί άπλοί στρατιώτες τής πατρίδας, μού αναθέσανε νά σου αναφέρω ότι... νά σου αναφέρω ότι... μέ δυό λόγια ότι τά καταφέρανε.

ΦΩΝΕΣ: Ζήτω ό στρατός!... Ζήτω!

ΚΩΣΤΑΣ: Άχ, Κυρ-Βασιλιά μου, έπρεπε νά 'σουνα απόκοντα νά δεις τί άνάστα ό Κύριος έγινε μόλις μάς ήρθε τό μήνυμά σου.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ποιό μήνυμά μου άπ' όλα;

ΣΠΥΡΟΣ: Ποιό μήνυμά σου; Μά, άφέντη μου, δέν ξέρεις τόλοιπόν πώς από κείνη τήν ώρα μάς πήρε ό Θεός χεράκι...

ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ήμωνα μακριά, δέν εβλεπα!...

ΣΠΥΡΟΣ: Δέν τά 'πατε στό Βασιλιά... πώς γίνανε;

ΚΩΣΤΑΣ: Κυρ-Γιαννακέ!... Κυρ-Γιαννακέ!

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Έδώ!

ΚΩΣΤΑΣ: Γιά έβγα στόν αφρό, δέ σέ βλέπω. Είναι ό καλύτερος πάρλας του στρατού.

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Παρών.

ΚΩΣΤΑΣ: Έλα καί πές τα όμορφα νά χαρεί κι ό Βασιλιάς...

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Μετά χαράς καί τιμή μου.

ΣΠΥΡΟΣ: Άντε, λέγε.

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Πού λές, άφέντη μου, πέρα στόν Άη-Γιώργη, έσήμαινε ό εσπερινός όταν άρχισε ή τελευταία μάχη...

ΚΟΥΤΣΟΣ: Όξω άπ' τά σιδεροκάμινα...

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Όξω άπ' τά σιδεροκάμινα. Έγώ ό καψερός έλαχε νά 'χω άπέναντί μου τόν πιό αίμοβόρο άντρα τού έχτρού.

ΚΟΥΤΣΟΣ: Ό δικός μου ήτανε χειρότερος!

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Τόν έδικό μου νά 'βλεπες. Είχε δυό μέτρα μπόι, μιά τόση κρεατολιά στή μύτη καί τά μαλλιά κότσο. «Άχ, Γιαννακέ μου», έλεγα από μέσα μου, «χαιρέτα τή ζωή, ξομολογήσου, Θεός σχωρέσε, καί γήν έλαφράν»!

ΚΟΥΤΣΟΣ: Έτσι πήγαινα κι έγώ, σάν τό ψάρι...

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Έγώ μουσκεύτηκα.

ΣΠΥΡΟΣ: Έγώ... από τ' άλλο...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Όπου, λοιπόν, μέσα σέ τούτο τό χάλι καί τό λυπημό...

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: ...πού περίμενα πότε ό διπλανός μου θά τό βάλει στά πόδια γιά νά κάμω παρομοίως κι έγώ...

ΚΩΣΤΑΣ: ...καί ανάθεμά μας κανείς δέν τ' ἀποφάσιζε...
ΣΠΥΡΟΣ: Ὁ ένας περίμενε τόν άλλονε...
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Τά συνηθισμένα, ὁ ἐγωισμός...
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Νά τό λοιπόν ἐκεῖ στό ἀμήν κι ἐρχεται τό μήνυμά σου!
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Αυτό πού μάς παράγγειλες...
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τί εἶπα;... Ὅλοι μου λένε πώς κάτι εἶπα κι ἐγώ δέν ἔχω ἰδέα...
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Ζώρζ, χρυσέ μου, προσπάθησε νά θυμηθεῖς!...
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Τό Γενναιότατο: «Δέν τό κουνάω ρούπι, θά πεθάνω ἐδῶ!»
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Τόν ξαναφώναξα νά διορθώσω τά πράματα **ἀλλά** εἶχε φύγει πιά...
ΚΩΣΤΑΣ: Δέ χρειαζότανε, ἀφέντη. Αυτό ἦτανε ὅ,τι ἔπρεπε.
ΦΩΝΕΣ: Ζήτω ὁ Βασιλιάς!
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Μπορεῖς ὕστερ' ἀπ' ὅσα εἶπα γιά τό τρέμουλό μου νά μέ συλλογιστεῖς στά ξαφνικά νά γίνουμαι ένας «πίσω καί σάς ἐφαγα!»
ΚΩΣΤΑΣ: Λιοντάρι μ' ἔκανες, ποιός μέ εἶδε καί δέ μέ φοβήθηκε.
ΣΠΥΡΟΣ: Ἐ, τότες φώναξα. **Πού** εἶσαι μάνα νά μέ δεις!...
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Δέν τό κουνάμε ρούπι! Θά πεθάνουμε Ἐδῶ!
ΚΩΣΤΑΣ: Ἀλλά τό κουνήσαμε.
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Κατά εμπρός! Τρεχάλα **ὡς** τό ποτάμι.
ΣΠΥΡΟΣ: Καί τώρα πάνε ἀπό κει που ἴρθανε.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ἐτσι ἐγίνε;
ΣΠΥΡΟΣ: Ἐτσι καί καλύτερα. Ἄξιος!
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μη...ὄχι. Φτάνει, φτάνει σας λέω! (Κάνει νά φύγει)
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Τι ἐπαθες πατέρα;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Μα εἶμαι γέρος πια.
ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Καί η καρδιά εἶναι ἀδύνατη γιά τόση χαρά, ε, ἀφέντη;
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: Ναι, εἶμαι ἀδύνατη καρδιά...
ΣΙΔΕΡΑΣ: Κουράστηκες κιόλας.
ΒΑΣΙΛΙΑΣ: ...Κουράστηκα, ναι... Κι η βασιλεία μου ἔληξε...Να ἴστε καλοῖ με το γιο μου.
ΣΙΔΕΡΑΣ: Ἐννοια σου, ο γιος σου εἶναι δικός μας τώρα πια...
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Μπορώ νά μιλήσω κι ἐγώ; Πού εἶναι η γαῖδουροκεφαλή;
(Παύση).
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Πού εἶναι ἡ γαῖδουροκεφαλή, τή φάγατε;
ΚΟΥΤΣΟΣ: Ἐγώ τήν ἔχω φυλάξει. (**Βγαίνει**).
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Φέρ' την ἀμέσως! (**Στόν ΠΡΙΓΚΙΠΑ**). Κάνε ἀρχή μέ δαύτην, γιά νά σβήσουμε τά βερεσέδια!
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Κυρ-Γιαννακέ!...
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Ἐδῶ...
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Βγάλε χαρτί καί γράφε...
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Νά βάλω καί ἡμερομηνία...;
ΚΩΣΤΑΣ: Βέβαια νά βάλεις, εἶναι χαρτί ἐπίσημο.
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: (**Γράφει**). Σήμερα, εἴκοσι καί τρεῖς τοῦ μήνα τοῦ ἀνοιχτοχέρη...
ΚΟΥΤΣΟΣ: (**Μπαίνει κρατώντας ψηλά τή γαῖδουροκεφαλή**). Γαῖδουροκεφαλή παρών!
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Γιατί ν' ἀρχίσουμε μέ δαύτη Δάσκαλε;
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Γιά γούρι!...
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Γιατί νά μή συνεχίσουμε τόν πόλεμο.
ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τί πράμα;...
ΣΠΥΡΟΣ: Ἐφού εἵμαστε πιά δυνατοί γιά νά σταματήσουμε;
ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Νά περάσουμε τό ποτάμι, νά μπούμε στά δικά του χώματα!...
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Νά τοῦ κάνουμε ὅ,τι μάς ἔκανε...
ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Νά πάμε, νά πάμε, εἶναι πλούσιος τόπος...
ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Πόλεμο! Πόλεμο!

ΦΩΝΕΣ: Πόλεμο! Πόλεμο!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Οποιος ξαναφωνάξει...

ΦΩΝΕΣ: Πόλεμο!... Πόλεμο!...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ: Γιατί νά σταματήσουμε; Είμαστε οί νικητές για όχι; Γιατί νά κάτσουμε μέ σταυρωμένα χέρια; Δέν άπο δείξαμε ότι μπορούμε νά κάνουμε ό,τι καί ο θείος;

ΦΩΝΕΣ: Πόλεμο! Πόλεμο!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Τί πόλεμο, βρε σαχλοί;

ΦΩΝΕΣ: Πόλεμο!

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ποντικός δέν είχε τρύπα, έσερνε καί κολοκύθα.

ΣΠΥΡΟΣ: "Όπου Δάσκαλου τροπάρι, κράτα καί παχύ σφουγγάρι.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Βάλαν τό κούτσουρο νά ισιώσει καί πήγε ό φούρνος νά στραβώσει.

ΣΠΥΡΟΣ: Ό λαγός γνώμη κι άν έχει, σέ λαγού μυαλό τήν έχει.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Έκαμε κι ή μύγα...

ΣΙΔΕΡΑΣ: Δάσκαλε!

ΦΩΝΕΣ: Πόλεμο!

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Άκούστε! Όλοι.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Μού επιτρέπεις;

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Μά βέβαια, Δάσκαλε!

(Παύση).

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Ξέρω ότι όλοι εσείς, θερμώιμοι μπουμπουνοκέφαλοι, πού πήρε άέρα τό κεφάλι σας τό κλούβιο, θά μέ κατηγορήσετε ότι άμβλύνω τό ήρωικό ένστικτο τού λαού! Σκασίλα μου! Μά όσοι έχετε άκόμη μιά δαχτυλίθρα μυαλό - όσοι είστε στ' άλήθεια άντρες καί νικητές καί πατριώτες, πρέπει νά καταλάβετε ότι ο δρόμος μας τώρα είναι αυτός πού μάς γυρίζει στά σπίτια μας. Έδώ νικήσαμε, ναί. Στο λιβάδι ετούτο. Άλλά ή νίκη μάς περιμένει στίς ξώπορτες, στίς αυλές καί στά κατώφλια τών σπιτιών μας. Όχι τά μεθυσμένα παλιομάχαιρα, όχι ή φωτιά καί τό πελέκι. Δέν είναι αυτά ή νίκη σας. Άλλά οί γυναίκες σας, πού θέλουν άντρα κι ένα φόρεμα... είναι τά παιδιά πού περιμένουν μόρφωση κι ένα επάγγελμα, είναι τά σπίτια σας πού περιμένουν πάλι νά κατοικηθούν. Είναι οί δουλιές σας. Αυτά είναι ή νίκη μας! Κι όσα δέν μόρεσα νά σάς πώ, γιατί είμαι έξω φρενών καί δέν ξέρω τί λέω, άνοίχτε τά στραβά σας καί διαβάστε τα στά μάτια τών γυναικών σας... τών μανάδων σας, τών άδερφάδων καί τών θυγατέρων σας. Εμπρός, όσοι γενναίοι, πλησιάστε καί ξεστραβωθείτε...

(Νεκρική ησυχία).

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Σήμερα είκοσι καί τρεις τού μήνα του ανοιχτοχέρη...

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: «Στό Θείο βασιλιά. Τήν ώρα αυτή πού γιορτάζουμε τήν νίκη μας, ή γαιδουροκεφαλή πού μάς έστειλες...

ΣΙΔΕΡΑΣ: ... Γκαρίζει μελαγχολικά καί κοιτά κατά κει που βρίσκεσαι.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Πονετικά, όπως είναι, φαίνεται πώς θέλει νά 'ρθει πρός βοήθειά σου, μιά καί τά πράγματα σου 'ρθανε λίγο άνάποδα.

ΣΠΥΡΟΣ: Έμείς, καλέ Μπάρμπα, μετά χαράς σου τήν επιστρέφουμε καί μάλιστα παρασημοφορημένη.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Μού επιτρέπεις; Για τελευταία φορά.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ναί, δάσκαλε.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Καί μήν λησμονήσεις νά μάς τήν ξαναστείλεις όταν πιστένεις ότι μάς ξαναχρειάζεται... πράμα πού δέν άποκλείεται! Θά μάς υποχρεώσεις. Υπογράφων πρώτος καί υπογράψτε κι έσείς όλοι.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στήν ποταμιά σωπαίνει τό κανόνι, στήν καλαμιά φτεροκοπά ένα αηδόνι.
Γελά ό θεός στό φώς τοῦ άποσπερίτη,
Χαμογελά στό δρόμο γιά τό σπίτι.
Πετούν τά παλιομάχαιρα μέ χαρές καί πάνε, Πετοῦν τά παλιομάχαιρα, οί γειτονιές
άχολογάνε.
Γειά καί χαρά παιδιά κι ώρα καλή σας κι οί παροιμίες μου πλάκες στήν
αύλή σας.
Η νίκη έχει ένα δίκιο, μά τό χάνει όταν ό νικητής τό παρακάνει.
Πετούν τά παλιομάχαιρα μέ χαρές καί πάνε,
πετούν τά παλιομάχαιρα, οι γειτονιές άχολογάνε